Space for Available
for Advertising
WWW.PREETNEWS.COM
WWW.PREETNAMA.COM
preetnamausa
@gmail.com

ਨਿਊਯਾਰਕ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਖਰਾ ਸੱਚ
Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
Preetnamausa@gmail.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 274, ਮਿਤੀ : 18 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ 24 ਅਕਤੂਬਰ, 2024 ਵੈਬਸਾਈਟ : www.preetnama.com, www.preetnews.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ? ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਕੀ ਬਦਲਾਅ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਕੀ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਨਵਾਂ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ

ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਰੁੱਧ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ ? ਸਿੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਪ੍ਰੋ.ਫ਼ੈਸਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖ਼ਿਲਾ.ਫ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਕ, ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੁਕੰਮਲ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕਸੂਰਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਪੰਥਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਤਫ਼ਾਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖ਼ਿਲਾ.ਫ ਮੋਰਚਾ ਕਹਿਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨਾਲ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਠੇਸ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸਤੀ.ਫ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਬਾਹਰ ਹੋਏ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਹਾ ਉਹ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਭਾਵੁਕ ਵੀਡੀਓ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਅਸਤੀ.ਫ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪੰਥਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵੱਲੋਂ 'ਇਸ ਔਖੀ ਘੜੀ' ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਖੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਸਤੀ.ਫ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਆਗੂ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦਿਆਂ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀ.ਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਬੋਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਉੱਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਜਾਂ .ਗੈਰ-ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਅਸਤੀ.ਫ਼ਾ ਦੇਣਾ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰਵਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚਾਲੇ ਪਨਪਦਾ ਟਕਰਾਅ ਵੀ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ।

'ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗੀ'

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਖ਼ਾਸਕਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ। ਐੱਸਜੀਪੀਸੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਕਾਰਇਆ ਪਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਅਤੇ ਐੱਸਜੀਪੀਸੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਪਰ ਸਿਆਸੀ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਅਸਤੀ.ਫ਼ਾ ਦੇਣਾ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਣੇ ਦੂਜੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਘੱਟਿਆ ਹੈ ?

ਜਦੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਰਬਉੱਚ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਹੋਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਭਰਿਆ ਰੁਤਬਾ ਹੈ, ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਕਹੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਵਿਕਾਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਫ਼ਿਰ ਵੀ ਜੇ ਕਿਸੇ ਤਖਤ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਇਹ ਕਹੇ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਕੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ?

ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਕਹੇ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ .ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮਾੜਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਦਾਰਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧੀਆਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੀ ਹਨ।

ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾ.ਫ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨਹੀਂ ਸਵਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਸਤੀ.ਫ਼ਾ ਜਥੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬੇਬੱਸੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤੰਗ-ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਸਵਿਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਸਤੀ.ਫ਼ੇ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਰਤਾਰੇ (ਅਸਤੀ.ਫ਼ੇ) ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਹਸਤੀ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਾਹਮਣੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਕੀ ਹੈਸੀਅਤ ਹੈ।

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਥੇਦਾਰ ਐੱਸਜੀਪੀਸੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਐੱਸਜੀਪੀਸੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਅਧੀਨ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਤ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਵੋ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਮੰਨਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਘਟਿਆ ਹੈ।

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਅਸਰ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚਲੇ ਸਮੇਂ ਹੋਈਆਂ ਕਥਿਤ ਭੁੱਲਾਂ ਲਈ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਸਣੇ ਕਈ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਹਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਜੋ ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਟਕਰਾਅ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਉੱਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ ? ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਸਿਆਸੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਨਾਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ .ਫ਼ਰਕ ਪਾਏਗਾ। ਹਾਂ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਢਾਹ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ ਪਰ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦਾ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਉੱਤੇ ਜਾਣਾ ਮਹਿਜ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਸਰਵ-ਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਸਵਿਕਾਰਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੂਲ ਬਦਲਾਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਕੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ

ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਆਸਵੰਦ ਹਾਂ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਲ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਕਸਿਤ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ, ਐੱਸਜੀਪੀਸੀ) ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਸਨ, ਹੁਣ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬਦਲ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਬਦਲਾਅ ਮਨੁੱਖੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਬੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਮਾੜੇ ਹੀ ਹੋਣੇ ਹਨ।

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਸਤੀ.ਫ਼ੇ ਦੇ ਕੀ ਮਾਅਨੇ ਹਨ

ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਅਸਤੀ.ਫ਼ਾ ਦੇਣ ਵਰਗਾ ਸਖ਼ਤ .ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਜਥੇਦਾਰ ਇੱਕ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਵਾਲਾ ਅਹੁਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਰੂਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਵਲੋਂ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖ਼ਿਲਾ.ਫ਼ ਲਾਏ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਬਾਰੇ .ਗਲਤ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਖੀ ਰਵਾਇਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਹੈ ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਮੰਦਭਾਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ। ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਹੁਣ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਕੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 274

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

18 OCT TO 24 OCT , 2024

DISCOVER THE MAGIC OF MOROCCO: FROM DESERT DUNES TO VIBRANT SOUKS!

INCLUSIONS

- 07 NIGHTS PREMIUM 4 STAR HOTEL ACCOMODATION
- DAILY BREAKFAST IN HOTEL
- SIGHTSEEING AND ENTRY TICKETS
- PRIVATE LUXURY TRANSPORT THROUGH OUT THE TRIP
- PRIVATE GUIDED TOURS
- PRIVATE AIRPORT TRANSFER

CITIES

- CASABLANCA
- FES
- MERZOUGA
- DADES
- MARRAKECH
- RABAT
- MIDELT
- ERRACHIDIA
- ARFOUD
- GORGES TODRA
- TINEGHIR
- OUARZAZATE
- KASBAH AIT BENHADDOU
- TIZI N'TICHKA

VALID IN 2025
(CHOOSE YOUR OWN DATES)
MINIMUM 10 PASSENGER

SUNRISE
TOURS AND TRAVEL

22 W MARIE ST,
HICKSVILLE, NY 11801

516-216-4433
516-690-1257

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਜਥੇਦਾਰ ਬੋਲੇ, ਜੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਵਾਂਗੇ...

ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਭਾਵੁਕ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਦੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।ਦਰਅਸਲ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਵੱਲੋਂ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੋਸਟ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਲਟੋਹਾ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਸਮੇਤ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜੱਥੇਦਾਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ

ਅੱਜ ਜੇਥਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਭਾਵੁਕ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਆਪਣੀ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ।ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਕੌਮ ਨੂੰ, ਆਪਣੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ, ਜੋ ਲਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਕਿਰਦਾਰਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੱਲ੍ਹ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਹਰ ਘੰਟੇ ਕਿਰਦਾਰਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਉਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਉਹ ਲੀਡਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਰਿਯਾਦਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਵਿਰਸਾ ਵਲਟੋਹੇ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਡਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਥਰਡ ਕਲਾਸ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਮਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਮੇਰੀ ਸੰਸਥਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ, ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਮੈਂ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਵੁਕਤਾ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਜਥੇਦਾਰ ਹਾਂ, ਉੱਥੇ ਮੈਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਪਿਉ ਵੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।ਮੇਰੀ ਜਾਤ ਤੱਕ ਪਰਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਗ਼ਲਤ-ਗੰਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਭਜਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ।

ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਵੀ ਮੋੜੀ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਖੀ ਪੱਗ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਗ਼ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤਾ।ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਆਰਐੱਸਐੱਸ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀਆਂ ਨਾਪਾਕ ਹਰਕਤਾਂ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਣ ਘਟੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਲਈ ਕੌਮ ਕੋਲੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਨਿਮਾਣੇ ਸਿੱਖ ਵਜੋਂ ਵਿਚਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਆਪਣੀ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਇਸ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ।

ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮਨ ਬੇਹੱਦ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਮਾੜੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ,ਅਸੀਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਰੇਕੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੀ-ਕੀ ਹੈ।ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਵੱਲੋਂ ਪੋਸਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ, ਬਾਦਸਤੂਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।ਮੈਂ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਿੱਤੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ, ਮੈਂ ਵੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਉੱਤੇ ਵੱਡੀ ਇਲਜ਼ਾਮਤਰਾਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸਿੱਖ ਲਈ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ।ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਬੜਾ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਡੂੰਘੀ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਮੁੱਚੀ ਕੌਮ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਥੇਦਾਰ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾ ਕਰੋ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਿਰਤਾਂ ਨਾ ਪਾਓ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀ ਸਰਬਉਚਤਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੇ।ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਸ਼ੀਏ ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਸੋ ਪੰਥ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਹੀ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਤੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ।ਉਧਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ, ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਅਤੇ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁੱਰ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਐੱਸਜੀਪੀਸੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੱਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਤੇ ਮੁੜ ਗੌਰ ਫ਼ੁਰਮਾਉਣਗੇ।

ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼

ਦਰਅਸਲ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਨੇ 12 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਤਨਖ਼ਾਹੀਆ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੋਸਟ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਉੱਤੇ ਅੰਦਰਖ਼ਾਤੇ ਬਹੁਤ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਦੰਡ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਆਗੂਹੀਣ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹੈ।ਵਲਟੋਹਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਰੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਹਕੂਮਤ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਆਰਐੱਸਐੱਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਚ ਬੈਠੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਵਾਲੇ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਰਹੇ ਹਨ।ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਲਟੋਹਾ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਸਮੇਤ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜੱਥੇਦਾਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਵੀ ਕੀਤਾ।ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ ਨੂੰ, ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਨੂੰ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਕਰ ਕੇ ਅਗਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ।ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਉੱਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਲਟੋਹਾ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਕਿਰਦਾਰਕੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਜਾਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬਤੌਰ ਇੱਕ ਨਿਮਾਣਾ ਸਿੱਖ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।ਜੋ ਕੁਝ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਥੋਂ ਫਲੌਅ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਬ ਬਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਸ ਦੀ ਮੈਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਮਾਫੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਭੁੱਲਣਹਾਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਸਾਰੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਸਹਿਬਾਨਾਂ ਤੋਂ ਮਾਫੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ।

ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਹੱਲਾ ਸਜਾਇਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ- ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਂਦੇੜ ਵਿਖੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਗੀਨਾ ਘਾਟ ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਤੱਕ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਲਾਡਲੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਦਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਨਗਾਰਿਆਂ ਦੀ ਛਤਰਛਾਇਆ ਹੇਠ ਮਹੱਲਾ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ।ਪੁਰਾਤਨ ਰਵਾਇਤ ਮੁਤਾਬਕ ਮਹੱਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਥ ਅਕਾਲੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਪੰਜਵਾਂ ਤਖ਼ਤ ਚਲਦਾ ਵਹੀਰ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤਰਨਾ ਦਲ ਸ਼ਹੀਦ ਮਿਸਲ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਬਿਧੀਚੰਦ ਤਰਨਾ ਦਲ ਸੁਰਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਬਿਧੀਚੰਦ ਤਰਨਾ ਦਲ ਸੁਰਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਲੰਗਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾਰਸੇਵਾ ਵਾਲੇ, ਦਸਮੇਸ਼ ਤਰਨਾ ਦਲ ਬਾਬਾ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਤਰਨਾ ਦਲ ਬਾਬਾ ਜੀਵਨ ਵੱਲਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ’ਤੇ ਨਿਹੰਗ ਦਲਾਂ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਗੀਨਾ ਘਾਟ ਤੋਂ ਮਹੱਲੇ ਵਿੱਚ ਆਰੰਭਤਾ ਉਪਰੰਤ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਫੌਜਾਂ ਸੱਚਖੰਡ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਈਆਂ।

ਸੁੰਦਰ ਦੁਮਾਲਿਆਂ ਤੇ ਲੱਕ ’ਤੇ ਢਾਲਾਂ ਖੰਡੇ ਸਜਾਏ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨੇਜੇ ਫੜੀਂ, ਨੀਲੇ, ਕੇਸਰੀ ਬਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਈ ਜੰਗੀ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਖਾਲਸਈ ਮਹੱਲਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜਣ ਉਪਰੰਤ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਘੋੜਿਆਂ ’ਤੇ ਕਰਤੱਬ ਦਿਖਾਏ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿੱਲੇ ਪੁੱਟ ਕੇ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਮਗਰੋਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਗਤਕੇ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਏ।

ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਘੋੜ ਦੌੜ ਕਰਵਾਈ

ਦਸਹਿਰੇ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਨਗਾਰਿਆਂ ਦੀ ਛਤਰ- ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਥ ਅਕਾਲੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਥੇਦਾਰ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ 96 ਕਰੋੜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮਹੱਲੇ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਣਜੀਤਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਏ ਗਏ। ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੇ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਬਾਬਾ ਮੱਘਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਮਨੋਹਰ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ।

ਭਾਰਤ-ਕੈਨੇਡਾ ਤਣਾਅ: ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਗੜ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਪੈ ਸਕਦਾ ਅਸਰ

ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤੇ 14 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ।ਇਕ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ’ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੂਟਨੀਤਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਛੇ ਕੂਟਨੀਤਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਛੇ ਕੂਟਨੀਤਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੋਈ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ’ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ’ਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਭਾਰਤ ’ਤੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ ? ਕੀ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲ ਵਿਗੜਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ’ਚ ਵੀ ਉਲਝਣਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੈ ‘ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ’

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕਈ ਖੇਤਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਾਂ ’ਚ ਆਈ ਖਟਾਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਿਆਂ ’ਤੇ ਵੀ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ 4,27,000 ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਹੋਰਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ’ਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ’ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕਰੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਕੈਨੇਡਾ ’ਚ ਲਗਭਗ 30 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਟਿਕਾਣਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।ਆਰਥਿਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ’ਚ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ’ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ’ਚ ਲਗਭਗ 75 ਅਰਬ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ’ਚ 600 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ 1,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਪਨੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 2023 ’ਚ ਭਾਰਤ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਾਲੇ ਵਪਾਰ ’ਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ’ਚ ਲਗਭਗ 19 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਰਾਮਦ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨੌਂ ਫ਼ੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ’ਚ ਤਲਖ਼ੀ

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸੰਸਦ ’ਚ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ’ਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ।ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ-ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਣ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਕਤੂਬਰ ’ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੂਟਨੀਤਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਚੋਣਵੀਂ ਈ-ਵੀਜ਼ਾ ਸਹੂਲਤ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਡੂੰਘੇ ਬਦਲਾਅ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਗੀਆਂ ? ਅਤੇ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ’ਤੇ ਵੀ ਪਵੇਗਾ ?

ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ’ਤੇ ਅਸਰ

ਮੀਰਾ ਸ਼ੰਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੇਗਾਫੋਨ ਡਿਪਲੋਮੇਸੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਠੰਢੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਆਰਥਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੂਟਨੀਤੀ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਜਾਣਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜਦੂਤ ਰਾਜੀਵ ਡੋਗਰਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ’ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ’ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਸ਼ਰੇਆਮ ਵੱਖਵਾਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭੜਕਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਡੋਗਰਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਰਗ ਹਾਲੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਹੀ ਵਰਗ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਚਾਹੇ ਭਾਰਤ-ਕੈਨੇਡਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ, ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ’ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਰ ਦਿਨ ਵੱਖਵਾਦੀ ਲੋਕ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ’ਤੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਸਾਫ਼ ਕਰੇ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖ ਰਿਹਾ।ਡੋਗਰਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ’ਤੇ ਵੀ ਜਲਦ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ’ਤੇ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ’ਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜੇਕ ਸੁਲਿਬਨ ਨੇ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ’ਚ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ’ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਾਂਕਿ ਨਿੱਝਰ ਹੱਤਿਆਕਾਂਡ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਰਾਸਦੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਭਾਰਤ ਨੇ ਨਿੱਝਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਵੀ ਹੈ।

ਦੂਜਾ ਨਜ਼ਰੀਆ

ਅਨਿਲ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਯ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ’ਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਚਾਹੇ ਜਿਵੇਂ ਦੇ ਵੀ ਹੋਣ, ਇਸ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ’ਤੇ ਅਸਰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਪਵੇਗਾ।ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਹੋਰਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਆਪਸੀ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲੀਏ ਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਫਿਲਹਾਲ ਜੋ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਦੀ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੀਬੀਸੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਮਾਹਿਰ ਨੇ ਨਾਮ ਨਾ ਦੱਸਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ’ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਾਲੇ ਵਧਦੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹਰ ਕਦਮ ’ਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਫਾਈਵ ਆਈਜ਼ ਗੱਠਜੋੜ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਜਿਸ ’ਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਥੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਘੱਟ ਕਰ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਉਥੇ ਆਉਣਾ ਘਟਾ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਰਣਨੀਤਿਕ ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਹੋਰ ਪੱਛਮੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇੰਡੋ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਰਣਨੀਤਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਟਰੂਡੋ ਵਿਚਾਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ’ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਨਿਲ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਯ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਦੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟਰੂਡੋ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਭਾਰਤ ’ਤੇ ਜਨਤਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਸਬੰਧ ਸੁਧਰਨਗੇ। ਦੋਵੇਂ ਆਗੂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਕੈਨੇਡਾ ’ਚ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਦਲਾਅ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੀਰਾ ਸ਼ੰਕਰ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਆਗੂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਕੇ ਮਸਲਾ ਸੁਲਝਾ ਲੈਣਗੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਉੱਚਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਨਤਕ ਰੂਪ ’ਚ ਮਿਲਣਗੇ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਰਿਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆਈ ਦਰਾਰ ਨੂੰ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਨੂ ਦੇ ‘ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼’ ਮਾਮਲਾ: ਭਾਰਤੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਅਮਰੀਕਾ ਪੁੱਜੀ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀ-ਕੀ ਹੋਇਆ

ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਪੰਨੂ ਦੇ ‘ਕਤਲ ਦੀ ਨਾਕਾਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼’ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਭਾਰਤੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੌਰੇ ’ਤੇ ਹੈ। ਯੂਐੱਸ ਸਟੇਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ 14 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ‘ਕਤਲ ਦੀ ਨਾਕਾਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼’ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਭਾਰਤੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀਸੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰੇਗੀ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਟੀਮ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰੇਗੀ।ਇਸ ਭਾਰਤੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ 2023 ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।ਯੂਐੱਸ ਸਟੇਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵੱਲੋਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਨਾਕਾਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਯੂਐੱਸ ਸਟੇਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਬਕਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ ’ਤੇ ਅਗਲੇਰੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਗੇ।

ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਕੌਣ ਹੈ

ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ’ਚ ਦਾਇਰ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ @ਚ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਤੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਡਾਲਰ (ਤਕਰੀਬਨ 83 ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਨਕਦੀ ਬਦਲੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਠੇਕਾ ਦੇਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ।ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੱਟਮੈਨ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ।ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਸ ਹਿੱਟਮੈਨ ਨਾਲ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਅਮਰੀਕੀ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਡਰਕਵਰ ਏਜੰਟ ਸੀ।ਇਸ ਏਜੰਟ ਨੇ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਮਈ 2024 ਵਿੱਚ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹਵਾਲਗੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।ਚੈੱਕ ਗਣਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ 16 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 17 ਜੂਨ ਨੂੰ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਮੈਨਹਟਨ ਦੀ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਘੀ ਵਕੀਲਾਂ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸੀ ਕਿ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀ ਆਗੂ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪਨੂੰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਨਾਕਾਮ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਪੰਨੂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ

ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਹਮਾਇਤੀ ਗੁਰਵਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਗਈ ਸੀ।ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਇਹ ਸੰਮਨ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 'ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨਾਲ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗੈਂਗ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦਾ ਸਤਵਿੰਦਰ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ ਲਾਰੈਂਸ

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਤੋਂ 'ਏ ਗਰੇਡ' ਅਪਰਾਧੀ ਤੱਕ

ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਬਾਰੇ ਉਪਲਬਧ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦਾ ਜਨਮ ਸਾਲ 1992-1993 ਦਾ ਹੈ।ਬੀਬੀਸੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਮਾਨ ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਾਰੈਂਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਕਰੀਬ 110 ਕਿੱਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਪਰਿਵਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ।ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਪਾਹੀ ਸਨ।ਲਾਰੈਂਸ ਨੇ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਡੀਏਵੀ ਕਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਵਿਦਿਆਥੀ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ।ਲਾਰੈਂਸ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਸੋਪੂ' ਦਾ ਸਰਗਰਮ ਆਗੁ ਰਿਹਾ।ਪੁਲਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਰੈਂਸ 'ਏ' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਗੈਂਗਸਟਰ ਹੈ।ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। 'ਏ' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਗੈਂਗਸਟਰ ਹੁੰਦੇ ਜੋ ਵੱਧ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ 'ਤੌਰ' ਉੱਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹ ਗਏ ਸਨ।2022 ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਸ਼ੁਭਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸਨ।ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਹਨ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਅਪ੍ਰੈਲ 2023 ਤੋਂ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੀ ਸਾਬਰਮਤੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਾਈ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਕੈਦੀ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੰਦ ਹਨ।ਬੀਬੀਸੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰੌਕਸੀ ਗਾਗਡੇਕਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਉੱਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 268 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੀ ਸਾਬਰਮਤੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।ਇਸ ਰੋਕ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਹਿਤਾ (ਬੀਐੱਨਐੱਸਐੱਸ) 2023 ਦੀ ਧਾਰਾ 303 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਲਈ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤ-ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਆਏ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਿਘਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ 'ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ' ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਹਿੰਸਕ ਅਪਰਾਧਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਆਰਸੀਐੱਮਪੀ (ਰੌਇਲ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮਾਊਂਟਡ ਪੁਲਿਸ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ।ਆਰਸੀਐੱਮਪੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਲੀ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ।ਆਰਸੀਐੱਮਪੀ ਨੇ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ।ਆਰਸੀਐੱਮਪੀ ਬੁਲਾਰੇ ਬ੍ਰਿਗਿਟੇ ਗਾਓਵਿਨ, ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਫੈਡਰਲ ਪੁਲਿਸਿੰਗ, ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ(ਆਰਸੀਐੱਮਪੀ) ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਲੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਰਸੀਐੱਮਪੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਕ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪਰਾਧਕ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਲਈ ਹੈ। ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗਰੁੱਪ.. ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਇਹ ਗਰੁੱਪ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਅਪਰਾਧਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਆਰਸੀਐੱਮਪੀ ਨੇ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗੈਂਗ ਦਾ ਨਾਮ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਇਆ।ਆਰਸੀਐੱਮਪੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗੈਂਗ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਿਰੌਤੀ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੂਹ ਨੇ ਕਈ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਹੈ। ਪਰ ਹੋਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਮੂਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹਾਂਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਰਸੀਐੱਮਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 8 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਰੀਬ 22 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਿਰੌਤੀ ਮੰਗਣ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ 6-6 ਕੂਟਨੀਤਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਛੱਡਣ ਲ਼ਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ।ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਨਾਗਰਿਕ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ 'ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ' ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ।ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਸੀਐੱਮਪੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ।ਦਰਅਸਲ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸੁਨੇਹੇ ਵਿੱਚ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕੂਟਨੀਤਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਸਨਜ਼ ਆਫ ਇੰਟਰਸਟ ਭਾਵ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੱਸਿਆ।ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਕੱਟੜਪੰਥ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਟਰੂਡੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੈ।ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੂਟਨੀਤਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ।ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਟੀਵਰਟ ਵ੍ਹੀਲਰ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਟੀਵਰਟ ਵ੍ਹੀਲਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਫ਼ਾਜ਼ਿਕਲਾ ਤੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅਪਰਾਧ ਤੱਕ

ਆਰਸੀਐੱਮਪੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੇ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗੈਂਗ ਦੀਆਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦਾ ਜਨਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੂਤਰਾਂ ਵਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ।ਪੁਲਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦਾ ਅਸਲੀ ਨਾਮ ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੈ।ਕਈ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਰੈਂਸ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਗੋਰਾ ਚਿੱਟਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਲਾਰੈਂਸ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਅਸਲੀ ਨਾਮ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਿਆ।ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਰੈਂਸ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਬੀਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਕਈ 'ਹਾਈ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ' ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜੁੜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾਇਕ ਸ਼ੁਭਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦਾ ਕਤਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਨੂੰ ਮਈ 2022 ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜਵਾਹਰ ਕੇ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।ਇਸ ਕਤਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਸਾਥੀ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ ਵੱਲੋਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਦਾਕਾਰ ਸਲਮਾਨ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 ਵਿੱਚ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਈ ਫਾਇਰਿੰਗ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ।ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਬਾਬਾ ਸਿੱਦੀਕੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗੈਂਗ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ।

ਐੱਨਆਈਏ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ

ਮਾਰਚ 2023 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੌਮੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਐੱਨਆਈਏ) ਨੇ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ, ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ ਤੇ 12 ਹੋਰ ਜਣਿਆਂ ਦੇ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਜਿਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।ਐੱਨਆਈਏ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਸਾਲ 2015 ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਲੇ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ 'ਟੈਰਰ-ਕ੍ਰਾਈਮ ਸਿੰਡੀਕੇਟ' ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿੱਚ ਨਵੰਬਰ 2022 ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੈੱਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ 'ਟੈਰਰ-ਕ੍ਰਾਈਮ-ਐਕਸਟਰੌਸ਼ਨ ਸਿੰਡੀਕੇਟ' ਦੀ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਚਲੇ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਇੰਟੈਲਿਜੈਂਸ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਆਰਪੀਜੀ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ।ਜਨਵਰੀ 2024 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੈੱਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਐੱਨਆਈਏ ਨੇ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗਠਤ ਅਪਰਾਧਕ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਯੂਏਪੀਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਸਤ 2022 ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਐੱਨਆਈਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਫ਼ਿਰੌਤੀਆਂ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਠਿੰਡਾ ਜੇਲ੍ਹ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਸਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਰਹੇ ਹਨ।ਫ਼ਿਲਹਾਲ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਾਬਰਮਤੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹਨ।ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਆਖ਼ਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਪਰਾਧਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਕਿਵੇਂ ਨਿਭਾਅ ਸਕਦਾ ਹੈ।'

ਲਾਰੈਂਸ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੰਟਰਵਿਊਜ਼ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ

ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਆਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊਜ਼ ਵੀ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।ਮਾਰਚ 2023 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਖ਼ਬਰ ਅਦਾਰੇ ਨੇ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੇ ਦੋ ਇੰਟਰਵਿਊਜ਼ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।ਇਨ੍ਹਾਂ ਇੰਟਰਵਿਊਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਾਰੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੀਆਂ ਇੰਟਰਵਿਊਜ਼ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਇਸ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਜੁਲਾਈ 2023 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿ ਦੋ ਇੰਟਰਵਿਊਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਰੜ ਵਿਚਲੀ ਸੀਆਈਏ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਜਦਕਿ ਦੂਜੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੰਟਰਵਿਊਜ਼ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੂਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 71 ਮਾਮਲੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 4 ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1967, 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਟਾਰਗਿਟ ਕਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਧਮਕੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੇ ਇੰਟਰਵਿਊਜ਼ ਬਾਰੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਰਬਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲਾਰੈਂਸ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਵਿਰੋਧੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ।ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਵੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਦੇ ਵਧਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ

ਟੋਰਾਂਟੋ : ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ ’ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ, ਸਮੀਦੌਨ ਫਲਸਤੀਨੀ ਕੈਦੀ ਸੋਲੀਡੈਰਿਟੀ ਨੈਟਵਰਕ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਜਿਸ ’ਤੇ ਇੱਕ ਮਨੋਨੀਤ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਮੂਹ, ਪਾਪੂਲਰ ਫਰੰਟ ਫਾਰ ਦਿ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਫਿਲਸਤੀਨ (ਪੀਐਫਐਲਪੀ) ਲਈ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਵਿਵਾਦ ਵਧ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੇਤਰ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼

ਅਮਰੀਕੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਵਿਭਾਗ, ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਵੈਸਟ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਚੈਰਿਟੀ, ਸਾਮੀਦੌਨ, ਪੀਐਫਐਲਪੀ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 1997 ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਖਾਲਿਦ ਬਰਕਤ, ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ’ਤੇ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਬ੍ਰੈਡਲੀ ਟੀ. ਸਮਿਥ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਖੁਫੀਆ ਲਈ ਖਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਯੂਐਸ ਐਕਟਿੰਗ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ, ਸਮੀਦੌਨ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਖੌਟਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਮੋੜ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਗਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਲੇਬਨਾਨ ਵਿੱਚ ਵਧਿਆ ਸੰਘਰਸ਼

ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਫਿਲਸਤੀਨੀ ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਵਾਈ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 15 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਛੇ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਗਾਜ਼ਾ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨੀ ਸੁਹੇਲਾ ਅਤੇ ਫਖਾਰੀ ਕਸਬੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਤੌਰ ’ਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਇੱਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 10 ਮੈਂਬਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ, ਹੋਰ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੜ੍ਹ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫੌਜ, ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਹਮਲਿਆਂ ’ਤੇ ਘੱਟ ਹੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ, ਹਮਾਸ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਢਾਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫਲਸਤੀਨੀ ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 42,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੰਘਰਸ਼ ਨੇ ਗਾਜ਼ਾ ਦੀ ਲਗਭਗ 90% ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕੁੱਲ 2.3 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕ।

ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਧਮਕੀਆਂ

ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ, ਲੇਬਨਾਨੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਮੂਹ, ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਬਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਤੋਂ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ, ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੇਤਾ, ਸ਼ੇਖ ਨਈਮ ਕਾਸੇਮ, ਨੇ ਹਾਇਫਾ ਅਤੇ ਤੇਲ ਅਵੀਵ ਵਰਗੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ, ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ 2 ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ।

27 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਦੇ ਨੇਤਾ ਹਸਨ ਨਸਰੱਲਾਹ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਸਿਮ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨੇ ਉਸਦੀ ਤੀਜੀ ਜਨਤਕ ਦਿੱਖ ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹ ?ਤ ਕੀਤਾ। ਕਾਸੇਮ ਨੇ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਵਾਈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸਥਿਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਦਾ ਟੀਚਾ ÷ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ÷ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੰਗਬੰਦੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ’ਤੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਜੰਗਬੰਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਗਾਜ਼ਾ, ਲੇਬਨਾਨ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਲੇਬਨਾਨੀ ਖਾੜਕੂ ਸਮੂਹ ਵਿਆਪਕ ਫਲਸਤੀਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਜੋੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਤੇ ਜਾਂ ਜੰਗਬੰਦੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਹਿੰਸਾ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਲਈ ਆਪਣੀ ਫੌਜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਯੂਐਸ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਟੀਮ, ਜਿਸਨੂੰ ਟਰਮੀਨਲ ਹਾਈ-ਐਲਟੀਟਿਊਡ ਏਰੀਆ ਡਿਫੈਂਸ (8114) ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ ’ਤੇ ਈਰਾਨ ਤੋਂ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਪਹੁੰਚੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਲੂ ਹੈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਉਪਕਰਣ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਪਹੁੰਚਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਈਰਾਨ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ’ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਤਣਾਅ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਡਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੋਰ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੈਂਟਾਗਨ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਈਰਾਨ ਆਪਣਾ ਹਮਲਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਸਥਿਰ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਗਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਲੇਬਨਾਨ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਸੰਕਟ

ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖਤਾਵਾਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਹੋਰ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਾਗਰਿਕ ਲਗਾਤਾਰ ਬੰਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਸਹਾਇਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਿਹਤ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਮੱਧ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪੋਲੀਓ ਟੀਕਾਕਰਨ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ 92,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟੀਕਾਕਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 600,000 ਲੋੜਵੰਦ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਈਰਾਨ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਮੂਡ ’ਚ ਨੇਤਨਯਾਹੂ !

ਕਿਹਾ- ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੇਗਾ ਪਰ ਆਖਰੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸਾਡਾ ਹੋਵੇਗਾ

ਯਰੂਸ਼ਲਮ- ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਤਣਾਅ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ 1 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਈਰਾਨ ਦੇ ਉਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਈਰਾਨ ਨੇ 180 ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਦਾਗੀਆਂ ਸਨ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਿਡੇਨ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਈਰਾਨ ਦੇ ਤੇਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ’ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਈਰਾਨੀ ਫੌਜੀ ਟੀਚਿਆਂ ’ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਸੁਣੇਗਾ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ।ਇਹ ਬਿਆਨ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ ਦੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਦੇ ਨਾਲ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਿਡੇਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਈਰਾਨ ’ਤੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏਗਾ, ਨਾ ਕਿ ਤੇਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ ਨੇ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਬਿਡੇਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਜੰਗ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਈਰਾਨ ਦੇ ਫੌਜੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ’ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਚੋਣਾਂ ’ਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ ਇਰਾਨ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਹਮਲੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਿੱਖਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਯੋਵ ਗੈਲੈਂਟ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਇਸ ਗੱਲ ’ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਯੁੱਧ ਨਹੀਂ ਭੜਕਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਈਰਾਨ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ’ਚ THAAD ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਈਰਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿਚਾਲੇ ਸਹਿਯੋਗ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ’ਚ ਬਿਹਤਰ ਤਾਲਮੇਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਈਰਾਨ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਹਮਲਾ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੇਗਾ

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
Weekly Preetnama
www.preetnama.com
+1 (201) 312-4180

PRITPAL KAUR
Editor-In-Chief
+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

ADVISORY BOARD

Joga Singh
Jaswinder Singh New Jersey
Mindi Manak NewYork
Jagjit Singh Dasuya
Gurmeet Singh Dhalwan Chicago
G. S Singh Punjab
Sujan Nag, USA
Dr. Jagdeep Dhimaan, India
Sarabjit Kaur Punjab
Sukhmandar Brar (Bhagata Bhaika) Vancouver,

Sunil Kumar Gund (Journalist) India
Raj Rani Video editor
Jagmeet Kaur 97817-41631

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੰਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally lible for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਮਾ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਢੁੱਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.com

ਰੱਬ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਣਾ ਦਿਉ ਸਰਪੰਚ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਾਰ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਮਾਰੋ ਮਾਰ ਮੱਚੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਮ ਕੇ ਲੜਾਈਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਕਤਲ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਇੱਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਜ਼ੀਰੇ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੁਝ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਉਥੋਂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਬੋਲ ਬੁਲਾਰਾ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਆਗਾਜ਼ ਐਸਾ ਹੈ ਤੋਂ ਅੰਜ਼ਾਮ ਕਿਆ ਹੋਗਾ, ਸ਼ੇਅਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਜੇ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਣ ਰਹੇ ਮਾਹੌਲ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਣਗੇ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਦਿਲਚਸਪ ਖਬਰਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਪੰਚੀ ਵੋਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬੋਲੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। 50 - 60 ਲੱਖ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕੌਣ ਗੌਲਦਾ, ਬਟਾਲਾ ਨੇੜਲੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕਰੋੜ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸਰਪੰਚੀ ਖਾਤਰ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਦੇ ਨਾਮ ਪੰਜ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਾਲਵੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਵੋਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀ,

ਵਿਅਕਤੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਰੇਟ 500 ਰੁਪਏ ਹੈ, ਵੱਧ ਕੋਈ ਜਿੰਨਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦੇਵੇ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਪੱਖੇ, ਫਰਿੱਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਆਦਿ ਤੱਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਜੋਸ਼ ਖਰੋਸ਼ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਤੀਸਰੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਦਿਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੀ ਚੌਧਰ ਸਰਪੰਚ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰੇ ਕੁਰਸੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵੋਟਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਐਮ.ਪੀ. ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਵਿਧਵਾ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮ, ਆਟਾ ਦਾਲ ਸਕੀਮ, ਮਨਰੇਗਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੇਣਾ, ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਤੇ ਛੱਪੜ ਸਾਫ ਕਰਾਉਣੇ ਆਦਿ ਕੰਮ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਸਰਪੰਚ ਐਨੇ ਚੰਦਰੇ ਤੇ ਧੜੇਬਾਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਗਲੀਆਂ ਤੇ ਨਾਲੀਆਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦਿੰਦੇ। ਪੂਰਾ ਨਰਕ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਲਟਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਖਰਚੀਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਤੋਂ ਛੇ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਮੀਰ ਬੰਦਾ ਮਾੜੇ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਹੀ ਢਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਪਕੌੜੇ ਜਲੇਬੀਆਂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੀਟ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ। ਕਈ ਵੋਟਰ ਤਾਂ ਐਨੇ ਬੇਸ਼ਰਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਮੀਟ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਕੋਈ ਇਹ ਹੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਹੈ, ਰੱਜ ਕੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਲੁੱਟੋ। ਪਰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਫਿਰ ਕੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ? ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਘਰ ਫੂਕ ਕੇ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡ ਹੜੱਪ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਹੀ। ਸਰਪੰਚ ਬਣਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਅਰਬਾਂ ਖਰਬਾਂ ਰੁਪਿਆ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਵੀ ਚੰਦ ਕੁ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਝੌਂਪੜ ਪੱਟੀਆਂ ਵਰਗੀ ਹੈ। ਨਾਲੀਆਂ ਤੇ ਛੱਪੜ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਮੁਸ਼ਕ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਗਲੀਆਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਸਕੂਲਾਂ - ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਡਿਗੂੰ ਡਿਗੂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਛੱਪੜਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਾਇਜ ਕਬਜ਼ੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਟੋਇਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲੋਂ ਆਡਿਟ ਕਰਵਾਏ ਤਾਂ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੰਬੀ ਵਰਗੇ ਕਈ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਹਲਕੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਗਰਾਂਟ ਆਈ ਸੀ। ਐਨਾ ਪੈਸਾ ਵਰ੍ਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਢਾਹ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੌਸ਼ ਸੈਕਟਰ ਵਰਗਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਕੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਰਗੇ ਹੀ ਹਨ ਪਰ ਪੈਸਾ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਖੇਡ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਲਈ 100 ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਰਪੰਚੀ ਲਈ 50 - 60 ਰੁਪਏ ਖਰਚਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਰੀਬ 13028 ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਹਨ। ਜੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ 5 ਲੱਖ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚਣ (ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਖਰਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ) ਤਾਂ ਕਰੀਬ 651 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਐਨਾ ਪੈਸਾ ਜੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ਖਰਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ। ਪਰ ਇਹ ਪੈਸਾ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਚੌਧਰ ਦੀ ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਗਰਾਂਟਾਂ ਛਕਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵੀ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ 90% ਬੰਦੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦੀ ਧੌਣ 'ਤੇ ਗੋਡਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਕਹਿਣਗੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੀਲਿਆਂ ਚਿੱਟਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਬੜੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਪਰਚੇ ਦਰਜ਼ ਕਰਵਾਏ ਸਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਭਾਂਗਾ ਲਾਹਵਾਂਗੇ।

ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਫੋਕੀ ਚੌਧਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੇ ਭਰਾ ਇੱਕ ਦੂਸਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਧੜੇ ਬਣਨ ਕਾਰਨ ਲੜਾਈਆਂ ਝਗੜੇ ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਭਲੀ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਭਾਨੀਮਾਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਮੀਟ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ। ਲੀਡਰ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰੋ ਜਾਂ ਮਰੋ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ, ਭੁਗਤਣਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਮਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਦਾ ਕਮਾਊ ਪੁੱਤ ਗਿਆ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਥਾਣਿਆਂ ਕਚਿਹਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਲੁੱਟ ਕਾਰਨ ਨੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜੋ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਉਹ ਅਲੱਗ। ਲੀਡਰ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਰਥੀ ਜੀਵ ਹਨ ਜੋ ਮਰੇ ਵਰਕਰ ਦੇ ਭੋਗ 'ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ।

ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਲੋਕ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਥੰਮ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਜਰੂਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲੋਭ ਲਾਲਚ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦਿਲੋਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਹਜ਼ਾਰ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਜਾਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਲੈ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਾਂ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ? ਫਿਰ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਵਾਲੇ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਗੁੱਲ ਖਿਲਾਏ ਸਨ, ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਅਗਲੇ ਪੰਜਾ ਸਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਖਿਲਾਵੇਗਾ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਹ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਕੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਰਗੇ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਗੱਫੇ ਇਸ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣੇ। ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਖਟਪਟੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਫਿਲਹਾਲ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੱਥ ਪੈਸੇ ਵੱਲੋਂ ਤੰਗ ਹੀ ਹੈ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 274 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 18 OCT TO 24 OCT , 2024

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 274

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

18 OCT TO 24 OCT , 2024

Preetnama
प्रीतनामा
खरा सच
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 274 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 18 OCT TO 24 OCT , 2024

गुजरात हादसा: कब तक जिंदा दफन होते रहेंगे मजदूर

क़ब तक जिन्दा दफन होते रहेंगे बेकसूर मजदूर यह एक यक्ष प्रश्न बनता जा रहा है बेशक प्रतिवर्ष 1 मई को मजदूर दिवस मनाया जाता है । केवल मात्र एक दिन बड़े-बड़े सैमिनार,गोष्ठियां की जाती है मजदूरों के हितों को सुरक्षित करने के लिए बड़े दावे किये जातें है मगर 364 दिन मजदूरों के बारे में कोई नहीं सोचता कि मजदूरों के साथ कैसे-कैसे हादसे होते रहते है।प्रतिदिन समाचार पत्रों में मजदूरों के मरने की खबरें सुखियां बनती है मगर सरकारें मूकदर्शक बनी तमाशा देख रही हैं। देश के कारखानों में मजदूर मर रहे हैं हर जगह मजदूर काल का ग्रास बन रहे है। ताज़ा हादसा 12 अक्टूबर को गुजरात के मेहसाणा के कड़ी कस्बे मे घटित हुआ जहाँ काम करते समय 9 मजदूर जिन्दा दफन हो गए सभी मजदूरों के शव निकाल दिए है दफन होने वाले मजदूर 25 से तीस साल के थेद्यमजदूरों ने सपने मे भी नहीं सोचा होगा की उनकी इतनी दर्दनाक मौत होगीद्यदेश में मजदूरों के साथ हादसे कब थमेगें यह एक यक्ष प्रशन है। हर साल दिवस मनाए जाते है मगर धरातल की सच्चाइयां बहुत ही भयानक है मजदूरों का शोषण किया जाता है। मजदूरों के नाम पर सैकडों योजनाए चलाई जाती है मगर उन्हे उनका हक नहीं मिलता। देश में हर रोज मजदूर बेमौत मर रहे हैं। आंकड़ों के अनुसार उत्तरकाशी में बेकसूर मजदूरों ने 17दिन और 16 रातें कैसे निकाली थी यह मजदूर ही जानते होंगेद्य खौफनाक मंजर क़ो कभी नहीं भूल पाएंगेद्य 17 दिन सूर्य क़े दर्शन नहीं हुए थेद्य मजदूरों ने कभी सपने में भी नहीं सोचा था की जिस सुरंग का निर्माण कर रहे हैं उसमें कैद हो जाएंगेद्य करोड़ों देश वासिओं की दुआएं रंग लाई और मजदूरों क़ो नया जीवन मिल गया और 12दिन सुरंग की कैद से मुक्त हो गए थेद्य 12 तारीख क़ो एक तरफ रविवार क़ो दीपावली क़े दिन जहाँ पूरा भारतवर्ष दिवाली की खुशियाँ मना रहा था वहीं दूसरी तरफ उत्तराखंड क़े उत्तरकाशी में निर्माणाधीन सुरंग में बहुत ही भयंकर दु:खद हादसा हुआ था जब सुरंग ढहने से 41मजदूर सुरंग क़े अंदर फंस गए थेद्य उत्तरकाशी क़े सिल्कयारा में राष्ट्रीय राजमार्ग पर बनी सुरंग में फंसे 41 मजदूर जिंदगी व मौत क़े बीच झूल रहे थे सरकार द्वारा मजदूरों क़ो बाहर निकालने क़े लिए जारी रेस्क्यू अभियान का 17 दिन ऑपरेशन जारी रहा था और मजदूरों क़ो सुरक्षित बाहर निकाल दिया गया थाद्य देश प्रतिदिन समाचार पत्रों में मजदूरों के मरने की खबरें सुखियां बनती है मगर सरकारें मूकदर्शक बनी तमाशा देख रही हैं। देश में मजदूरों के साथ हादसे थमने का नाम नहीं ले रहें हैं।हर साल दिवस मनाए जाते है मगर धरातल की सच्चाइयां बहुत ही भयानक है मजदूरों का शोषण किया जाता है। मजदूरों के साथ होने वाले यह हादसे बहुत ही त्रासदी है।कहीं उद्योगों में जलकर मारे जा रहे हैं।हादसों की बजह से बच्चे अनाथ हो रहे है।मगर केन्द्र व राज्य की सरकारों को जरा सा सदमा होता तो मजदूरों के हितों में कदम उठाती लेकिन सरकारें तो तब जागती हैं जब बड़ा हादसा घटित हो जाता है। देश में हर वर्ष लाखों मजदूर दबकर मारे जा रहे हैं उद्योगों में जलकर मारे जा रहे हैं। मगर केन्द्र व राज्य की सरकारों को जरा सा सदमा होता तो मजदूरों के हितों में कदम उठाती लेकिन सरकारें तो तब जागती हैं जब बड़ा हादसा घटित हो जाता है।देश के कारखानों में मजदूर मर रहे हैं, इमारतों के नीचे दबकर मजदूर काल का ग्रास बन रहे है।हादसों को देखकर रौगंटे खड़े हो जाते हैं देश के राज्यों में चल रहे ईटों के भठठों में मजदूर मारे जा रहे हैं।मजदूरों के पसीने से ही ईटें पकती हैं मगर भठठा मालिक मजदूरों का शोषण कर रहे हैं मजदूर खून-पसीना बहाकर काम करते है।मगर बदले में मेहनताना नाममात्र दिया जाता है।मालिक मजदूरों के सिर पर करोड़ों रुपया कमा रहे है।आकडों के मुताबिक बीते सालों में देश में हजारों मजदूर मारे जा चुके है।हादसों नं सवाल खड़े कर दिये हैं कि बार-बार हो रहे इन हादसों के कारण क्या है इस घटना ने यह प्रमाणित कर दिया है कि बीती घटनाओं से न तो सरकार ने सबक सिखा और न ही लोगों ने सीखा। हांलाकि इसयह कोई पहला हादसा नहीं है पिछले कई सालों से ऐसे दर्दनाक हादसे हो रहे हैं। बीते वर्ष में रायबरेली के उंचाहार में एटीपीसी संयत्र का बायलर फटने से 30 मजदूरों की दर्दनाक मौत हो गई थी तथा 100के लगभग घायल हो गए थे।500 मैगावाट इकाई के बायलर में यह हादसा हुआ था उस समय 200 कामगार मौजूद थे सरकारों ने मृतकों को मुआवजे की घोषणा करती है मगर मुआवजा इसका हल नहीं है।एक ऐसा ही हादसा जयपुर के पास खातोलाई गांव में घटित हुआ था जहां टाऊसफारमर फटने से 14 लोगों की मौत हो गई थी। इन हादसों ने औद्योगिक क्षेत्रों में मजदूरों की सुरक्षा पर प्रशनचिन्ह लगा दिया है इन हादसों पर संज्ञान लेना होगा तथा मजदूरों की सुरक्षा के पुख्ता इंतजाम करने होगें ताकि भविष्य में ऐसे हादसों पर रोक लग सके। गत वर्ष जम्मू के उधमपूर से 80 किलोमीटर दूर रामबन जिले के चंद्रकोट में जम्मू-कश्मीर हाईवे पर टनल कर्मचारियों की बैरक में आग लगने से दस श्रमिक जिंदा जल गए थे।गत वर्ष एक निर्माणाधिन प्रोजेक्ट की दीवार गिरने से चार मजदूर बेमौत मारे गए।यहां पर 11 मजदूर काम कर रहे थे कि अचानक दीवार गिर गई सात मजदूर तो भागकर बच गए मगर बेचारे चार मजदूर जिन्दा दफन हो गए थे ।इन मजदूरों पर 42 मीटर लंबी दीवार गिर गई यह बहुत ही दुखद हादसा था। मुम्बई के अलीबाग में एक पटाखा फैक्ट्री में आग लगने से 9 मजदूर मारे गए और 19 घायल हो गए थे। और दूसरी घटना में 24 फरवरी 2014 को कुल्लु के मणीकर्ण में करंट लगने से एक मजदूर की मौत हो गई थी जो के एक ठेकेदार के पास काम कर रहा था इस दर्दनाक हादसे में एक अन्य मजदूर घायल हो गया था। गोवा के कनाकोना शहर में फिर एक निर्माणाधीन इमारत गिरने से 7 लोगों की मौत हो गई थी। जब यह इमारत ढही उस समय 40 लोग काम कर रहे थे इस घटना ने सवाल खड़े कर दिये हैं कि बार-बार हो रहे इन हादसों के कारण क्या है इस घटना ने यह प्रमाणित कर दिया है कि बीती घटनाओं से न तो सरकार ने सबक सिखा और न ही लोगों ने सीखा। हांलाकि इसयह कोई पहला हादसा नहीं है पिछले कई सालों से ऐसे दर्दनाक हादसे हो रहे हैं गत वर्ष महाराष्ट्र में एक इमारत के गिरने से 75 मजदूरों की असमय मौत गई थी और 60 मजदूर घायल हो गए थे आखिर कब तक मजदूर इमारतों में जमीदोज होते रहगें।कुछ दिन पहले निर्माणाधीन यह इमारत ताश मे पतों की तरह ढह गई यहां ज्यादातर मजदूर ही रह रहे थे ।यह बहुत ही दर्दनाक हादसा था जिसने एक साथ इतने लोगों को लील लिया ।प्रशासन मुआवजे का मरहम लगाता है मगर जो बेमौत मारे गये क्या वे लौट आएगें यह एक यक्ष प्रशन बनता जा रहा है। सरकार ऐसी घटनाओ के बाद मुआवजों की घोषणा करने तथा जांच के आदेश देने में देरी नहीं करती लेकिन यदि पहले ही इन लोगों पर करवाई कर ली जाए तो ऐसे हादसे रुक सकते है मगर सरकारों की तन्द्रा तो हादसे के बाद ही टूटती है। आखिर कितने हादसों के बाद प्रशासन अपनी जिम्मेवारी निभायेगा इस प्रशन का जबाब सरकार को देना होगा।

दिखावे और गैरजरूरी खर्च से बचें, बचत पर ध्यान दें

आज के दौर में दिखावे पर खर्च करना निम्न और मध्यम वर्ग में बड़ी तेजी के साथ बढ़ गया है। दिखावे के लिए कर्ज लेकर खर्च करने की प्रवृत्ति बड़ी तेजी के साथ बढ़ी है। पिछले कुछ वर्षों में गैर जरूरी खर्च लोग दिखावे के लिए कर रहे हैं। हवाई जहाज और ट्रेनों में आसानी से टिकट उपलब्ध नहीं हो रहे हैं। मध्यवर्ग के लोग हैसियत नहीं होने के बाद भी हवाई यात्रा कर रहे हैं। रेलवे में एसी पर यात्रा करना आज-कल दिखावे के रूप में निम्न मध्यमवर्गीय परिवारों में किया जा रहा है। यात्रा के दौरान टिकट से कई गुना ज्यादा पैसा ब्रांडेड सामग्री को खरीदने और खाने-पीने की चीजों में खर्च किया जा रहा है। एयरपोर्ट में कई गुने दामों में बिकने वाले सामान पर काफी पैसा खर्च किया जा रहा है। निम्न एवं मध्यम वर्ग के बीच में ब्रांडेड महंगी चीजों पर खर्च करना स्टेटस सिंबल बन गया है। वह भी उनके सामने जिन्हें वह जानते भी नहीं हैं। सोचने वाली बात है, कि इस तरह की फिजूलखर्ची के पीछे युवा वर्ग बड़ी तेजी से पैसे खर्च कर रहा है। छोटी-छोटी बचत से बड़ी रकम को बचाया जा सकता है। ऑनलाइन खरीदी की लत युवा वर्ग को बड़ी तेजी के साथ लगती चली जा रही है। मोबाइल फोन पर नई-नई चीज देखकर उन्हें खरीदने की आदत युवा वर्ग में नशे की तरह बढ़ती चली जा रही है। ऑनलाइन खरीदे गए सामान उनके लिए कितने उपयोगी हैं, कितने गैरजरूरी हैं, इसकी समझ भी उन्हें नहीं है। सबसे बड़े आश्चर्य की बात यह है कि कर्ज लेकर खर्च करना आज-कल के युवाओं का स्टेटस सिंबल बन गया है। आज की युवा पीढ़ी यह भूल गई कि उनके अपने परिवार के बुजुर्ग अपने समय में हमेशा जरूरत की चीजों पर ध्यान केंद्रित करते थे। वही चीज खरीदते थे, जो उनके लिए उपयोगी और जरूरी होती थीं। खर्चे में वो कभी कोई कमी नहीं करते थे, लेकिन जरुरत के लिहाज से ही खरीदी होती थी। बगैर जरुरत की चीजों में पैसा नहीं फेंका जाता था। अपनी आय के अनुरूप जरूरी खर्चों के बाद बचत करने पर विशेष रूप से ध्यान देते थे। यही नहीं हमारे बुजुर्ग कभी भी किसी के सामने अपनी आर्थिक स्थिति का भान होने नहीं देते थे। इन सब बातों के विपरीत आज का युवा वर्ग दिखावे की मानसिकता के चलते खर्चों पर नियंत्रण नहीं रख पाते हैं। बजाय इसके युवा वर्ग को प्राथमिकता के अनुसार ही खर्च करना चाहिए। दिखावे के लिए ब्रांडेड महंगे प्रोडक्ट्स खरीदने से हमारी सामाजिक स्थिति में कोई परिवर्तन नहीं आता है। उल्टे आज का युवा वर्ग कर्ज के जाल में फंसता जा रहा है। स्टेटस सिंबल को लेकर वह मानसिक रूप से हमेशा परेशान रहता है। युवाओं में बचत करने की कोई प्रवृत्ति नहीं है। आय और व्यय के बीच में संतुलन नहीं होने से बचत नहीं होती और इस कारण जब आकस्मिक कोई जरुरी खर्च करने की परिस्थिति सामने आती है तब यह युवा वर्ग बहुत परेशान हो जाता है। ऐसे में उसे कुछ सूझता नहीं है और कर्ज पर कर्ज लेकर अपनी जरुरतों को पूरा करने पर विवश हो जाता है। ऐसा करने से उसकी आगे की जिंदगी भी परेशानी में उलझती चली जाती है।

डिटॉक्स डाइट का इस्तेमाल हो सकता है अधिक जानलेवा

अगर आप स्वस्थ रहने और खूबसूरत दिखने, वजन कम करने और शरीर से टॉक्सिन को बाहर निकालने के लिए डिटॉक्स डाइट का इस्तेमाल करते हैं तो थोड़ा संभल जाएं। विशेषज्ञों के अनुसार डिटॉक्स क्लीनजेंस न केवल बेअसर होती हैं बल्कि खतरनाक भी साबित हो सकती हैं। डिटॉक्सिंग के कई साइट इफेक्ट हैं। डिटॉक्सिंग डाइट और खासकर कोलोनिक्स से डिहाइड्रेशन, यहां तक कि किडनी तक खराब हो सकती है। कई जाने मानें डिटॉक्स के तरीकों में कॉफी एनिमा और 3 दिन की एप्पल साइडर वेलेगर डाइट शामिल हैं।

डिटॉक्सिफिकेशन के कई तरीके -अधिकतर सेलिब्रिटीज फिट रहने के लिए लेमेन डिटॉक्स डाइट लेना पसंद करते हैं। 10 दिन की इस डाइट में खाने की जगह लेमन जूस, वॉटर, सेइन पीपर और मैपे सीरप। इससे शरीर के टॉक्सिन हार निकलते हैं, वजन कम होता है चेहरा और बाल चमकते हैं। एप्पल साइडर वेनेगर में डिटॉक्स के तरीके में 3 दिन तक केवल खाने से पहले दो चम्मच एप्पल साइडर वेनेगर को पानी में गोलकर पिया जाता है। इससे लोगों को बीक कम लगती हैं और वजन कम होता है। इसके अलावा कच्चा खाने वाली डिटॉक्स डाइट में केले, नट्स, बीज, सूखे मेवे नारियल एवोकेडो ऑलिव ऑयल का इस्तेमाल किया जाता है। बड़ी आंत अर्थात कोलोन शरीर का एक महत्वपूर्ण अंग है। बड़ी आंत के अस्तर से निकलने वाला श्लेष्मा मल को आगे जाने के लिए चिकना बनाता है। कोलोन से टॉक्सिक पदार्थ निकालने वाले तरीकों में कॉफी एनिमा शामिल है। इससे किडनी और लीवर के टॉक्सिक बाहर निकलते हैं। लैक्साटिव्स- इस तरीके में एक चबाई जा सकने वाली गोली खिलाई जाती है जो मल को पतला करती है और आंतें की गति को बढ़ाती है। कब्ज की स्थिति में डॉक्टर्स कोलोनिक्स को लेने की सलाह देते हैं लेकिन अधिकतर लोग कोलोन को क्लींज करने के लिए इन डिटॉक्स तरीकों का इस्तेमाल करने लगे हैं। लैक्साटिव्स दूसरी डिटॉक्स डाइट से ज्यादा खतरनाक है। इससे डायरिया, चक्कर आना, किडनी का खराब होना और कमजोरी जैसे दुष्परिणाम हो सकते हैं। कॉफी एनिमा की बात करें तो जिसमें गर्म कॉफी आंत में इंजेक्ट की जाती है इससे आंते खराब हो सकती है आंतों में छेद भी हो सकते हैं अधिकतर डिटॉक्सेज का लंबे समय तक कोई फायदा नहीं होता। उन्होंने बताया कि शरीर का हर हिस्सा खुद अपने आप उसे डिटॉक्स करने की क्षमता रखता है। गेस्ट्रोइंटेस्टाइनल सिस्टम और किडनी लीवर को टॉक्सिन बाहर निकालते हैं। जब लीवर के लिए गेस्ट्रोइंटेस्टाइनल वेस्टेज बाहर निकालता है तो कोलोनिक्स लेना बेकार है। किडनी भी ब्लड से यूरिन के जरिए टॉक्सिन बाहर निकलती है। अगर किडनी अपना काम नहीं कर रही तो इसके लिए डायलसिस की जरूरत है न कि एप्पल साइडर वेनेगर की। डॉक्टर लॉरेन का मानना है कि अधिकतर लोग डिटॉक्स कराने के बाद अच्छा महसूस करते हैं क्योंकि उनके शरीर में टॉक्सिन नहीं रहते। इसकी जगह पर लोगों को प्रोसेस्ड फूड जिसमें अधिक मात्रा में सोडियम, फैट और शुगर हो खाने से बचना चाहिए।

अधिक मीठा खाने से दिमाग की क्षमता भी प्रभावित होती है

सभी को मीठा खाना और मिठाई पसंद रहती है पर क्या आप जानते हैं इससे कई बिमारियों के साथ ही दिमाग के काम करने की क्षमता भी प्रभावित होती है। आपने स्वयं देखा होगा कि कोई भी मीठी चीज खाने के बाद आपको आलस आने लगता है? हाल ही में हुई एक अध्ययन के अनुसार ज्यादा मीठा खाने के बाद हमारे शरीर पर असर दिखने लगता है जिससे हमारे दिमाग के कार्य करने की क्षमता धीमी हो जाती है।

इस अध्ययन में शामिल प्रतिभागियों ने प्रमाणित किया कि ग्लूकोज या टेबल शुगर का सेवन करने के बाद उनका ध्यान और प्रतिक्रिया का समय घट गया, उन लोगों की तुलना में जिन्होंने फ्रूक्टोज यानी फ्रूट शुगर या आर्टिफिशल स्वीटनर सूक्रालोज का सेवन किया। अध्ययन के अनुसार शुगर कोमा जिसका संबंध ग्लूकोज से है एक ऐसी घटना है जो हकीकत में होती है। इस अवस्था में ग्लूकोज जिसमें चीनी की ज्यादा मात्रा होती है का सेवन करने के बाद उस व्यक्ति की सतर्कता घटने लगती है। खासतौर पर इस अध्ययन में इस बात की ओर केन्द्र किया गया कि चीनी के सेवन के बाद हमारे मस्तिष्क के काम करने की प्रवृत्ति में किस तरह का बदलाव होता है।% इससे पहले हुए अध्ययन में इस बात को दिखाया गया था कि ग्लूकोज का शरीर के साथ ही मस्तिष्क पर भी सकारात्मक असर पड़ता है और इससे खासतौर पर हमारी याददाश्त बेहतर होती है हालांकि अब इस अध्ययन में पता चला है कि ज्यादा चीनी के सेवन से मस्तिष्क पर बुरा असर पड़ता है और दिमाग धीमा हो जाता है।

लिवर में समस्या हो सकती है अधिक जानलेवा

लिवर शरीर को वो हिस्सा है जो टॉक्सिन (विषाक्त) पदार्थों को अलग करता है। हमारे शरीर में प्रवेश करने वाले विषाक्त पदार्थों को पहले ही लिवर रोककर बाहर कर देता है। ऐसे में लिवर एक प्रकार से फिल्टर का काम कर देता है। अगर कभी लिवर में समस्या होती है तो यह शरीर के लिए जानलेवा हो सकता है। इसलिए लीवर के लिए नुकसानदायक आदतों को छोड़ें और इसे ठीक रखने पर ज्यादा ध्यान दें। लीवर टॉक्सिन्स को फिल्टर करने से लेकर पित्त बनाने और शरीर के लिए जरूरी कार्बोहाइड्रेटस, प्रोटीन, मिनरल्स तथा विटामिन्स तैयार करने से सम्बन्धित हमारे शरीर के सभी महत्वपूर्ण काम करता है। यही कारण है हमारी जीवनशैली से जुडी गलत आदतें हमारे लीवर को नुकसान पहुंचा सकती है। इसलिए लीवर का भी ख्याल रखें।

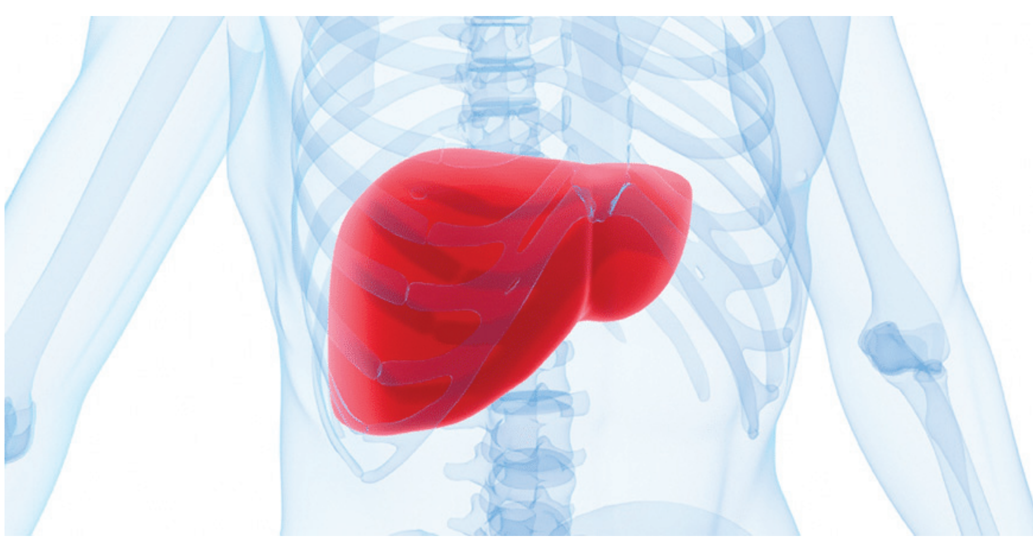

हमारे लीवर को विषाक्त पदार्थों से मुक्त रखने के लिए हमें वसामुक्त या बिना चिकनाई वाला भोजन करना चाहिए। कॉलेस्ट्रोल एक ऐसा वसा है, जिसे हमारा लीवर संश्लेशित करता है और इसके बाद हमारा शरीर इसे ऊर्जा के स्रोत के रूप में लेता है। ऐसे में यह हमारे भोजन का अहम हिस्सा तो है, लेकिन हमें अधिक कॉलेस्ट्रोल वाला भोजन करने से बचना चाहिए। अधिक कॉलेस्ट्रोल वाले भोजन में हम लाल मांस, अधिक चिकनाई वाला भोजन, शक्कर, नमक आदि शामिल करते है। अधिक कॉलेस्ट्रॉल वाला भोजन करने से लीवर के कई तरह के रोग हो सकते हैं, जैसे लीवर का मोटापन जो विश्व स्वास्थ्य संगठन के अनुसार दुनिया में सबसे ज्यादा पाई जाने वाली बीमारियों में से एक है। हमें अधिक कॉलेस्ट्रॉल वाले भोजन के बजाए रेशेदार सब्जियां और अनाज का उपयोग करना चाहिए। नाश्ता जरूर करें, नाश्ता जरूर करें. देर से सोना और देर से उठना बंद करें।

भोजन की गलत आदतों का प्रतिकूल प्रभाव हमारे जीवन में दीर्घावधि में नजर आता है. जबकि संतुलित भोजन किया जाए तो यह हमारे लीवर के लिए बहुत लाभदायक रहता है। जो लोग लीवर सिरोसिस की बीमारी से पीडित रहे है, उन्हें अधिक प्रोटीन वाला भोजन करना चाहिए ताकि लीवर खुद ही स्वयं की मरम्मत कर ले और भविष्य में कोई नुकसान न हो। यह ध्यान रखिए कि लीवर तभी खराब होता है जब हम ऐसा भोजन करते हैं जिसमें पोषक तत्व कम होते हैं और चिकनाई ज्यादा होती है। यह एक सामान्य तथ्य है कि शराब का अत्यधिक सेवन लीवर को नुकसान पहुंचाता है। शराब और अल्कोहल की अधिकता वाले पेय पदार्थों के अधिक सेवन से अल्कोहोलिक हेपेटाइटिस और अल्कोहोलिक सिरोसिस (ऐसी स्थिति जिसमें लीवर बहुत ज्यादा क्षतिग्रस्त हो जाता है और इसका आकार बिगड़ जाता है हमारा लीवर खराब भोजन के प्रति बहुत संवेदनशील होता है। शक्कर की अधिकता के कारण लीवर में यदि वसा बहुत ज्यादा जमा हो गया है तो यह लीवर के टिश्यूज को क्षतिग्रस्त कर सकता है। यह लीवर सिरोसिस का सबसे बडा कारण है। आजकल के प्रोसेस्ड और डिब्बाबंद खाद्य पदार्थों में शक्कर की मात्रा बहुत ज्यादा होती है और फाइबर नहीं के बराबर होता है। यह हमारे लीवर के लिए नुकसानदायक है और इससे जहां तक हो सके बचना चाहिए। यही नहीं जो भी अतिरिक्त वसा हमारे शरीर में पहुंचता है वह पेट में जमा होता रहता है और लीवर तक पहुंच जाता है। यही कारण है कि मोटापा और लीवर के मोटेपन की बीमारी आपस में जुड़ी हुई है। कुछ लोग सुबह जल्दबाजी में उठते हैं और उठते ही अपने काम पर चले जाते है। इसके चलते न वे दैनिक नित्यकर्म करते हैं और न ही नाश्ता करते है।

यह बहुत ही गलत आदत है. मूत्र को रोकना न सिर्फ लीवर को नुकसान पहुंचा सकता है, बल्कि किडनी को भी क्षतिग्रस्त कर सकता है।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 274 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 18 OCT TO 24 OCT , 2024

Boon or bane? Decoding the Reality of NEP 2024

Vijay Garg
Retired Principal

NEP 2024, a successor to the NEP 2020, aims to revamp India's education system comprehensively. It proposes several significant changes across various educational levels, from pre-school to higher education. Some of its key highlights include the emphasis on early childhood care and education, the introduction of vocational education from Grade 6, the restructuring of higher education, and the incorporation of technology for better learning outcomes.

The National Education Policy (NEP) 2024 has been a subject of intense scrutiny and debate, particularly regarding its implications for higher education in India. Advocates laud its potential to revolutionize the sector, while critics express reservations about its practicality and long-term effects. NEP also encourages global exposure and collaboration. Management institutes may offer exchange programs, international internships, and collaborations with foreign universities to provide students with a global perspective and enhance their competitiveness in the international job market. This article aims to delve into the nuanced aspects of NEP 2024, weighing its advantages and disadvantages to discern whether it is a boon or a bane for higher education.

Understanding NEP 2024

NEP 2024, a successor to the NEP 2020, aims to revamp India's education system comprehensively. It proposes several significant changes across various educational levels, from pre-school to higher education. Some of its key highlights include the emphasis on early childhood care and education, the introduction of vocational education from Grade 6, the restructuring of higher education, and the incorporation of technology for better learning outcomes.

Boons of NEP 2024

Emphasis on Holistic Development: NEP 2024 prioritizes holistic development by advocating for a multidisciplinary approach to education. By nurturing critical thinking, creativity, and problem-solving skills, the policy aims to produce well-rounded individuals capable of adapting to the complexities of the modern world.

Flexibility in Curriculum Design: One of the key tenets of NEP 2024 is the flexibility it offers in curriculum design and implementation. This allows higher education institutions to tailor their academic programs to suit the evolving needs of students and industries, fostering innovation and relevance in education.

Promotion of Research and Innovation: The policy places a strong emphasis on promoting research and innovation in higher education. By establishing research clusters, funding opportunities, and collaborative initiatives with industry partners, NEP 2024 aims to elevate India's status as a global leader in scientific and technological advancements.

Integration of Technology: NEP 2024 recognizes the transformative potential of technology in education and advocates for its widespread integration. By leveraging digital platforms for content delivery, assessment, and collaboration, the policy seeks to enhance access to quality education and bridge the urban-rural divide.

Relevance to the 21st Century: The existing education system in India is often criticized for being outdated and too focused on rote learning. The NEP seeks to make education more holistic, flexible, and interdisciplinary, preparing students for the demands of the 21st-century workforce.

Highlighting Importance of Equity and Inclusion: There are significant disparities in education across different regions, socio-economic backgrounds, and demographic groups in India. The NEP aims to promote equity and inclusion by ensuring that all children have access to quality education, regardless of their background. It also emphasizes the importance of promoting Indian languages, arts, and culture in education. This is crucial for preserving and celebrating India's diverse cultural heritage and ensuring that education is culturally relevant to all students.

Emphasis on Teacher Training and Development: There is lot of emphasis on the continuous professional development and training modules to align educators with the new methodologies.

Increasing Role of the Private Sector: The role of the private sector, particularly in the higher education is extremely critical for translating the inclusionary vision and mission of the NEP. Itís important to mention here that 70 percent of higher education institutions (colleges and universities) are run by the private sector. Significantly, roughly 65% percent students are currently enrolled in private higher education institutions. Apart from this, the private sector participation brings much needed financial resources and innovation. Therefore, it is imperative for the government and regulatory bodies to create workable institutional mechanisms that would harness the contribution of the private sector and recognize them as equal partner in the NEP process.

Potential Banes of NEP 2024

Implementation Challenges: While NEP 2024 outlines ambitious goals for higher education reform, its successful implementation poses significant challenges. From infrastructural limitations to bureaucratic hurdles, translating policy directives into actionable strategies requires meticulous planning and sustained investment, which may be difficult to achieve in practice. NEP 2024 represents a bold step towards reforming India's education system and preparing its youth for the challenges of the 21st century. Its success hinges on effective implementation and addressing potential challenges. The biggest challenge is addressing implementation hurdles, bridging digital divides, reimagining assessment practices, and safeguarding against the commercialization of education.

Standardized Testing Dilemma: Despite advocating for a holistic approach to assessment, NEP 2024 retains a reliance on standardized testing as a benchmark for academic performance. Critics argue that this perpetuates a culture of rote memorization and exam-centric learning, neglecting students' individual strengths and learning styles.

Massive Task: First, the sheer size and diversity of Indiaís education sector makes implementation an uphill task. For example, letís consider the size of the school education system alone. With more than 15 lakh schools, 25 crore students, and 89 lakh teachers, India remains the second largest education system in the world. The size of the higher education system is massive too. As per the AISHE 2019 report, Indiaís higher education sector consists of 3.74 crore students in nearly 1,000 universities, 39,931 colleges, and 10,725 standalone institutions. Thus, a countrywide implementation of this mega education policy is going to be a mammoth exercise involving multiple stakeholders at the state, district, sub-district, and block levels.

Challenge in Achieving Enrollment Targets: As the policy aims to double the gross enrollment ratio by 2035, this requires the creation of a new university every week for the next 15 years, which is a huge challenge.

Lack of Teacher Availability and Training: To deliver the upgraded curriculum effectively, India needs a sizable pool of competent teachers who are familiar with the new pedagogical approach. As teachers generally share a disciplinary anchoring culture, it is difficult to have educators with exceptional skills who are experts in one area and lean in other subjects as well.

Inadequate Funding: The successful execution of key initiatives requires availability of adequate financial resources for decades. In this regard, the NEP has stated that to realize the goals of the new policy, the country has to raise public spending on education to 6 percent of GDP.

Multiple Entry and Exit: NEPs multiple entry and exit options may face challenges in India because of the large student population. It could lead to a high annual intake in higher education. It can become difficult for universities to predict how many students would join and exit and government need to create awareness among stakeholders and also to create employment opportunities for different level of programmes like certificate, diploma and degrees.

By fostering a holistic approach to education, promoting inclusivity and accessibility, and leveraging technology for enhanced learning experiences, NEP 2024 has the potential to be a transformative force in shaping the future of education in India. However, careful consideration of its potential pitfalls and proactive measures to mitigate them are essential to ensure that it truly delivers on its promise of a brighter, more equitable educational landscape.

Vijay GarG Retired Principal
Educational columnist street kour Chand MHR Malout Punjab -152107

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 274
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
18 OCT TO 24 OCT , 2024

Timely Trial Protection Under the Constitution: An Emerging Issue

One of the most unquestionable legal maxims in human history is "justice delayed is justice denied."This concept serves as the foundation for the right to a speedy trial and other rights intended to speed up the judicial system since it is unjust for the person who was hurt to have little chance of receiving a prompt and efficient redress and resolution. The term has become a catchphrase among legal reformers who believe that courts, tribunals, judges, arbitrators, administrative law judges, commissions, or governments are moving too slowly to resolve legal matters. This might be due to a number of factors, including the complexity of the case, the overburdening or complicated nature of the current system, or the lack of political support for the subject or party in question.It is noteworthy to quote Pandit Jawaharlal Nehru, our first honorable prime minister, who said: "Legislation cannot generally fix deep-rooted societal issues by itself." Although there are alternative methods to address them, legislation is vital and required, so it may provide a push and contain educational components in addition to the legal penalties that support it, which aid in shaping public opinion.

Conviction of the guilty and acquittal of the innocent are only two aspects of administering justice; a fair and prompt trial is another. As everyone is aware, a swift trial is urgently needed. Since justice cannot be claimed to have been served without a timely trial, it is one of the fundamental human rights. Almost all international charters and treaties have approved it. In the criminal justice system, a rapid trial serves the dual purposes of protecting the accused from needless detention prior to his conviction and ensuring justice for the victim. Therefore, the need for a rapid trial resulted from needless delays in case resolution. In the 1981 case State of Maharashtra v. Champalal Punjaji, it was noted that the court had the right to evaluate whether the accused had contributed fairly to the time required, whether the delay was inadvertent, or if the court's docket was overloaded or the prosecutors were understaffed when determining whether the right to a speedy trial had been denied. There are several explanations for why the trial may have been delayed. The most well-liked of them are:

I. The judicial system's features, such as case pending, court vacation, judge population ratio, and judicial independence.

ii. The lawyer's actions, such as using extended arguments to impress clients, taking adjournments, and failing to prepare the case.

iii. The accused's actions, such as running away or acting uncooperatively, etc.

The Right to Speedy Trial concept has evolved throughout time, but its objectives are still unknown. The idea behind the Right to Speedy Trial is to expedite the resolution of cases in order to increase the effectiveness and reliability of the judiciary. Establishing justice in society is the primary goal of the Right to Speedy Trial. Human rights are necessary because of human life. It is crucial to provide each individual with a relatively decent living, as we live in a civilized society with laws and systems. As a result, all rights are human rights, as they enable people to live like human beings. The fundamental goal of the legal system established by each state's apparatus is to provide victims of crimes with justice.

As per the recent data, The number of rape and POCSO cases pending in India's Fast-Track Special Courts (FTSCs) as of September 2024 exceeded two lakh. In an effort to speed the resolution of child rape and sexual assault cases, the government introduced the FTSC program in October 2019. Since October 2019, India's Fast-Track Special Courts have successfully resolved 52% of rape and Pocso cases; nevertheless, more than two lakh cases are still pending.

Increase in Prevention of Sexual Harassment; In FY23-24, 2,325 POSH complaints were filed, compared to 1,807 in FY22-23. In addition, there were 435 pending complaints in FY23-24 compared to 260 in FY22-23.

The police looked into 296 events in total in 2022; 202 of the cases were newly reported, and 94 of the previous year's acid attack cases were still under investigation. Under the Domestic Violence (DV) Act, there were 21,088 pending appeals and 471,684 initial cases in India as of July 1, 2022. The information was given to the Supreme Court by the National Legal Services Authority (NALSA). According to the National Crime Records Bureau's (NCRB), there has been an alarming increase in crimes against women, with over 11,000 incidents recorded between 2020 and 2022 in Jammu & Kashmir alone. J&K registered 3716 crimes against women in 2022-much higher than the 3405 incidents in 2020-despite a slight decline from 3937 cases in 2021.A startling 886 occurrences of women being kidnapped or abducted were reported in 2022, raising serious concerns about the practice. Six cases involved human trafficking, while 462 cases involved kidnapping and abduction with the intention of forcing a forced marriage. The number of rape cases is still concerning; 287 cases were reported in 2022. The fact that 276 of the perpetrators in these cases were known to the victim shows how common intimate partner violence is.

According to the report, 34 cases were covered by the Dowry Prohibition Act of 1961, and 3214 cases of assault on women with the intention of upsetting their modesty were reported in 2022. There has been a rise in cybercrimes against women as well; 54 cases were recorded in 2022. Even with these alarming figures, the J&K Police's 2022 report on crimes against women presents a nuanced picture. Out of the 5667 cases that were submitted for investigation, 1929 cases from the previous year were still pending. 22 cases were also reopened for investigation, highlighting the difficulties in wrapping up these cases.

Former J&K State Commission for Women chair Vasundhara Pathak Masoodi expressed grave concern about the sharp rise in crimes against women in the area. "Gender-based violence incidents, including acid attacks, rape, murder, suicides, dowry deaths, and sexual offenses at work, have increased dramatically in J&K. To protect the wellbeing of women in the area, the data highlight the urgent need for swift and deliberate reflection and action, the speaker stated. "Where such cases have witnessed a sharp rise, per contra, the conviction rate is relatively very low," Masoodi said, expressing concern over the legal system. A low conviction rate gives abusers more confidence because they believe that anyone can get away with committing such crimes because convictions are so rare." She stated that a lot of people were spending uncontrollably on dowry items and wedding celebrations in an attempt to secure their daughters' futures in marriage, but this was frequently backfiring."The husband's family doesn't seem to be satisfied with anything, and their demands keep coming up. Ultimately, the girls either returned to their parents' houses, or commit suicide. In order to reduce violence against women in Jammu and Kashmir, I hope the J&K administration gets serious and takes immediate action," the chair stated.

The Indian constitution places a strong obligation on the judiciary to provide legislative mechanisms to address issues pertaining to the administration of justice. The establishment of an independent judicial system, the inclusion of fundamental rights, and the directive principles of state policies all demonstrate our constitution's framers' dedication to establishing the judicial system as a reliable component of the state apparatus that the public may trust and rely on in the hopes of justice. The Magna Carta, a seminal work of English law, is where the right to a prompt trial is first recognized. "No one shall be deprived of his life or personal liberty unless in accordance with the method prescribed by law," states Article 21. When considering the bail plea in Babu, Justice Krishna Iyer According to Singh v. State of UP, "Our legal system has slow motion syndrome, which is fatal to a "fair trial" regardless of the final verdict, even in serious instances. Since society as a whole cares about the criminal being duly and ultimately punished within a reasonable time frame and the innocent being spared the excessive suffering of judicial processes, speedy justice is a component of social justice.The idea of the right to a swift trial is becoming more and more important every day.

The right to a speedy trial is a basic right that is implicit in the protection of life and personal liberty entrenched in Article 21 of the Constitution. Any accused person who is denied this right may petition the Supreme Court under Article 32 to have this right enforced, and the Court may, in the course of doing its constitutional duty, issue the necessary directives to the state governments and other relevant authorities to ensure that the accused person has this right.Promulgation is only one part of the issue, even though tougher regulations and harsher penalties are crucial in discouraging people from committing such crimes. Such actions might be discouraged by legal remedies such as modifications to increase conviction rates. Despite addressing some of these concerns, the criminal law reform is still lacking in several areas. Recognizing that judicial reform is simply one facet of the problem is crucial; there are other, more compassionate facets as well.The Apex Courts have ruled in their judicial declarations that a quick trial is an intrinsic right under Article 21 of the constitution, meaning that no one shall be deprived of his life and liberty without following the law, which must be "fair," "reasonable," and "just." Finally, despite the numerous measures put in place to guarantee prompt justice, the Indian people are still not receiving it in the genuine sense. There are several explanations for the trial's postponement. Even though the right to a fast trial is a basic one, its effective implementation nevertheless necessitates thorough legal analysis and practical research.

Asia Jan:
asiakashmiri001@gmail.com
Post Graduate in Political Science from Aligarh Muslim University

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 274 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 18 OCT TO 24 OCT , 2024

US Navy Honored Nepali Community leader with Award Certificates and Medals.

In a powerful display of cultural appreciation and respect, our senior leaderships were honored by the Nepali community with symbolic cultural tokens!

- A Gurkha pride Khukuri, (a traditional blade that represents bravery, honor and loyalty)as a token of appreciation.

A Dhaka topi (Nepali hat) placed on each leader's head, symbolizing blessings and the hope they will always stand tall in their service.

A Khata draped around the shoulders for a peaceful life and smooth sailing

To further solidify this bond, our senior leaders recognized the Nepali community with community leadership certificates and coins, expressing deep gratitude for their invaluable contributions.The Nepali community plays a crucial role in our organization, providing dedicated sailors who embodies the values of service and commitment. "The event was held in our recruiting station in Richmond Hill, Queens, on October 7."

Why Muslim World Should Stop Holding A Grudge Against Israel And Move On

Have you ever heard of the biggest ship disaster of all time? Six or seven times worse than the Titanic. On January 30, 1945, the Wilhelm Gustloff left the Baltic Sea port of Gotenhafen in northern Europe, now in Poland. They were carrying a number of German military officers. But ninety per cent of those on board were German refugees, fleeing the horrors of World War 2. The Soviets spotted the ship, fired three torpedoes, and all of them struck. That night, 10,000 people drowned in the icy waters of the Baltic Sea. For comparison, 1,500 people died when the Titanic sank.This is what happens when someone like the Nazis or Hamas mixes the military with the civilians. It is sad. But such is the harsh reality of war. So why the outcry against Israel over the high civilian death toll in the war in Gaza?As the war in Gaza makes headlines in India, several commentators have been feeding us with a simple explanation for what is happening. They say that Israel is occupying Palestinian land. The Jews are oppressors, the Arabs are victims. Therefore, we must side with the Arabs.But the history is a lot more complex. The Arabs started the war in 1948-49, which Israel won. After that, Israel took 78 per cent of the land, as opposed to the 55 per cent given to them by the UN partition plan. But what happened to the rest of the land? Egypt occupied Gaza and Jordan occupied the West Bank in the exact same war! So the Arabs snatched land from their fellow Arabs in Palestine. Do the Arabs ever talk about that? No, because it does not fit their narrative.So when Israel was again forced to fight the Arab countries in 1967, there was no Palestinian state anywhere. In the 1967 war, Israel overcame the combined forces of five countries: Egypt, Syria, Jordan, Iraq and Lebanon. They attacked Israel from all sides, but Israel still won. In that war, Israel captured large amounts of territory. But almost all of it was given back to these countries in return for them giving diplomatic recognition to Israel. The enemies of Israel could hardly have asked for a more fair deal.But what about the 700,000 Palestinian refugees? Yes, they had to leave their homes. And it was very unfortunate. But that is what happens when you lose a war of annihilation. The Germans launched a war of annihilation against the Soviets in 1941. So when the Germans were defeated in World War 2, the Germans lost a lot of land. As many as 12 million Germans had to flee their homes in Eastern Europe, from Poland, Czechoslovakia, Romania, Hungary and Yugoslavia. At least 1 million of them died. Do the Germans also get to call this a ìnakbah,î or whatever is the German word for ìcatastropheî?The Arabs launched three wars of annihilation against the Jews (in 1948, 1967 and 1973) and lost them all! This means that the Arabs must come to terms with losing some territory. Unfortunately, that is what happens in war. For instance, the city of Konigsberg, the capital of East Prussia, had been a German city for 800 years. Today, it is part of the Russian oblast of Kaliningrad. At the end of the Second World War, the Russians expelled the Germans from Konigsberg and took the city. Why should it be any different if Israel wishes to annex the West Bank or Gaza tomorrow?In fact, those who single out the plight of Palestinian Arab refugees do not seem to know how the borders of countries everywhere were redrawn after World War 2. At the time, the universal formula for peace seemed to be that of forming ethnically homogeneous states. For example, Ukraine was given territory from Poland, and the Polish minorities were expelled from Ukraine. In turn, Ukrainian minorities were expelled from Poland. While the Polish had to leave Lithuania and Belarus, the Lithuanians and Belorussians had to leave Poland. Also, Poland was given land from Germany, and the Germans were expelled from Poland. Many Hungarians had to leave from the Transylvania region of Romania. The Italians were expelled from what is Croatia today. In May 1945, the President of Czechoslovakia called on his people to ìeliminate the German problem.î Nearly 2 million Germans were expelled from the country, and thousands of Germans died in the process.When seen in this light, the victimhood of the Palestinian Arabs is real, but hardly exceptional. In fact, they seem to be the most privileged of all ëvictimsí in the world, perhaps the only refugees that the world still cares about. Has anyone ever asked about the Italiansí right to return to Croatia? Or a right of the Poles to return to Ukraine? So what makes the Palestinian Arabs special?We all know the answer to that last question. The Palestinian Arabs are Muslims. And we have all become used to treating Muslims as special. But there is no logical reason for this.The Jews themselves were the worst victims of World War 2. If anyone deserves a state, it has to be them.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 274

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

18 OCT TO 24 OCT , 2024

The Siren's Song: A Story of Worldly Temptations and Eternal Consequences

Long ago, on the shores of a distant sea, there lived a young sailor who dreamed of adventure. He had heard the legends of the open oceanóof vast treasures, untold wonders, and the mysteries that lay beyond the horizon. The sailorís heart burned with the desire to explore, and he believed the ocean would grant him everything he sought.

One evening, as the sun dipped below the horizon, the sailor prepared to set sail. An old mariner, weathered by the years and countless voyages, approached him with a warning. "Beware the call of the sirens," the old mariner cautioned. "Their voices are sweet and tempting, but they lead only to destruction. Many sailors before you have heard their song, lost themselves to it, and crashed upon the jagged rocks of their island."

The young sailor laughed. "Old man, those are just tales meant to frighten the weak. I am strong and wise enough to resist any temptation. I will return with riches beyond measure while you stay here in fear of old legends."

Ignoring the warning, the sailor set off, the thrill of the open sea filling his sails. For days, the voyage was smooth, the sea calm, and the winds favorable. But as the sailor ventured farther into the unknown, he began to hear itósoft, melodious voices drifting across the water. The sound was enchanting, promising fulfillment of every desire, every ambition. The closer he sailed, the more irresistible the voices became.

Entranced by the song, the sailor altered his course, forgetting the old marinerís warning. In his mind, he imagined the sirens were calling him to a paradise of endless pleasure and riches. His eyes were fixed on the distant island, where the voices grew stronger, sweeter.

But as he neared the island, the truth revealed itself. What he had thought were smooth shores of gold and silver were jagged rocks hidden just beneath the surface. The closer he came, the more perilous the waters became. Yet, the sirensí song was so intoxicating, so alluring, that the sailor pressed on, convinced that just a little farther ahead, he would find what he sought.

Then, with a violent crash, his ship struck the rocks. The hull shattered, and the sailor was thrown into the cold, unforgiving sea. The voices that had once promised him everything now laughed cruelly as the waves pulled him under. The sailor realized too late that he had been deceived by an illusionóa deadly trick that had led him to ruin.

This ancient tale of the sirens is more than just a story of one man's journey; it is a metaphor for the temptations that lure us all in life. The sirens' song represents the worldly distractions that promise us happiness, success, and fulfillment, but which, in reality, lead us away from what truly matters. In modern times, the "sirens" take many formsó material wealth, unchecked ambition, instant gratification, or the relentless pursuit of status and power. These desires sing to us, promising that if we just follow their call, we will find satisfaction and peace. Yet, like the sailor in

Aubaid Akhoon / Sabreena Shabir
Akhoon.aubaid@gmail.com /
sabakhna80@gmail.com

the story, many find themselves shipwrecked, their lives broken upon the rocks of disillusionment. The old mariner, much like the wise elders, prophets, or spiritual teachers throughout history, serves as a guide in this tale. He has seen the dangers that lie ahead and offers advice based on experience. But how often do we, like the young sailor, dismiss such wisdom as outdated or irrelevant? We believe that we are strong enough to resist, clever enough to navigate the waters, and smart enough to distinguish reality from illusion. But the truth is, the world is full of "sirens"óthose tempting voices that distract us from our true purpose. They promise satisfaction but never deliver it. Instead, they lead us away from our moral compass, deeper into dangerous waters, until we, too, crash against the rocks. The lesson in this story is clear: we must be vigilant about the voices we listen to in life. Not every opportunity, desire, or pleasure is as harmless as it seems. Some, like the sirens' song, are traps that can lead to our downfall if we are not careful. Wisdom comes from recognizing these illusions and staying the course, even when the path seems difficult or less alluring. Just as the sailor was lured away from his intended course, so too can we lose our way if we follow the call of temptations without considering the consequences. The world may sing sweetly to us, offering promises of fulfillment, but true happiness comes not from chasing after fleeting pleasures, but from staying true to our values, our purpose, and the deeper meaning of life. In the end, the sailorís fate is a reminder that not all that glitters is gold, and not every sweet song leads to paradise. The choices we make determine whether we will navigate safely through lifeís waters or be pulled into the depths by illusions we failed to see for what they truly were. Let us, then, listen carefully, and choose our path with wisdom and discernment, knowing that the sweetest songs are often the most dangerous traps.

Kamala Harris leads Donald Trump 45%-42% in tight presidential race: Poll

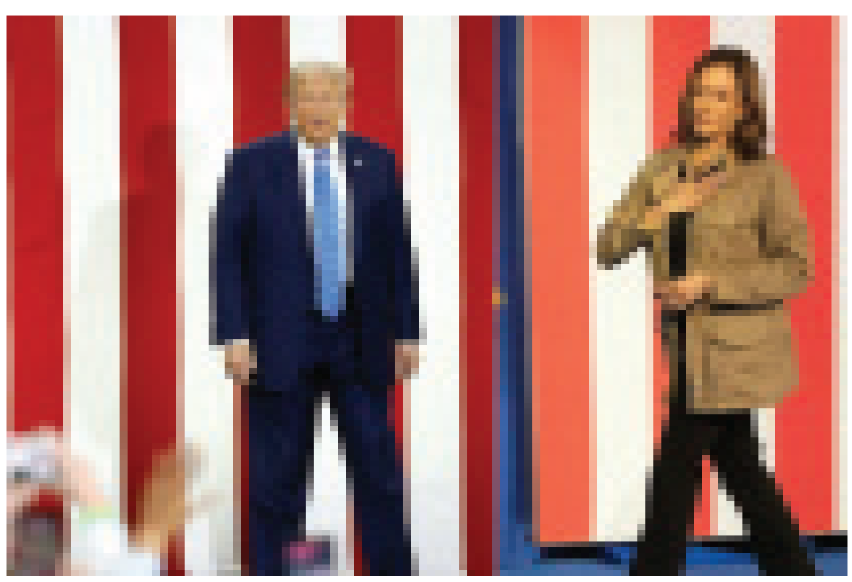

Democratic Vice President Kamala Harris held a marginal 3-percentage-point lead over Republican Donald Trump - 45% to 42% - as the two stayed locked in a tight race to win the November 5 US presidential election, a new Reuters/Ipsos poll found.

While the gap between the two remained steady compared with a Reuters/Ipsos poll conducted a week earlier, the new poll, which closed on Sunday, gave signs that voters - particularly Democrats - might be more enthused about this year's election than they were ahead of the November 2020 presidential election when Democrat Joe Biden defeated Trump.Some 78% of registered voters in the three-day poll - including 86% of Democrats and 81% of Republicans - said they were "completely certain" they would cast a ballot in the presidential election. The share of sure-to-vote poll respondents was up from 74% in a Reuters/Ipsos survey conducted October 23-27, 2020, when 74% of Democrats and 79% of Republicans said they were certain to cast ballots.Democratic Vice President Kamala Harris held a marginal 3-percentage-point lead over Republican Donald Trump - 45% to 42% - as the two stayed locked in a tight race to win the November 5 US presidential election, a new Reuters/Ipsos poll found. While the gap between the two remained steady compared with a Reuters/Ipsos poll conducted a week earlier, the new poll, which closed on Sunday, gave signs that voters - particularly Democrats - might be more enthused about this year's election than they were ahead of the November 2020 presidential election when Democrat Joe Biden defeated Trump.Some 78% of registered voters in the three-day poll - including 86% of Democrats and 81% of Republicans - said they were "completely certain" they would cast a ballot in the presidential election. The share of sure-to-vote poll respondents was up from 74% in a Reuters/Ipsos survey conducted October 23-27, 2020, when 74% of Democrats and 79% of Republicans said they were certain to cast ballots.

Sir Syed Ahmad Khan: The Peacemaker in India's Multi-ethnic Society.

Asia Jan
asiakashmiri001@gmail.com

Syed Ahmad Taqvi bin Syed Muhammad Muttaqi, well known as Sir Syed Ahmad Khan, was born on (17 Oct, 1817, Delhi__died on 27 March,1898, Aligarh) into a devoted Nawabi family. During the foundation period, he studied the Quran and many other sciences. His mother, Aziz un Nisa, had a significant influence in his early years, instilling in him a strong sense of discipline and a stronger focus on contemporary education. In contemporary Indian history, Sir Syed Ahmad Khan marks a unique and distinctive moment. Despite his wide range of interests and his well-known prowess in the fields of history, theology, jurisprudence, and social and educational reforms, his political beliefs, thoughts, and deeds have caused historians and political analysts of subsequent times to have differing views. He saw a period of historical change from the fall of the medieval government to the establishment of the contemporary colonial government. He embraced modernity and promoted contemporary western scientific education for the Muslims who were then living in medieval times, rejecting the revivalist impulses that were common among a persecuted and devastated Muslim population. This had a significant impact on his politicalbeliefs andbehavior as well.

It is widely acknowledged that Sir Syed Ahmad Khan was a remarkable visionary, educator, philosopher, social reformer, and thinker. His numerous works include Asar Us Sanadid, Ain-e-Akbari,Risala-e-Asbab-e-Bagawat-e-Hind (The Causes of the Indian Mutiny of 1857), Hayat-e-Javed, Tarikh-e-Firoz Shahi, Tuzk-e-Jahangiri, Jam-i-jum, Silsilat-ul-Mulk,Khutbat-e-Ahmadiya(A Series of Essays on the Life of Prophet Muhammad PBUH) as a response to William Muir's book The Life of Prophet,Kalmat-e-Haq,Tafsir-al Quran and The Loyal Muhammadans of India. His writings made it apparent that he was a social reformer who wished to do away with customs and rituals that were unworkable. His use of logic and reasoning served as the foundation for his views. He personally stayed away from the society's irrational and unworkable customs and sought to keep its members at bay. He also expressed his opinions on the negative social practices, especially in the Muslim community, in Urdu writings such as Rasoomaat and Bahes-o-Takrar. Sir Syed established the Tehzeeb-ul-Akhlaq, which was committed to enforcing moral education and removing immoral activities from Muslim society, in an effort to persuade the Muslims to embrace modern education. Regarding the Shia and Sunni dispute, he also addressed it in his Urdu-translated work Tuhfa-i-Isna Ashriya. In the 1850s, he was very interested in seeing education progress. He saw the value of a contemporary education-which at the time was only offered in English-speaking schools nationwide-while researching a number of subjects, including European law. He was charged with British influence because he opposed religious dogma and outdated ideologies, but this did not stop him from being passionate about empowering and changing the country.

The nation's ultimate aims of wealth, peace, harmony, and political stability can only be attained via education, according to Sir Syed Ahmad, who highlighted the value of modern education. "Look forward, pick up fresh knowledge, and don't waste time learning boring old things."Although he did not undermine Muslims' identity, he did support the modernization and reformation of society, especially among Muslims who were falling behind. In addition to advocating for Hindu-Muslim harmony, Sir Syed was a pioneer of interfaith communication on the subcontinent. He was a supporter, promoter, and ambassador of peace among India's major communities rather than someone who was hostile to the local population. His sayings, which focused heavily on compassion and peaceful cohabitation among diverse religion followers, demonstrate his vision of not just peaceful coexistence in a heterogeneous society but also cooperation and social harmony. He once said, "We (Hindus and Muslims) eat the exact same food, drink water from the same rivers, and breathe the same air; we are the two eyes of the exquisite bride that is Hindustan; weakness in either one of them will spoil the beauty of the bride (Dulhan)"in reference to maintaining peaceful communal harmony amongst interreligious groups, particularly Hindus and Muslims in the late 1980s.

The unity, fraternity, and cooperation of society's many elements are necessary for a pluralistic and developing society, as Sir Syed recognized. In order to implement the principle, he kept the college's doors open to all students, and in 1898, there were 64 Hindu and 285 Muslim students enrolled, along with seven Hindu staff members.

He once said in front of a crowd, "Remember that the labels Hindu and Muslim should only be used for religious differentiation; otherwise, all people who reside in this country belong to the same nation." He emphasized to his fellow citizens that "fighting for the welfare of all people, regardless of caste or religion, is the first and essential task of all well-wishers of the country."

He is said to have emphasized that if we ignore the portion of ourselves that we owe to God, then we are both basically one nation since we are both citizens of India, and collaboration between us is the only way for our country to develop. Additionally, he emphasized that social interactions, mutual respect, love, and compassion between Muslims and Hindus should not be hampered by religious differences between them, which should also not be hampered by political difficulties. At another point, he said, Muslims and Hindus should work to make their hearts and souls one in line with this ethic. Only by sticking together will we be able to live; otherwise, we will soon perish. He held that all faith adherents should be united and live in harmony with one another in order to cooperate and struggle for the betterment of society as a whole. Through his prose, literature, and poetry, he frequently emphasized the value of Hindu-Muslim unity and urged Muslims and Hindus to stand firm and cooperate even in the face of the colonial forces' post-1857 uprising.

Sir Syed emphasized the importance of employing modern education to achieve intellectual advancement for people of all religions, but especially for Muslims. In actuality, he was the first Muslim from India to progress to the institutional and scientific foundations of Muslim modernity in South Asia. Despite great challenges and criticism from all quarters, including his own people, he persisted because of his love for his country and his strong conviction that modern education is essential. He tried to use a thread of rich and complex cultural diversity to bring the populace together. He articulated his views on culture in the first edition of his journal Tehzeeb-ul-Akhlaq, writing, "The objective of building this complete degree of civilization, meaning culture, so that the hate with which the civilised (cultured) countries look them should fade away, and they may likewise be called to be (one of the) elevated and cultured nations of the earth." He went into further detail about this in two lengthy articles named "Culture and its Definition" and "Civilization or Sophistication and Culture" that were published in Tehzeeb-ul-Akhlaq. According to Sir Syed, promoting harmonious society, engagement, and peaceful coexistence all depend on education and related learning objectives. To illustrate his point, Sir Syed used the metaphor of an eye that weeps for the agony and suffering of every part of the body: the same metaphor used by Hakeemul Ummat Alama Iqbal in below couplet

"Mubtalaye Dard Koi Uzoo Ho, Roti Hai Aankh
Kis Qadar Hamdard Saray Jism Ki Hoti Hai Aankh."

He had so sworn to reform, educate, and empower communities outside the boundaries of religion, caste, and creed, and the hardships of all civilizations would make him unhappy. The greatest example still in existence is AMU (Aligarh Muslim University), whose first graduate was a Hindu named Ishwari Prasad. Its accomplishments are spreading around the world and cutting across religious boundaries.

Being a multi-religious, multi-cultural, and multilingual country, India is currently going through a very challenging time. The ideas of the Muslim reformers must be immediately remembered as intolerance spreads not just in India but all across the world at this crucial juncture, when hate crimes are on the increase, mostly between Muslims and Hindus, and certain fringe elements with their own small-scale political agendas are purposefully sowing hatred and animosity among all segments of society. There is something for everyone, including hate speech, racial violence, mob lynching, intolerance for minorities, anti-immigrant sentiments, and more. The best way to combat all forms of violence and prejudice both within and between people is to engage in intra- and inter-religious discussion, find and promote the commonalities found in all religions, communicate with the masses in a language they understand, and provide them with educational opportunities that they can grasp. Sir Syed's message of religious peace offers a rejuvenating, welcoming location to start the process of developing harmony, unity, and compassion in society.

In fact, his final words, which are inscribed on a large sandstone pillar in one of the University Circles, perfectly capture his philosophy and the goals he pursued during his life, which were primarily to elevate Muslim Qaom by transferring knowledge, morals, and discipline for a successful Qaom; read as: "Oh my dear children, you have reached a particular stage, and remember one thing that when I undertook the task, there was criticism all around against me, abuses were hurled upon me, life had become so difficult for me that I aged before my age, I lost my hair, my eyesight, but not my vision. My vision never dimmed, my determination never failed, I built this institution for you and I am sure, you will carry the light of this institution far and wide, darkness will disappear from all around".

Sham dar sham jalenge Teri yaadon ke Chiragh,
Nasl dar nasl Tera dard numaya hoga !

Happy 207thBirthday Sir Syed Ahmad Khan! May Almightyelevate your rank in JannahÖAameen!

Post Graduate in Political Science from Aligarh Muslim University

KAMALA HARRIS, DONALD TRUMP VIE TO APPEAR ON MOST HEARD PODCAST IN THE WORLD

Democratic presidential nominee Kamala Harris could sit down for an interview with popular podcaster Joe Rogan, whose audience leans heavily towards young men, as she works to shore up support with male voters, sources said on Monday.
Harris campaign officials, in the final stretch of the US presidential campaign, met with Rogan's team this week but an appearance has not been confirmed yet, said two of the sources, who have knowledge of the matter.Rogan, who runs the most popular podcast in the United States, has a highly coveted and devoted following that numbers in the tens of millions.The interview will offer Harris an opportunity to make her case to his followers, as she works to shore up support with male voters and Black men in particular. Numerous public polls suggest Republican nominee Donald Trump could outperform among young men of all races.On Monday, the vice president released a new set of policy proposals to appeal to Black male voters and her campaign is ramping up outreach to the typically Democratic voting group. Her campaign also announced she will sit for an interview with Fox News, whose day-to-day programming is heavy on conservative punditry that often explicitly supports Trump.On Monday, Trump also indicated he plans to go on Joe Rogan's podcast before Election Day on Nov. 5.Trump and Rogan have sparred in the past. As recently as August, Trump took a shot at Rogan on social media platform Truth Social but later called him a "good guy."In 2022, Rogan said he is not a Trump supporter and in August said he preferred Robert F Kennedy Jr, for president. Kennedy has since dropped out of the presidential race and endorsed Trump.
The appearance could offer a shot in the arm for Harris and Trump as polls show an incredibly tight race between the two candidates that is expected to come down to the results in seven swing states.In March, Spotify said "The Joe Rogan Experience" had 14.5 million followers, almost triple the platform's second most popular program. He also has over 19 million followers on Instagram and 17 million followers on YouTube.A poll by YouGov last year found that 81 per cent of his listeners are male and 56 per cent are under 35 years old, feeding the perception that he has a direct line to a cohort that polling suggests tends to support Trump over Harris.Rogan reached a new deal with Spotify earlier this year, estimated to be worth as much as $250 million.

McDonald's worker fails to recognise Bill Clinton. What happened next

Former US President Bill Clinton surprised both staff and customers during a campaign stop for Democratic presidential nominee Kamala Harris in Georgia, when he walked into a local McDonaldís.Dressed casually in jeans and a bomber jacket, Clinton, once the most powerful man in the world, faced an unexpected situation when the employee at the counter initially failed to recognise him. As Clinton approached the counter, the worker stared, trying to place the familiar face. Taking the confusion in stride, the 78-year-old Democrat extended his hand in greeting. While other employees quickly realised who he was, some pulling out their phones to capture the moment, Clinton kept his focus on the puzzled staff member. After a few moments, it clicked, and the woman behind the counter beamed, exclaiming, "Oh my god!" before enthusiastically hugging the ex-president. What could have been an awkward encounter quickly became heartwarming, as more phones appeared for photos, and laughter filled the restaurant. One person in the background was heard saying, "This is huge, yíall!" A video of the incident was posted on X by Clinton's deputy chief of staff. Clintonís visit to McDonaldís revived memories of his well-known fondness for the fast-food chain in his younger years. The Golden Arches was a frequent stop for him during his presidency.
He revisited the theme during his speech at the Democratic National Convention in August, when he joked about Kamala Harris, who worked at the Golden Arches in her teens, potentially breaking his record for the president who spent the most time at McDonaldís.
The former presidentís love for McDonaldís was famously parodied on ëSaturday Night Liveí, with comedian Phil Hartman portraying Clinton in a famous skit where he ate customers' food while cracking jokes.Clinton has since traded in burgers and fries for a mostly vegan diet following his quadruple-bypass surgery, according to The Washington Post.

Nazi Swastika flags seen at boat parade organised by Trump supporters, spark row

A boat with Nazi Swastika flags tried to join a boat parade organised for Republican Presidential candidate Donald Trump in Palm Beach, Florida. Several videos surfaced online, showing masked individuals shouting 'White Power', 'Heil Trump', and 'Make America White Again!' The videos showed five individuals, including two bearded males with sunglasses, and three additional individuals with face coverings trying to join the parade.The individuals had Nazi Swastika flags tied to the boat, along with flags supporting Donald Trump and carrying the message 'Make America Great Again'. The individuals also reportedly used racial slurs while chanting slogans in support of Donald Trump.One of the individuals on board seemed to be holding a picture of My Pillow CEO Mike Lindell, a well-known Trump supporter who recently retaliated against allegations that his product pricing was unintentionally associated with neo-Nazi ideology.The organiser of the boat parade, Carlos Gavidia, claimed that the individuals on the boat were not a part of the boat parade that was carried out for Donald Trump. He shared a video on Facebook showing a large boat belonging to a Trump supporter dousing the neo-Nazis with water churned up by the boatís propellers.

US teacher grows pumpkin weighing 1,121 kg, wins top prize for 4th straight year

A Minnesota horticulture teacher remained the reigning champion Monday of an annual pumpkin-weighing contest in Northern California where his massive gourds have won the top prize four years in a row.Travis Gienger, of Anoka, Minnesota, beat his closest competitor by 6 pounds (2.7 kilograms) to clinch the victory at the 51st World Championship Pumpkin Weigh-Off in Half Moon Bay, south of San Francisco.His winning gourd came in at 2,471 pounds (1,121 kilograms), falling short of the world record he set last year with a pumpkin weighing 2,749 pounds (1,247 kilograms).Gienger, 44, said that as he has done in the past, he focused on having healthy soil and well-fed plants but that a cold fall with record-breaking rain likely impacted his pumpkin's growth."We had really, really tough weather and somehow, some way, I kept on working," Gienger said. "I had to work for this one, and we got it done at the end, but it wasn't by much."Gienger and his family drove his gargantuan gourd for 35 hours to California.He said the giant pumpkin's next stop will be in Southern California, where a team of professional carvers will do a 3D carve on it at a Halloween event.

US withdraws note on 'Indian panel's visit' linked to Pannun murder plot probe

An Indian inquiry committee is set to visit Washington, DC, on October 15 to discuss investigations into allegations of an Indian official's involvement in Khalistani terrorist Gurpatwant Singh Pannun's murder.

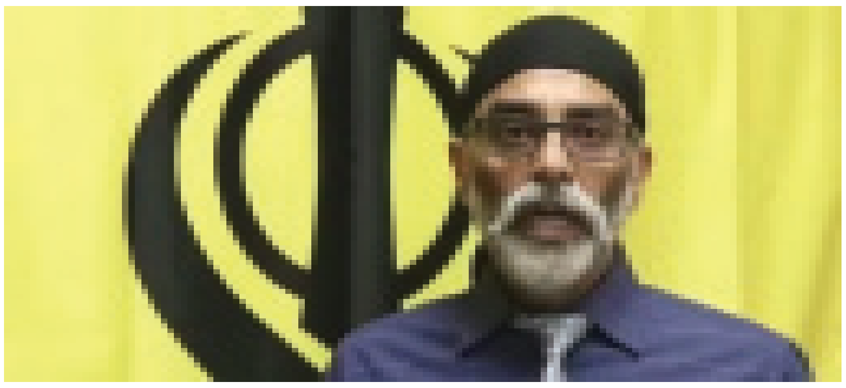

The United States on Monday said that an Indian inquiry committee is set to travel to the country on Tuesday, October 15, as part of an investigation into allegations linking an Indian government official to a foiled assassination plot of Khalistani terrorist Gurpatwant Singh Pannun.

However, the government later withdrew the statement posted by US Department of State on X. According to the official media release, the Indian committee is about to visit Washington DC, to discuss their ongoing investigations, share the information they have gathered, and receive updates from American authorities on the case currently in progress.The committee was formed by India to probe the activities of certain organised criminals and is investigating an individual identified last year in a Department of Justice indictment as an Indian government employee who allegedly orchestrated the failed plot to assassinate a US citizen in New York City."The Indian government has also informed the United States that they are continuing their efforts to investigate other connections related to the former government employee and will determine necessary follow-up actions," stated the US State Department.In November of last year, US federal prosecutors charged Indian national Nikhil Gupta for his involvement in the conspiracy alongside the alleged Indian government official, targeting Gurpatwant Singh Pannun in New York. Gupta was arrested in the Czech Republic in June and extradited to the US on June 14.

Trump proposes military action on 'enemy from within' amid assassination bids

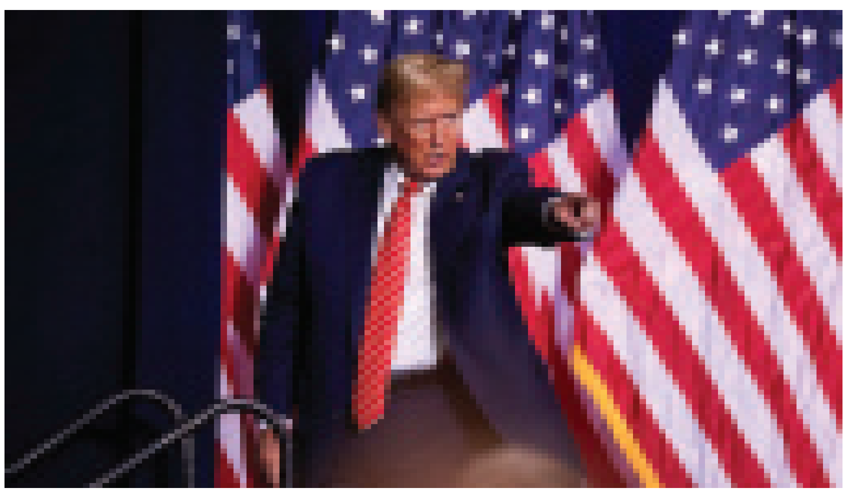

Former US President Donald Trump suggested roping in the military to handle what he described as "the enemy from within" on Election Day, which is November 5. This comes as a man armed with guns and a fake pass was arrested outside Trump's rally in California in what authorities are suspecting to be a possible third assassination attempt on the Republican presidential candidate.Trump, in an interview with Fox News's 'Sunday Morning Futures', said he was not worried about chaos from his supporters or foreign actors but said he was wary about "radical left lunatics"."I think the bigger problem is the people from within. We have some very bad people. We have some sick people.

Radical left lunatics, I think it should be very easily handled by, if necessary, by the National Guard, or if really necessary, by the military, because they canít let that happen," Trump said."We have two enemies: We have the outside enemy, and then we have the enemy from within.

And the enemy from within, in my opinion, is more dangerous than China, Russia and all these countries," he added.Trump is accused of instigating his supporters to storm the US Capitol on January 6, 2021, in an attempt to thwart Congress's certification of his 2020 election loss. Trump has not accepted defeat and has pleaded not guilty to federal charges of interfering in the 2020 election in Washington DC, and Georgia, respectively.

Downplaying any threats from his voters, Trump said, "No, I donít think ó not from the side that votes for Trump."

When asked about the Justice Department arresting and charging an Afghan national for allegedly plotting a terror attack in the US on Election Day and citing the threat of "outside agitators" and undocumented immigrants, Trump shifted the blame to his political opponents."I think the bigger problem is the enemy from within, not even the people that have come in and destroying our country, by the way, totally destroying our country, the towns, the villages, theyíre being inundated," he said in reference to immigrants whom Trump has repeatedly attacked.

US school principal accused of sexually abusing student 'nearly every day'

A former Manhattan school principal has been accused of sexually abusing one of his students nearly every day, grooming her and addressing her as his 'princess' and 'baby', according to a federal lawsuit, New York Post reported.The lawsuit, filed in Manhattan, alleges that Brett Kimmel, once the head of the Washington Heights Expeditionary Learning School, engaged in a prolonged period of inappropriate conduct with the student. The student, who now resides in Maryland, claims that Kimmel groped her, pressured her to perform oral sex, and attempted to have intercourse with her just before her 18th birthday.

The alleged act began over a decade ago, when the girl was in eighth grade, and escalated during her freshman year, with Kimmel bombarding her with inappropriate texts and emails daily, the report stated.These communications reportedly continued even after the girl's older sister confronted Kimmel about his disturbing messages in the summer of 2012.In her lawsuit, the student claims that Kimmel molested her during car rides to and from school throughout her sophomore and junior years.She said that the New York City Department of Education (DOE) also bears responsibility for the prolonged misconduct due to "negligent supervision".

The lawsuit accuses the DOE of failing to adequately train staff and faculty on recognising and reporting suspicious behaviour and ignoring student comments about the ongoing abuse. Despite the serious allegations, the Special Commissioner of Investigation for city schools said that no complaints had been filed against Kimmel. According to city payroll records, Kimmel earned 182,844 US Dollars in the fiscal year 2015 before departing the DOE in the fall of that year. He now works as an education consultant in Fort Lauderdale in Florida.Meanwhile, Kimmel's attorney, Alan Sash, has denied the sexual abuse allegations and has demanded that the case be dismissed in court filings.ent confidentiality.

US pilot's wife safely lands plane after husband's mid-air medical emergency

The wife of a pilot who suffered a medical emergency took over flying and managed to safely land the plane in California, authorities said. The Las Vegas Review-Journal reports that real estate broker Eliot Alper was flying a twin-engine Beechcraft King Air 90 with his wife, Yvonne Kinane-Wells, from Henderson, Nevada, on their way to Monterey, California, on October 4 when he was incapacitated because of a medical emergency. Kinane-Wells took control and landed the plane with help from air traffic controllers at Meadows Field Airport in Bakersfield, California, the newspaper reported.The newspaper reported that Alper later died. A person who answered the phone at Spacefinders and Ramrod Realty in Henderson confirmed the report but refused to provide their name.A Federal Aviation Administration report states that a member of the flight crew died during the incident and there was only one other person, a passenger, on board.Kern County Fire authorities were called to assist during the emergency landing.

Donald Trump's 2024 vision mirrors Project 2025's hard-right blueprint

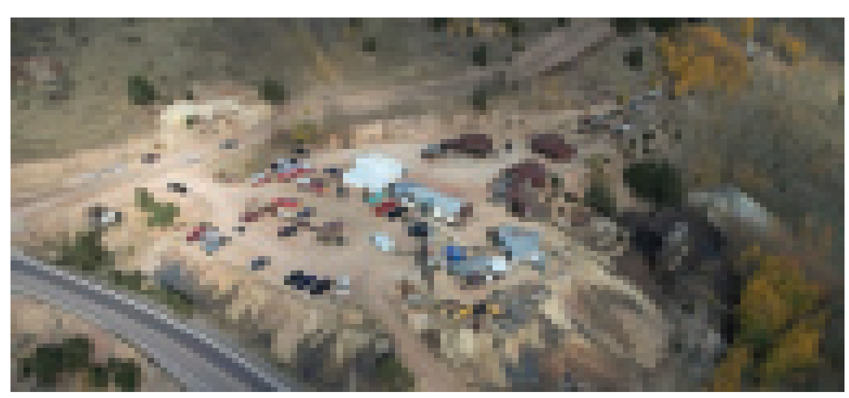

Donald Trump insists that Project 2025, a nearly 1,000-page blueprint for a hard-right turn in American government and society, does not reflect his priorities for a White House encore.

ìI havenít read it. I donít want to read it ó purposefully,î the Republican presidential nominee said September 10 on the debate stage.Yet from economics, immigration and education policy to civil rights and foreign affairs, there are common ideas and shared ideology between Project 2025 and Trump's outline for another term ó from his official ìAgenda 47î slate, the Republican platform he personally approved and his other statements.

There are also differences: Project 2025, led by the Heritage Foundation and written by many conservatives who worked in or with Trump's administration, offers more particulars on some issues than the former president.

ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ

ਗ਼ਰੀਬ ਦੀ ਬੇਟੀ

ਦਸਤਗੀਰ ਬਸਤੀ ਪਿੰਡ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀ ਤੇ ਕਸਬੇ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਛੋਟੀ, ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਵਸੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਜਾ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੁਰੇ ਦਿਨ ਦੇਖੇ ਸਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਬਾਗ਼ਬਾਨੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਹੋਈ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਤੇ ਕਮਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਖਿੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਅਨਾਜ ਉਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਕਲਾ-ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਘੜਨ ਵਾਲੇ ਬੜੇ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਲਾ-ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵਾਲੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਸਜਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਸੁਹੱਪਣ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹਜ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਜ ਕੇ ਉਹ ਥਾਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਵੀ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਸੋਮਵਾਰ ਦਾ ਦਿਨ ਸੀ। ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਸਾਈਕਲ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਨੇ ਬੋਹੜ ਦੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸੰਦਾਂ ਵਾਲਾ ਬਕਸਾ ਕੱਢਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਸੰਗਲੀ ਨਾਲ ਜਿੰਦਾ ਲਾ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਈ ਤੇ ਭਾਰੇ ਬਸਤੇ ਚੁੱਕੀ, ਕੋਈ ਪੈਦਲ ਤੇ ਕੋਈ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਕੂਲ ਸੜਕ ਦੇ ਅਗਲੇ ਮੋੜ 'ਤੇ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਦਾ ਗੇਟ ਸਾਫ਼ ਦਿੱਸਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਗੜਬੜ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਤੇ ਦੋ ਲੜਕੇ ਉਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ। ਉਹਦੀ ਵੱਡੀ ਬੇਟੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇਵੀ ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਨਾਲ ਆਢਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ। ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਸਾਹਮਣੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਉਹ ਨੇ ਝੱਟ ਸਾਈਕਲ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਕੂਲ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਿਆ।

ਪੁਲੀਸ ਹੌਲਦਾਰ ਅਤੇ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਰਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ। ਵਿੱਦਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਉਕਸਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ।

"ਇਹ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹੈ ?" ਹੌਲਦਾਰ ਨੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ। ਕਿਧਰੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਆਇਆ।

"ਤੈਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਕੀ ਐ ?" ਉਹਨੇ ਵਿੱਦਿਆ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ।" ਵਿੱਦਿਆ ਨੇ ਕਿਹਾ।

"ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਕਿਉਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਓ ? ਆਪਣੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਉ ਜਾਂ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰੋ।"

"ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਕਿੱਥੇ ਐ ?" ਵਿੱਦਿਆ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਸੈਕਿੰਡ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਅੱਜ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਆਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬੀਮਾਰ ਹੈ।

"ਦਰੋਗਾ ਸਾਹਿਬ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਾਡੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਟੀਚਰਾਂ ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਅੱਜ ਉਹ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰ ਨੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੀਮਾਰ ਨੇ ਤੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਇਸ ਲਈ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰ ਨੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬੀਮਾਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਆਂ ਕਿ ਇਹ ਸਕੂਲ ਇੱਕ ਤਮਾਸ਼ਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉੱਨੀ ਅਧਿਆਪਕ, ਟੀਚਰਾਂ ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਤੇ ਅੱਜ ਸਿਰਫ਼ ਸੱਤ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਨੇ। ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਪਿੱਛੋਂ ਦਸਵੀਂ ਕਲਾਸ ਦੇ ਸੱਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਟੈਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਡਰਿੰਕ ਪਾਰਟੀ ਕਰਕੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਏ। ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ? ਇਕੱਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਰਮ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜਸ਼ਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਨਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।"

"ਤੇਰਾ ਨਾਂ ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।" ਸੈਕਿੰਡ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ।

"ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਅਸੀਂ ਗ਼ਰੀਬ ਹਾਂ ਤੇ ਟਿਊਸ਼ਨਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ। ਸ਼ਹਿਰ ਅਸੀਂ ਜਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਨਿੱਜੀ ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਪੀਜੀ ਬਣ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਸਰਕਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖ਼ਾਹ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਸਕੋ। ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ? ਇਹੀ ਸਾਡੀ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਮੰਗ ਹੈ।" ਵਿੱਦਿਆ ਨੇ ਬੜੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖੀ।

"ਡਰਿੰਕ ਪਾਰਟੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ?" ਹੌਲਦਾਰ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਨਹੀਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਢਾਬੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।" ਸੈਕਿੰਡ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ।

"ਬੇਟਾ ਸਾਨੂੰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਅਧਿਆਪਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੇ, ਉਮੀਦ ਹੈ ਕੱਲ੍ਹ ਆ ਜਾਣਗੇ।"

ਵਿੱਦਿਆ ਨੂੰ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ। ਹੌਲਦਾਰ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਉੱਥੇ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ।

"ਵਿਦੂ ਬੇਟੇ ਤੂੰ ਹਰ ਸਮੱਸਿਆ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਸਹੇੜ ਲੈਂਦੀ ਏਂ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਹੈਗੇ ਨੇ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਲਈ," ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ।

"ਪਾਪਾ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦੈ।" ਆਪਣੇ ਹੰਝੂ ਪੂੰਝਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਦੇ ਬਚਪਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਏਨਾ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਨਕੀ ਰਾਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦਾ ਬੇਟਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਈਕਲਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਬੇਟੀ ਪਾਰਵਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਦੋ ਜੋੜੇ ਮੁੰਡੇ ਰਮਨ ਤੇ ਦਮਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਪਿੱਛੋਂ ਪਾਰਵਤੀ ਗੁਜ਼ਰ ਗਈ। ਵਿੱਦਿਆ ਨੇ ਘਰ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮਮਤਾ, ਠਰ੍ਹੰਮਾ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਜਾਗ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਆਪ ਦੁਖੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖ ਸਕਦੀ।

ਸੈਕਿੰਡ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਨੇਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਪੁਲੀਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਪੁਲੀਸ ਵਿੱਦਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੱਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਥਾਣੇ ਲੈ ਗਈ। ਬਨਾਰਸੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਸਾਈਕਲ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਜੀਪ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲਾ ਲਿਆ। ਦੂਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਵੀ ਥਾਣੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੇਤਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਹਰੀ ਪਰਸਾਦ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਹਰੀ ਪਰਸਾਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੇਲੇ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਵੰਸ਼ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸੂਰਯਾ ਸ਼ਾਹੀ ਘਰਾਣੇ ਨਾਲ ਜਾ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦਸਤਗੀਰ ਬਸਤੀ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਹਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਹੁਕਮਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਲਾਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਸੀ।

ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਹਾਰਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਤਾਂ ਥਾਣੇਦਾਰ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਭੱਜਿਆ ਤੇ ਉਹਨੇ ਕਾਰ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਕੁਝ ਸਿਪਾਹੀ ਬੜੀ ਮੁਸਤੈਦੀ ਨਾਲ ਪਰੇਡ ਕਰਦੇ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪਏ।

"ਦੇਖੋ ਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਐ ਕਿ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਭੀੜ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦੈ ਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾ ਕੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅੱਕ ਥੱਕ ਜਾਣ ਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਆਪਣਾ ਮਕਸਦ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਸੁਖਾਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦੈ।" ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲ ਜਾਂਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਬੱਚੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਆਉਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਥਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ ਤੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਸਮੇਤ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੋਲ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਖੜੋ ਗਏ।

"ਬੱਚਿਓ ! ਮੈਂ ਅੱਜ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬੀਮਾਰ ਹੈ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੱਲ੍ਹ ਆਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਸਵੇਰੇ ਤੁਸੀਂ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਿਲਣਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਸਕੂਲ ਆਉਣ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਾ ਕਰਨ।" ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੇ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

"ਅੰਕਲ, ਸਾਡੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚਿਆ ?" ਵਿੱਦਿਆ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਜੇ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਪਾਸ ਹੋ ਸਕਦੈ ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਬੜੀ ਸਿੱਧੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਬੱਚੇ ਫੇਲ੍ਹ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ?" ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣਾ ਆਖ਼ਰੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

"ਉਮੀਦ ਤਾਂ ਏਹੋ ਹੈ।" ਵਿੱਦਿਆ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਕਿਹਾ।

ਵਿੱਦਿਆ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਕੂਲ ਆਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੀ ਦੁਪਹਿਰ ਬਾਅਦ ਸਕੂਲ ਪਹੁੰਚੇ। ਸਾਰੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਆਪ ਉਹ ਟੇਬਲ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪਈ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਵਿੱਦਿਆ ਨੂੰ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਡਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਉਹ ਓਨੀ ਹੀ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਹੈ ਜਿੰਨੇ ਉਹ ਆਪ ਹਨ। ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਨੇ ਵਾਧੂ ਕਲਾਸਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਵਿੱਦਿਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਮਨਾਏਗੀ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਉਸ ਨੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ। ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਗਈ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਰਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੁਕਤੇ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਪਾਸ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਈ। ਨਤੀਜਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਹਰੀ ਪਰਸਾਦ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਭੱਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਕੂਲ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਲੰਮੀ ਤਕਰੀਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਹਾਰ ਨੇ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਂ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟਣਾ ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਆਪ ਕੁਹਾੜਾ ਮਾਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨੀਂਦਰੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਤੇ ਦਿਮਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਉੱਥਲ-ਪੁੱਥਲ ਬਸਤੀ ਦੀਆਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਰਾਹਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹਦੀ ਵੱਡੀ ਹੋ ਰਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇਵੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਨੱਕ 'ਤੇ ਰੁਮਾਲ ਰੱਖ ਕੇ ਹਾਰਿਆ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਦੀ ਝੌਂਪੜੀ ਦੇ ਢੱਠੇ ਜਿਹੇ ਬੂਹੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਨੇ ਝੁੱਗੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪਿਆ ਮੰਜਾ ਮਹਾਰਾਜੇ ਲਈ ਡਾਹ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

"ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਜੀ ! ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖ਼ਰਚਾ ਮੈਂ ਦਿਆਂਗਾ।"

"ਹਜ਼ੂਰ ! ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਸਾਡੇ ਘਰ, ਸਾਡਾ ਪਿਆਰ ਦੁਲਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਆਂ ?" ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸਾਫ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗ਼ਰੀਬ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਪਰ ਗਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ।

"ਲੜਕੀ ਬੜੀ ਸੁੱਘੜ ਸਿਆਣੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸੁਧਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਅੱਗੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮੈਂ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲਓ।" ਮਹਾਰਾਜਾ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਰ ਗਿਆ। ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਦੱਸੀ।

"ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੀ।"

ਗੱਲ ਹੋਈ। ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਕਟਰੀ ਬਣ ਕੇ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਏਧਰ-ਉਧਰ ਜਾਣ ਲਈ ਵਾਹਨ ਵੀ ਮਿਲੇਗਾ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਲਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਨਿੱਕੀ ਕੁੜੀ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਵੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਗਾਹ ਮਾਰੇ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤੀਆਂ, ਕਈ ਦੋਸਤ ਬਣਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ, ਥਾਵਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਈ। ਗੜਬੜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਖ਼ਾਸਕਰ ਤਸਕਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਰਣਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਭ ਕੁਝ ਜੁੜਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਸਫ਼ਲਤਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਉਸ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅੰਗੂਠਾ ਉਪਰ ਕਰਕੇ ਤਸੱਲੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਖ਼ੀਰ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਈ ਤੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਹਫ਼ਤੇ ਕੁ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਫੇਰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ।

ਹਾਸ਼ਮ ਫਤਿਹ ਨਸੀਬ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਮਤ ਯਾਰ ਬਣਾਈ

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਹਿੰਮਤ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਔਖੀ ਤੋਂ ਔਖੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੋਵੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਫਤਿਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਹੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਖ਼ੁਦ ਮਿਹਨਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਿੱਥੇ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਦੂਜੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਮੇਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਿੱਥੇ ?

ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੂਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸਦਾ ਤਾਂ ਦਿਮਾਗ ਹੀ ਤੇਜ਼ ਚਲਦਾ, ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਤਰਕ ਜਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਬੇ ਬੁਨਿਆਦ ਹਨ।

ਹਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਸਫਲਤਾ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਸਫ਼ਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣਾ ਫਜ਼ੂਲ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਤਾਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਦਿਮਾਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕੋਈ ਇਸਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਸਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਜਾਂ ਨਸੀਬਾਂ ਨੂੰ ਕੋਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਦਿਮਾਗ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਲਗਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਆਪਣੀ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਦਿਮਾਗ਼ੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਲ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਦੱਬ ਕੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਣ ਦੀ। ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:-

ਔਖੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕੋਈ ਜਹਾਨ ਉੱਤੇ,
ਪਰ ਕਰਨਾ ਸਦਾ ਆਰੰਭ ਔਖਾ।
ਹੋਵੇ ਹੌਸਲਾ ਤਾਂ ਚੁੱਕ ਪਹਾੜ ਦੇਈਏ,
ਬਿਨਾਂ ਹੌਸਲੇ ਚੁੱਕਣਾ ਖੰਭ ਔਖਾ।

ਸੋ ਪਿਆਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਓ ਹੌਸਲਾ ਰੱਖੋ, ਕੁਝ ਕਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ।ਜੀਅ ਜਾਨ ਲਗਾ ਕੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰੋ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨਹੀਂ, ਜਿਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕੋ।ਸੋਚ ਕੇ ਦੇਖੋ ਕਿ ਚੰਨ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਐਵਰੈਸਟ ਦੀ ਚੋਟੀ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਰਗਾ ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਸੀ।

ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਛਾਜਲੀ
ਮੋ. 8427360033

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ: ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਏ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅੱਜ ਇਸ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ 25-30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਇਸ ਨੇ ਕੱਟ-ਪੇਸਟ ਵਾਲੀ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਤੋਂ ਅਜੇ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਹਿੜਾ ਨਹੀਂ ਛੁਡਾਇਆ, ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਆਊਟ ਸੋਰਸਿੰਸ (ਬਾਹਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ) ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ 'ਤੇ (ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ) ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਅਤੇ ਮੈਟਰ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤਾਂ ਦੁਹਰਾਓ ਏਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਲਈ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਵੀ ਲਗਪਗ ਅਸੰਭਵ ਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਖ਼ਬਰ ਕਿਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ ਇੱਕ ਹੀ ਖ਼ਬਰ (ਜੋ ਕਿ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੈ) ਪਰ ਇਕ ਹੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਰਿਪੋਟਿੰਗ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼, ਖ਼ਬਰ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਸੰਦੇਹ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ (ਜੋ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮਜਬੂਰੀ ਦੀ ਝਲਕ ਸਾਫ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਮੈਟਰ ਬਾਰੇ ਆਮ ਰਾਇ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਬਰ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਾਲੇ ਕਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਖ਼ਬਰ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦਲੀਲ ਅਤੇ ਤੱਥ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਚਾਈ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਢੁੱਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਨਜ਼ਰੀਆ, ਹਰ ਇੱਕ ਖ਼ਬਰ ਵਿੱਚੋਂ ਝਲਕਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਖ਼ਬਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੀਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਊ ਹੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਰਿਪੋਰਟਰ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਉਸ ਖ਼ਬਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਜਮ੍ਹਾਂ ਘਟਾਓ ਕਰਕੇ (ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਸ਼ਬਦ ਤਰੋੜ-ਮਰੋੜ ਕੇ) ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਹਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਰੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਵੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਨਾ ਹੀ ਮਨਭਾਉਂਦਾ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਏਸੇ ਇੱਕ ਵਜ੍ਹਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅਨੇਕ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰੇਪਣ ਵਾਲਾ ਫਲੇਵਰ ਅਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਪਰਵਾਸੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਗਪਗ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੂਸਰਾ ਵੱਡਾ ਔਗੁਣ ਸੰਪਾਦਕੀ ਪੰਨੇ ਵਾਲੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਚਲੰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਏ ਗਏ (ਬਿਨਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਚੋਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ) ਲੇਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਗੇ-ਪਿੱਛੇ ਕਰਕੇ ਹਰ ਇੱਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਛਾਪੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਪਾਏ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਲੇਖ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਪੀਅੰਤਰ ਅਤੇ ਉਲਥਾ ਕਰਨ ਦੇ ਝੰਜਟ-ਝਮੇਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬਣਿਆ-ਬਣਾਇਆ ਮਾਲ ਪ੍ਰੋਸਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੌਣ ਏਨੀ ਖੇਚਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਭਰਿਆ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲਿਜ਼ਮ (ਗੈਰ-ਕਿੱਤਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪੇਸ਼ਾਵਰਾਨਾ) ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਉਸ ਵਕਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਲੇਖ ਬਾਰੇ ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ ਫਲਾਣੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਂ ਕੀ ਲਿਖਣਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਖ਼ਬਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਬਿਊਰੋ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਵੰਨ ਮੈਨਸ਼ੋਅ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਕੁਝ ਕੁ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਥੇ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਟੀਮ ਇਸ ਅਦਾਰੇ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸੁਹਿਰਦ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਨਿਰੋਲ ਮੌਲਿਕ ਸਿਰਜਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਏਥੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਜਬੂਰੀ ਦਰਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਸੀਲੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਦੇਣ ਗੋਚਰੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਕਿਸੇ ਸਥਾਪਤ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਇਹ ਸਾਧਨ ਉਪਲਬਧ ਵੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਤਮਾ ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਫ਼ਤ ਦਾ ਖਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਪਸਾਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਸ਼ੌਕੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਬੌਧਿਕ ਭੁੱਖ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕੁਝ ਮੌਲਿਕ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਰਚਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹਉਮੈ ਅਤੇ ਅਹੰਕਾਰ ਵਿਚ ਆ ਖੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਦੀ ਇਹ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ ਹਰੇਕ ਸਥਾਨਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪਣ ਜ਼ਰੂਰ। ਲੇਖਕ ਹਰ ਇੱਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੂੰ ਓਹੀ ਮੈਟਰ ਭੇਜ ਕੇ ਫਿਰ ਛਾਪਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ ਵੀ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵੇਰ ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਦਿਨਾਂ-ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖਕ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ, ਜੋ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਮੁੜ-ਮੁੜ ਕੇ ਛਪਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵਾਧਾ-ਘਾਟਾ, ਬਸ ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਸੱਚ ਅਤੇ ਸਰਵੋਤਮ ਰਚਨਾ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਸੀਮਾਵਾਂ: ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਇਥੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਅਖ਼ਬਾਰ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦਾ ਪੇਸ਼ਾ ਆਕਰਸ਼ਕ, ਦਿਲ ਖਿੱਚਵਾਂ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਭਾਸਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੁਝ ਇੱਕ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਇਥੇ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਪੁੱਛ-ਪ੍ਰਤੀਤ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵੀ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਆਕਰਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਸਤੀ, ਫੋਕੀ ਸ਼ੋਹਰਤ ਭਰੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਪਹੁੰਚ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਫ਼ਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਖ਼ਬਰਾਂ ਲਗਵਾ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਭ ਬੇਅਰਥ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਰਾਹ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਵਧੀਆ ਸੁਖਾਲਾ ਅਤੇ ਪੈਂਠ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਰਾਹਾਂ ਓਨੀਆਂ ਹੀ ਦੁਸ਼ਵਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ "ਰਾਹ ਪਿਆ ਜਾਣੇ ਜਾਂ ਵਾਹ ਪਿਆ ਜਾਣੇ" ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਢੁੱਕਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਚ ਬੇਅੰਤ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੈ।

ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ: ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕੌੜੀ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਪਾਰੀ ਵੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਵਰਤਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਸੰਪਾਦਕ ਕੋਲ ਇਹ ਵੀ ਅਖਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਖ਼ਬਰ ਜਾਂ ਲੇਖ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਰਜੀਹ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਢੁਕਵੀਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਢੁਕਵੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬੁਰਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਬਹੁਤ ਅੱਖੜਦੀ ਅਤੇ ਰੜਕਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਸ ਚਲਨ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਵਾਸੀ ਮੀਡੀਏ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਆਮ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ, ਅਖ਼ਬਾਰ ਘੱਟ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵੱਧ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਔਖਿਆਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦਾ ਸੌਦਾ ਅਤੇ ਥਾਂ- ਥਾਂ ਤੇ ਜ਼ਲੀਲ ਹੋਣਾ। ਕਈ ਸੱਜਣ ਤਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲੈਣ ਗਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਚੈੱਕ ਲੈਣ ਗਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਘੰਟਾ-ਘੰਟਾ ਬਾਹਰ ਬੈਠਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਗੇੜੇ ਲਗਵਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਫਿਰ 500 ਡਾਲਰ ਦੇ ਬਿੱਲ ਦਾ 100 ਡਾਲਰ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਵਰਨਾ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਡਿੱਗਦਾ ਮਿਆਰ:- ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵੇਲੇ ਜਾਂਦੇ ਪਾਪੜ ਭਾਵੇਂ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਨਾ ਰੱਖ ਸਕਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾ ਘਾਟਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਨਿਘਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਚਰਨ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਵਿਚ ਆਈ ਗਿਰਾਵਟ। ਜਿਵੇਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਖਾਲਿਆਂ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬੜੀ ਸੀਮਤ ਜਿਹੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਪਰਲੀ ਸਤ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਦਾ ਦੂਸਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਕਾਟੋ-ਕਲੇਸ਼ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ, ਪਾੜਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਗੰਧਲਾ ਜ਼ਹਿਰ ਰੂਪੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਉਹ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੰਪਾਦਕੀ ਨੋਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਵਜੋਂ ਉਸੇ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜੁਆਬ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫਿਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਅਤੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫਿਰਕਾ-ਵਰਾਨਾ ਵੰਡ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸਹਿਜੇ-ਸਹਿਜੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਲ ਮੋੜ ਕੱਟਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾ ਕੇ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਸੰਤਾਪ ਹੰਢਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਵੰਡ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਟਕਰਾਓ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ਗਨ ਵਜੋਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਵਪਾਰਕ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹਿੱਤ ਹੋਇਆ ਇਸ ਤੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਮਿਆਰ ਡਿੱਗਦਾ-ਡਿੱਗਦਾ ਉਸ ਸਤ੍ਹਾ ਤੀਕ ਜਾ ਪੁੱਜਾ। ਜਦੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪਾਨ-ਬੀੜੀ ਦੇ ਖੋਖੇ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕਰਿਆਨੇ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਣ ਬੈਠੇ। ਜਿਸ ਦਾ ਚਲਨ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੋਈ ਵੀ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ਜਾਂ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰ ਦਾ 'ਘੜੰਮ ਚੌਧਰੀ' ਨੇਤਾ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸ਼ਰਾਬ ਮੁਰਗੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲਾਕੇ ਦਾ 'ਜਰਨੈਲ' ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਚਲਨ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਪਰਵਾਸੀ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਵੀ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।- **ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ**

ਧਾਰੀ ਬੰਨ੍ਹ ਸੁਰਮਾ ਨਾ ਪਾਈਏ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਰਾਵੇ ਤੇ ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਨ। ਸੁੰਦਰ ਦਿਸਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਮਨੁੱਖ ਮਾਤਰ ਵਿੱਚ ਆਦਿ ਕਾਲੀਨ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਚਾਹਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਰੱਜ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਬਣਨ ਲਈ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਪਹਿਰਾਵੇ, ਗਹਿਣੇ ਤੇ ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦੇ ਕਈ ਸਾਧਨ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਔਰਤ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੁਸਨ ਨੂੰ ਸਾਣ 'ਤੇ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰੰਗਦਾਰ ਰਿਬਨ, ਰੰਗਲੇ ਪਰਾਂਦੇ, ਸੱਕ ਦੀ ਦਾਤਣ, ਮਹਿੰਦੀ, ਸੁਰਮਾ-ਕੱਜਲ, ਸੁਰਖ਼ੀ, ਨਹੁੰ ਪਾਲਿਸ਼, ਪਾਊਡਰ, ਕਰੀਮਾਂ ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਤੇਲਾਂ-ਇੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਰ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਲਈ ਵਰਤੀਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੈਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰਮੇ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਰਦਾਰੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਲੰਘੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਆਣੀਆਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੁਰਮਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ। ਹੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰਮਾ ਤੋਲਿਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਮੋਟਾ ਢੇਲਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਰੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭਿਉਂ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਦੋ ਕੁ ਦਿਨ ਸੁਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਸ਼ਕਪੂਰ ਦੀ ਟਿੱਕੀ ਤੇ ਹਰੀ ਇਲੈਚੀ ਦੇ ਦਾਣੇ ਪਾ ਕੇ ਪੱਥਰ ਦੇ ਖ਼ੁਰਲ ਵਿੱਚ ਵੱਟੇ ਨਾਲ ਪੀਸਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਕਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੌੜ ਤੁੰਮਾ ਜਾਂ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਦੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਦਾਣੇ ਵੀ ਪਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਰਾ ਤਿੱਖਾ ਕਰਾਰਾ ਹੋ ਜਾਏ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੀਸਣ ਲਈ ਦਸ-ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ। ਸੁਆਣੀਆਂ ਘਰੇਲੂ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਤੋਂ ਫ਼ਾਰਗ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਿੱਲਵੱਟੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਪੀਸਦੀਆਂ ਤੇ ਫਿਰ ਢੱਕ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਉਹ ਵਿਚਦੀ ਕਈ ਵਾਰ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਵੇਖਦੀਆਂ ਮਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੜਕਣ ਵਾਲੇ ਕਣ ਨਾ ਬਚੇ ਹੋਣ। ਸੁਰਮਾ ਪੀਸਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ਰਲ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੱਧ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੁੰਦੇ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਦਾ। ਪੀਸਿਆ ਸੁਰਮਾ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਰਤੋਂ ਵਿਹਾਰ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹਾ ਕੁ ਕੱਚ ਦੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਬਾਕੀ ਅਗਾਂਹ ਵਰਤਣ ਲਈ ਸਾਂਭ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਪੀਸਿਆ ਪਿਸਾਇਆ ਸੁਰਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਸੁਰਮਾ ਘਰੇਲੂ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਹੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ।ਸੁਰਮਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਦਸ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਦਾਦੀਆਂ-ਨਾਨੀਆਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਸੁਰਮਾ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਅੱਖਾਂ ਮੋਟੀਆਂ ਦਿੱਸਣ। ਲੱਕੜ ਦੇ ਬਣੇ ਸੁਰਮਚੂ ਜਾਂ ਸਿਲਾਈ ਇਸ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਭਰਵੱਟੇ 'ਤੇ ਵੀ ਬਾਰੀਕ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸੋਹਣਾ ਲੱਗੇ। ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੁਰਮੇ ਦਾ ਟਿੱਕਾ ਮੱਥੇ ਜਾਂ ਗਲ੍ਹ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਸੁਰਮਾ ਧਾਰੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਪੂਛਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਂ ਪੂਛਾਂ ਨੂੰ ਕੁੰਢੀਆਂ ਕਰਕੇ ਪਾਉਣ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹਨ। ਸੁਰਮਾ ਪਾ ਕੇ ਫੱਬੀ ਗੋਰੀ ਦਾ ਹੁਸਨ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਸਾਂਭਿਆ ਹੈ। ਸੁਰਮੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੱਲ ਰੁਚਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮੁਟਿਆਰ ਹੋਣ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਸੁਰਮੇ ਦੀ ਦੱਸਦੀ ਧਾਰ ਕੁੜੇ
ਤੂੰ ਹੋ ਗਈ ਏਂ ਮੁਟਿਆਰ ਕੁੜੇ

ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਜੇ ਮੁਟਿਆਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਿਸੇ ਗੱਭਰੂ ਨਾਲ ਲੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਕਸੂਰ ਸੁਰਮੇ 'ਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

ਸੁਰਮੇ ਨੇ ਪੱਟ ਸੁੱਟਿਆ
ਗੱਭਰੂ ਛੈਲ ਛਬੀਲਾ
ਸੁਰਮਾ ਪੰਜ ਰੱਤੀਆਂ
ਪਾ ਕੇ ਮੋੜ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹ ਗਈ

ਸਖ਼ੀਆਂ-ਸਹੇਲੀਆਂ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਟਕੋਰ ਲਾਉਣੋਂ ਨਾ ਰੁਕਦੀਆਂ:

ਮੁੰਡਾ ਮੋਹ ਲਿਆ ਨੀਂ
ਦੋ ਸੁਰਮੈਨੀ ਅੱਖੀਆਂ ਨੇ

ਸੁਰਮਾ ਪਾਉਣ ਤੇ ਮਟਕਾਉਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੰਭਾਵੀ 'ਖਤਰਿਆਂ' ਨੂੰ ਭਾਂਪਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਿਆਣੇ ਜੁਆਨ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰਮਾ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਵਰਜਦੇ:

ਧਾਰੀ ਬੰਨ੍ਹ ਸੁਰਮਾ ਨਾ ਪਾਈਏ
ਧੀਏ ਘਰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ

ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾੜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੁਰਮੇ ਦਾ ਮੋਹ ਮੁਟਿਆਰ ਤੋਂ ਤਿਆਗਿਆ ਨਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਝਿੜਕਾਂ ਵੀ ਪੈਂਦੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਰੋਹ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ:

ਖਿੜਕੀ ਉਹਲੇ ਮੈਂ ਸੁਰਮਾ ਪਾਇਆ
ਉੱਤੋਂ ਆ ਗਿਆ ਤਾਇਆ
ਰੋ ਰੋ ਕੱਢ ਸੁੱਟਿਆ
ਕਿਹੜੇ ਸ਼ੌਕ ਨੂੰ ਪਾਇਆ

ਅੱਲੜ੍ਹ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅੱਧਖੜ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਧਾਉਣ, ਉਮਰ ਲੁਕਾਉਣ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਕ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਵਿੱਚ ਸੁਰਮੇ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਨੂੰਹਾਂ ਸੱਜਦੀਆਂ ਫੱਬਦੀਆਂ ਤਾਂ ਸੱਸਾਂ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਵੀ ਜਾਗਦਾ। ਨੂੰਹਾਂ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਵਿਅੰਗਮਈ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ:

ਸੁਰਮਾ ਵਿਕਣੇ ਆਇਆ
ਇੱਕ ਲੱਪ ਸੁਰਮੇ ਦੀ
ਹੋਰਾਂ ਜੁਖਾਇਆ ਤੋਲਾ ਮਾਸਾ
ਸੱਸ ਨੇ ਖੇਸ ਵਿਛਾਇਆ

ਸੁਰਮਾ ਪਾਉਣਾ ਇੱਕ ਕਿਰਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮਟਕਾਉਣਾ ਕਲਾ:

ਸੁਰਮਾ ਤਾਂ ਪਾਈਏ
ਜੇ ਮਟਕਾਉਣਾ ਆਵੇ
ਸੁਰਮਾ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਪਾਵੇ
ਪਰ ਮਟਕਾਵੇ ਕੋਈ ਕੋਈ
ਗੋਰਾ ਰੰਗ ਤੇ ਸ਼ਰਬਤੀ ਅੱਖੀਆਂ
ਸੁਰਮੇ ਨੇ ਮੱਤ ਮਾਰ ਲਈ

ਨੀਲੀਆਂ ਬਿੱਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਮਾ ਜਚਦਾ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਸੁਰਮੇ ਨੂੰ ਤਰਸਦੀਆਂ। ਕਈ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਏਨੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੁਰਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ।

ਵਿਆਂਹਦੜ ਮੁੰਡਾ ਜਦ ਘੋੜੀ ਚੜ੍ਹਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਬੀਆਂ ਸੁਰਮਾ ਪਾਉਂਦੀਆਂ। ਇਸ ਮੰਜ਼ਰ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਇਉਂ ਸਾਂਭਦੇ ਹਨ:

ਕਿਨ ਪਾਈਆਂ ਤੈਨੂੰ ਸੁਰਮਾ ਸਲਾਈਆਂ
ਭਾਬੋ ਪਾਈਆਂ ਮੈਨੂੰ ਸੁਰਮ ਸਲਾਈਆਂ

ਸੁਰਮਾ ਪਾ ਕੇ ਭਾਬੀ ਘੋੜੀ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੂੰਹ ਮੰਗਿਆ ਲਾਗ ਲੈ ਸਕੇ:

ਅੱਗਿਓਂ ਭਾਬੋ ਨੇ ਰੋਕਿਆ
ਵੇ ਦੇ ਜਾ ਦਿਓਰਾ ਸੁਰਮਾ ਪਵਾਈ
ਜੋ ਕੁਝ ਮੰਗਣਾ ਮੰਗ ਲੈ ਭਾਬੋ
ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਾ ਲਾਈਂ
ਤਿੰਨੇ ਕੱਪੜੇ ਰੇਸ਼ਮੀ
ਤੇ ਰਾਣੀ ਹਾਰ ਲਿਆਈਂ

ਦਿਓਰ-ਭਾਬੀ ਦੇ ਮੋਹਵੰਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸੁਰਮੇ ਦੀ ਧਾਰੀ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਮੇਰਾ ਦਿਓਰ ਸੁਰਮੇ ਦੀ ਧਾਰੀ
ਅੱਖੀਆਂ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖਦੀ।

-ਹਰਮੇਸ਼ ਕੌਰ ਯੋਧੇ

ਬਰਫ਼ ਦਾ ਤਪ ਬਨਾਮ ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼

ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਬਹੁਤ ਵਧ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਬੀਤੇ 200 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਰਿਕਾਰਡਤੋੜ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨਾਂ ਲਈ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਆਲਮੀ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਧਰੁਵੀ ਟੋਪੀਆਂ ਜਾਂ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ਿਤ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਫ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਤਹਿਆਂ ਜੰਮਣ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਦਾ ਵਾਧਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਜਲਵਾਯੂ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਤਕ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ 'ਚ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਤਾਪਮਾਨ ਵਧ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਪਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਆਰਕਟਿਕ ਦਾ ਔਸਤ ਤਾਪਮਾਨ ਬਾਕੀ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੁੱਗਣਾ ਵਧ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਤੀਬਰਤਾ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਰਵੇਖਣਾਂ (ਯੂ.ਐੱਸ. ਜੀਓਲੋਜੀਕਲ ਸਰਵੇ) ਮੁਤਾਬਕ 2030 ਤਕ ਲਗਪਗ ਸਾਰਾ ਆਰਕਟਿਕ ਬਰਫ਼-ਮੁਕਤ ਖੇਤਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਰਕਟਿਕ ਖੇਤਰ ਸੂਰਜੀ ਕਿਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਾੜ 'ਚ ਵਾਪਸ ਪਰਾਵਰਤਿਤ ਕਰਕੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਜਲਵਾਯੂ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੱਧ ਸੂਰਜੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੋਖਣ ਨਾਲ ਬਰਫ਼ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਘਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਇਹ ਪਿਘਲਾਅ ਇਸੇ ਦਰ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਆਰਕਟਿਕ ਪਰਮਾਫਰਾਸਟ (ਪੱਕੀ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਠੋਸ ਬਰਫ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ), ਜੈਵਿਕ ਤਲਛੱਟਾਂ, ਵੈੱਟਲੈਂਡਜ਼ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ੀਲੀਆਂ ਤਹਿਆਂ ਅੰਦਰ ਕੈਦ ਹੋਈ 4400 ਕਰੋੜ ਟਨ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ 85 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਟਨ ਕਾਰਬਨ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਰਿਸ ਜਾਣਗੇ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸਿਜ਼ ਦੇ ਖੋਜੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਆਰਕਟਿਕ ਸਮੁੰਦਰੀ-ਬਰਫ਼ ਅੰਦਰਲੀ ਕਾਰਬਨ, ਪਿਘਲਾਅ ਕਾਰਨ ਐਕਸਪੋਜ਼ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜੋ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਦੇ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਆ ਕੇ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਕਾਰਬਨ ਵੀ ਦੁੱਗਣੇ ਹੋਕੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਰਿਸਣਗੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਬੈਕਟੀਰੀਆ, ਟੁੰਡਰਾ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਤੋਂ ਕਾਰਬਨ ਲੈ ਕੇ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ 'ਚ ਬਦਲ ਕੇ ਵਾਯੂਮੰਡਲ 'ਚ ਭੇਜਦਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਚੱਕਰ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਗਰਮਾਉਣਾ ਹੋਰ ਵਧੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਆਰਕਟਿਕ ਬਰਫ਼ ਹੋਰ ਪਿਘਲਦੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰੱਬ ਜਾਣੇ ਇਹ ਚੱਕਰ ਕਦੋਂ ਤਕ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਆਰਕਟਿਕ ਬਾਰੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਬਰਫ਼-ਪਿਘਲਾਅ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹਨ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਇਹ ਬਰਫ਼ ਪਿਘਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਤਹਿਆਂ ਅੰਦਰਲਾ ਕਾਰਬਨ ਆਰਕਟਿਕ ਸਤਿਹ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਸੂਰਜੀ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਾਰਬਨ ਜੰਮਿਆ ਪਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਕਾਰਬਨ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਿਰ ਰੋਜ਼ ਕੋਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 27 ਪਿਘਲਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪਰਮਾਫਰਾਸਟ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੌਰਾਨ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਰਾਬੈਂਗਣੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਬਨ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਰਬਨ ਨੂੰ ਰਾੜ੍ਹ ਜਾਂ ਬੇਕ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ 'ਬੇਕਡ-ਕਾਰਬਨ' ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਆਦੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬੈਕਟੀਰੀਆ 40 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵੱਧ ਕਾਰਬਨ ਨੂੰ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਕੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਪਲੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਣ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ?

ਧਰਤੀ ਦਾ ਉੱਤਰੀ ਧਰੁਵੀ ਖੇਤਰ-'ਆਰਕਟਿਕ' ਇੱਕ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਹੈ, ਜੋ ਮੈਦਾਨੀ ਭਾਗ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੈ। ਬਰਫ਼ੀਲੀ ਚਾਦਰ ਨਾਲ ਢਕੇ ਹੋਏ ਆਰਕਟਿਕ ਦੇ ਮੈਦਾਨੀ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦੱਖਣ 'ਚ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰੇਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ੀਲੇ ਜੰਗਲਾਂ ਤਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮੈਦਾਨੀ ਖੇਤਰ ਪਰਮਾਫਰਾਸਟ ਨਾਲ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼ੀਤ ਲਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਅਤਿ ਦੀ ਠੰਢ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਸੂਰਜ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਤੱਕਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਗਰਮੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਸਰਦੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਆਰਕਟਿਕ ਵਿਖੇ ਬਰਫ਼ ਦਾ ਪਿਘਲਾਅ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਦੂਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਡੇ ਮੌਸਮ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਬਰਫ਼ ਪਿਘਲੇਗੀ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪਾਣੀ ਹੋਰ ਐਕਸਪੋਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਜਲਵਾਸ਼ਪ ਅਤੇ ਤਾਪ ਊਰਜਾ ਨੂੰ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਤੂਫ਼ਾਨ ਅਤੇ ਤਪਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰੇਗੀ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਉੱਤਰੀ ਗੋਲਾਰਧ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਵੀ ਵਧੇਗਾ ਅਤੇ ਗਲੋਬ ਅੰਦਰ ਵਿੰਗ-ਵਲਾਵੇਂ ਵਾਲੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋਕਾ, ਸ਼ੀਤ ਹਵਾਵਾਂ, ਗਰਮ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਹੜ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਕਹਿਰ ਆਮ ਵਾਂਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਆਰਕਟਿਕ ਬਰਫ਼ ਪਿਘਲਣ ਨਾਲ ਪੈ ਰਹੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵ:

× ਆਰਕਟਿਕ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤਪਸ਼ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਮੌਸਮੀ ਪਰਿਵਰਤਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਆਰਕਟਿਕ ਬਰਫ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੂਚਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਰਫ਼ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਪਰਿਸਥਿਤਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਤਾਣਾ ਬਾਣਾ ਉਲਝ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ।

× ਆਰਕਟਿਕ ਬਨਸਪਤੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮਨਫ਼ੀ ਤਾਪਮਾਨ 'ਤੇ ਹੀ ਉੱਗਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਜਣਨ ਕਿਰਿਆ, ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਇਸੇ ਤਾਪਮਾਨ 'ਤੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਰੁੱਤਾਂ 'ਚ ਬਦਲਾਅ, ਅਵਖੇਪਣ-ਪੈਟਰਨ, ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਅਤੇ ਵਧਦਾ ਖਣਿਜੀਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਖੇੜਨ ਦਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੁੱਖ-ਬੂਟਿਆਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

× ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਆਰਕਟਿਕ ਗਰਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦਰਖ਼ਤ ਰੇਖਾ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਪੁੰਗਰ ਰਹੀ ਬਨਸਪਤੀ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਨਵਰ ਪ੍ਰਜਾਤਾਂ ਵੀ ਲਗਪਗ ਲੋਪ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕੀੜੇ, ਮੱਕੜੀਆਂ, ਥਣਧਾਰੀ ਜੀਵ, ਪੰਛੀ, ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਰੇਂਡੀਅਰ, ਮਸਕ-ਆਕਸਨ (ਜੱਤਲ ਪਸ਼ੂ), ਸਹੇ, ਲੈਮਿੰਗਜ਼ (ਚੂਹਾਨੁਮਾ ਜਾਨਵਰ) ਦੀਆਂ ਚਰਾਗਾਹਾਂ 'ਤੇ ਸਰਦੀਆਂ 'ਚ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਚਾਦਰ ਵਿਛੀ ਰਹੇਗੀ ਤਾਂ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਉਹ ਭੋਜਨ ਦੀ ਤੋਟ 'ਚ ਭੁੱਖੇ ਮਰ ਜਾਣਗੇ। ਲੂੰਮੜੀ ਅਤੇ ਬਘਿਆੜ ਭੋਜਨ ਲਈ ਲੈਮਿੰਗਜ਼ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ।

× ਪੋਲਰ ਬੀਅਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਲਈ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬਰਫ਼ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਸੀਲਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿਣਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਆਲ੍ਹਣਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁੱਤ ਜਾਂ ਥਾਂ-ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ। ਮੱਛੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਾਨਵਰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਨ।

× ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਸੋਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ✤✫ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੋ ਕੋਰਲ ਰੀਫ਼ ਜਾਂ ਕਰੜ ਖੋਲੀ ਜੀਵਾਂ ਵਰਗੇ ਚੂਨੇਦਾਰ ਜਾਨਵਰਾਂ 'ਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ।

× ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਲ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਜਣਨ ਅਤੇ ਖੰਭ-ਝਾੜ ਸਮੇਂ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਥਣਧਾਰੀ ਜੀਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਤੱਤ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਣਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤਕਰੀਬਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਆਰਕਟਿਕ ਸਮਾਜ ਲਈ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਪਰਾਬੈਂਗਣੀ ਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵੀ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਆਰਕਟਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਭੋਜਨ-ਲੜੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹਾਲੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਹ ਖ਼ਤਰੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਤਾਪਮਾਨ ਦਾ ਅਚਾਨਕ ਵਧਣਾ ਜਾਂ ਘਟਣਾ, ਆਲਮੀ ਜਲਵਾਯੂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਨ ਵਿਵਹਾਰ ਆਦਿ। ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਚਾਣਚੱਕ ਬਦਲਾਅ ਗੰਭੀਰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ ਹਾਂ।

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚਲੇ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਦੇ ਉਤਸਰਜਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਫ਼ੀਸਦੀ ਆਰਕਟਿਕ ਅੰਦਰੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਆਰਕਟਿਕ ਜਲਵਾਯੂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਦਲਾਅ ਮਨੁੱਖੀ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿੱਚ 35 ਫ਼ੀਸਦੀ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਦਾ ਵਧਣਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਤਰਾ ਪਥਰਾਟ ਬਾਲਣਾਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਕਾਰਨ ਵਧੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2000 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ ਤਾਂ ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਸਭ ਹੱਦਾਂ ਬੰਨੇ ਟੱਪ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਰਬਨ ਉਤਸਰਜਨ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਵੀ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿੱਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਲਈ ਅਗਲੇ ਸੌ ਸਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ।

ਕੁਦਰਤੀ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰ-'ਆਰਕਟਿਕ' ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹੁਣ ਹਰਿਆਵਲ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਨਾਸਾ-ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਆਰਕਟਿਕ ਅੰਦਰ ਵਧ ਰਹੇ ਤਾਪਮਾਨ ਕਾਰਨ ਕਈ ਰੁੱਖ-ਬੂਟੇ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਰਿਆਵਲ ਪੁੰਗਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਦਿੱਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਧਦੀ ਹਰਿਆਵਲ ਤਪਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਕਟਿਕ ਬਨਸਪਤੀ, ਵਾਯੂਮੰਡਲੀ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਸੋਖਦੀ ਹੈ। 'ਨੇਚਰ ਕਲਾਈਮੇਟ ਚੇਂਜ' ਮੁਤਾਬਕ '2050 ਤਕ ਇਹ ਬਨਸਪਤੀ ਚਾਦਰ ਆਰਕਟਿਕ ਉੱਤੇ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤਕ ਫੈਲ ਜਾਵੇਗੀ।' ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਸਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਰਿਆਵਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਵਧੇਰੇ ਤਪਸ਼ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਸੂਰਜੀ ਕਿਰਨਾਂ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਸਫ਼ੇਦ ਸਤਿਹ 'ਤੇ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਾ ਵਾਪਸ ਪੁਲਾੜ 'ਚ ਹੀ ਪਰਾਵਰਤਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੰਢਕ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਰਨਾਂ ਹਰਿਆਲੀ ਸਤਿਹ 'ਤੇ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਵਧੇਰੇ ਹਿੱਸਾ ਸੋਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਤਿਹ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਈ ਯੋਗ ਫੀਡਬੈਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ।

ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਉਪਰਾਲੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਾਰਬਨ ਉਤਸਰਜਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵੱਲੋਂ ਫੈਲਾਈ ਤਪਸ਼ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਮੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਠੋਸ ਰਣਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਆਰਕਟਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕੇਸ ਸਟੱਡੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਵਿਕਰਾਲ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਡੇਵਿਡ ਕੀਥ ਨੇ ਆਰਕਟਿਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬਰਫ਼ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਜਲਵਾਯੂ ਮਾਡਲਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਆਰਕਟਿਕ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਕਣਾਂ ਨੂੰ ਇੰਜੈਕਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਇਸ 'ਤੇ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਸੂਰਜੀ ਕਿਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਤਹਿ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਰਾਵਰਤਿਤ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਂ-ਮਾਤਰ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਆਰਕਟਿਕ 'ਤੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਬਰਫ਼ ਜਮਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਗਿਆਨੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਆਰਕਟਿਕ 'ਤੇ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਸੂਰਜੀ ਕਿਰਨਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਸਿਰਫ਼ 0.5 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵੀ ਘਟਾ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੂਰਵ ਉਦਯੋਗਿਕ ਯੁੱਗ ਵਾਲਾ ਆਰਕਟਿਕ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਠ ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਸਾਲਾਨਾ ਖ਼ਰਚੇ 'ਤੇ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਗਲਫ਼ ਸਟ੍ਰੀਮ ਜੈੱਟਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਵੇਗੀ।

- ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਅਜਿਹੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਆਰਕਟਿਕ ਬਰਫ਼ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟਿਆਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਦੱਸੇਗਾ ਪਰ ਕੁਦਰਤੀ ਏ.ਸੀ. ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਆਰਕਟਿਕ ਬਰਫ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਅੱਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾਲ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਕੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਰਕਟਿਕ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਲਾਲਸਾ ਅਤੇ ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਥਰਾਟ ਬਾਲਣਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘਟਾ ਕੇ ਕਾਰਬਨ-ਮੁਕਤ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵੱਲ ਕਦਮ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਲ ਆਰਕਟਿਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਪਿਘਲਾਅ ਦੀ ਦਰ ਘਟੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਨਸੂਨ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਅਸਰ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਜ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਓ, ਆਰਕਟਿਕ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁਹੱਪਣ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਕਰਕੇ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਮੁਕਤ ਸਵੱਛ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣੀਏ।

ਪਾੜ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਘਟ ਰਹੀ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ

ਬੱਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਡ ਅਤੇ ਦਿਨ ਛੋਟੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਕਮਰਾ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਪਿੰਡੋਂ

ਗੱਲ ਸੰਨ 1972 ਦੀ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੰਦਰਾਲਾ ਢੀਂਡਸਾ ਵਿਖੇ ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਂ। ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੇਰੀ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਤਕੜੇ ਲਾਣੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨਾਲ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕੰਧ ਟੱਪ ਕੇ ਫਿਰਨੀ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਖੂਹ 'ਤੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਉਧਰੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਸਨ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੇੜਿਓਂ ਇੱਕ ਤੂਤ ਦੀ ਛਟੀ ਲੈ ਲਈ। ਬਸ, ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਕੁੱਟਦੇ ਲਿਆਏ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਸਾਹਮਣੇ ਗਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਛਾਂਗਦਿਆਂ ਲੇਰਾਂ ਕਢਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਲਗਾਤਾਰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ,"ਹਾਏ, ਬਾਪੂ, ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ।" ਸਾਰੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹ ਸੂਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਕੁਟਾਈ ਕਰਵਾਈ ਪਰ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਏਨਾ ਜ਼ੇਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੱਚੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਏਨੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਜਣਿਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੁਦਮਨ ਕਾਲਜ ਨਾਭਾ ਵਿਖੇ ਦਾਖ਼ਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤਕਰੀਬਨ 16-17 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਈਕਲਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕਾਲਜ ਜਾਂਦੇ ਸਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ (ਪੀ.ਐੱਸ.ਯੂ) ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਬੱਸ ਪਾਸ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੰਨ ਲਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਾਸ ਬਣਾ ਕੇ ਕਾਲਜ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੱਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਡ ਅਤੇ ਦਿਨ ਛੋਟੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਕਮਰਾ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਪਿੰਡੋਂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਖਰਚ 20 ਤੋਂ 25 ਰੁਪਏ ਤਕ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਫ਼ਿਲਮ ਵੀ ਵੇਖ ਲੈਂਦੇ ਸਾਂ।ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹ 'ਚ 'ਰਾਜਦੂਤ' ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਕੂਟਰ ਜਾਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਕਲਾਸਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵੇਰੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਪ੍ਰੈੱਪ ਦੇ ਪੇਪਰ ਸਵੇਰੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡੋਂ ਪੇਪਰ ਦੇਣ ਜਾਣ 'ਚ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਪਰ ਬੀ.ਏ. ਭਾਗ ਦੂਜਾ ਦੇ ਪੇਪਰ ਸ਼ਾਮ ਸਮੇਂ ਹੋਣੇ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਨੂੰ 5 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਆਪ ਪੇਪਰ ਦਿਵਾਏ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਭਾਵੇਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਏਨੀ ਜ਼ੁਅਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਮੰਗ ਲੈਂਦਾ।

ਐੱਮ.ਏ. 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਆਇਆ ਤਾਂ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗੱਡੀ ਰਾਹੀਂ ਸਟੋਰਾਂ 'ਤੇ ਸਮਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਧੀਆ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਉਧਰਲੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸ਼ਿਤ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਏਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਧਰ ਦਾ ਹੀ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਹੁਣ ਦੇ ਪਾੜ੍ਹਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਜ ਬੱਚਿਆਂ ਅੰਦਰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਤੀਰਾ ਏਨਾ ਕਿਉਂ ਬਦਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ? ਅੱਜ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਮਾਪੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ, ਮੋਬਾਈਲ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਹਰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਅੰਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਲੋਪ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਸਜ਼ਾ ਤਾਂ ਕੀ, ਉਸ ਦੇ ਕਸੂਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ-ਭਲਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਵੀ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ-ਸਮਝੇ ਗਲਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਜੋਕੇ ਬੱਚੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। **- ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ**

ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਮੌਜਾਂ

ਪਿੰਡ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਪਰ ਦੇ ਕੇ ਵਿਹਲੇ ਹੋਣਾ ਵਧੀਆ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹੀਂ-ਦਿਨੀਂ ਮੌਸਮ ਵਧੀਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਅਤੇ ਖੇਡਣ-ਮੱਲ਼ਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੇਪਰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨਤੀਜਾ ਆਉਣ ਤਕ ਜੋ 10 ਕੁ ਦਿਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕੇ ਘਰ, ਮਾਸੀ ਕੋਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਘਰ ਗੇੜਾ ਮਾਰਨ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਮੇਲੇ ਵਰਗਾ ਮਾਹੌਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਮਾਸੀਆਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ। ਨਾਨੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮਾਮਾ-ਮਾਮੀ ਨੂੰ ਆਓ ਭਗਤ ਲਈ ਸਮਝਾਉਂਦੀ। ਮਾਸੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਬੇਬੇ ਨਾਲ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਕੇ ਹੌਲੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਸ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਦਾ ਚਾਅ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਨਿਆਣੇ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਖ਼ੂਬ ਭੜਥੂ ਪਾਉਂਦੇ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਕੁੱਟ-ਕੁਟਾਪਾ ਕਰੀ ਰੱਖਦੇ। ਜਿਧਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਸ਼ੂਟਾਂ ਵੱਟਦੇ। ਗਲੀ-ਗੁਆਂਢ ਜਵਾਕਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਖੇਡਦੇ, ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਵੜਦੇ ਤੇ ਉੱਥੇ ਖੇਡਣ ਲੱਗਦੇ। ਉੱਥੇ ਈ ਖਾ ਪੀ ਛੱਡਦੇ, ਸੌਣ ਦਾ ਢੌਂਕਾ ਵੀ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਤੇ ਫਿਰ ਦੁੜੰਗੇ ਮਾਰਦੇ ਘਰ ਆ ਵੜਦੇ। ਨਾਨਕੀਂ ਆ ਕੇ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਉੱਠੋ, ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਨਹਾਵੋ-ਧੋਵੋ, ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਖਾਓ-ਪੀਓ ਤੇ ਜਿਸ ਘਰ ਮਰਜ਼ੀ ਖੇਡ ਆਵੋ। ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਆਪਣਾ ਲੱਗਦਾ। ਗਲੀ-ਗੁਆਂਢ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ,ਖਵਾਉਂਦੇ-ਪਿਆਉਂਦੇ ਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਨਾ ਰੋਕਦੇ। ਕਈ ਵੇਰ ਸਾਰੀ ਢਾਣੀ ਮਾਮੇ ਨਾਲ ਗੱਡੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ। ਉੱਥੇ ਬਰਸੀਮ ਵੱਢਣੀ, ਖੂਹ 'ਤੇ ਨਹਾਉਣਾ, ਸਬਜ਼ੀ ਵਾਲੀ ਕਿਆਰੀ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾਉਣਾ, ਏਧਰ-ਓਧਰ ਵੱਟਾਂ 'ਤੇ ਭੱਜਣਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ। ਆਪਣੇ ਖੇਤ, ਦਰੱਖਤ, ਖ਼ੂਹ, ਫ਼ਸਲਾਂ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ। ਗੱਡੇ 'ਤੇ ਬਰਸੀਮ ਲੱਦ ਕੇ ਮੁੜਨਾ ਤਾਂ ਮਾਮੇ ਨੇ ਭੂਤਾਂ ਦੀਆਂ, ਚੁੜੇਲਾਂ ਵਾਲੇ ਖੂਹ ਦੀਆਂ, ਦਿਓ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਛੇੜ ਲੈਣੀਆਂ। ਸੁਣ ਕੇ ਡਰ ਲੱਗਣਾ ਪਰ ਹੋਰ ਜਾਨਣ ਦੀ ਤਾਂਘ ਵੀ ਹੋਣੀ। ਕਈ ਵੇਰ ਰਾਜੇ-ਰਾਣੀਆਂ, ਮਹੱਲਾਂ ਤੇ ਪਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਨਘੜਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਮਾਮਾ ਸਭ ਦਾ ਮਨ ਲਾਈ ਰੱਖਦਾ। ਮਾਮਾ ਵੀ ਕਈ ਵੇਰ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਆਣਾ ਬਣ ਕੇ ਖੇਡਣ ਲੱਗਦਾ। ਛੂਹ-ਛੁਹਾਈ, ਘੋਲ ਕਰਨਾ ਤੇ ਲੁਕਣ-ਮੀਟੀ ਆਮ ਚਲਦੇ।ਨਾਨੀ ਦਾ ਸੰਦੂਕ ਵੇਖਣ ਦਾ ਚਾਅ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਲਿਆ ਖਲ੍ਹਾਰਦਾ। ਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੀਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਪੱਖੀਆਂ, ਸਿਰਹਾਣੇ, ਚਾਦਰਾਂ, ਖੇਸ, ਗੱਦੇ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸੁਗੰਧੀ ਖਿਲਾਰ ਦਿੰਦੇ। ਕਈ ਛੋਟੇ ਨਿਆਣੇ ਤਾਂ ਦਾਅ ਲਾ ਕੇ ਸੰਦੂਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੜ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਨਵੇਂ ਪਕਵਾਨ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ। ਕੜਾਹ, ਖੀਰ, ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ, ਸੇਵੀਆਂ, ਦਲੀਆ, ਗੁਲਗੁਲੇ, ਪਕੌੜੇ ਬੜੇ ਸਵਾਦ ਲੱਗਦੇ। ਨਾਨੀ ਨਾਲ ਸੌਣ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਤੇ ਮੰਜੇ ਜੋੜ ਕੇ ਬਾਤਾਂ ਸੁਣਨੀਆਂ, ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਬੁਝਣੀਆਂ, ਤਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਧਰੂ ਤਾਰਾ ਲੱਭਣਾ। ਜੇ ਕਦੇ ਰਾਕਟ ਦਿੱਸ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਰੌਲਾ ਪਾ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ। ਨਾਨਕੀਂ ਆ ਕੇ ਪਤਾ ਈ ਨਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ 10-15 ਦਿਨ ਕਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਲੰਘ ਗਏ। ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵੇਲੇ ਪੈਰ ਭਾਰੇ ਭਾਰੇ ਲੱਗਦੇ, ਮਨ ਉਦਾਸ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਚੰਗਾ ਨਾ ਲੱਗਦਾ। ਮਾਂ ਤੇ ਮਾਸੀਆਂ ਵੀ ਏਨੇ ਕੁ ਦਿਨ ਰਹਿ ਕੇ ਤਰੋਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਖ਼ੁਸ਼ ਤੇ ਖਿੜੇ-ਖਿੜੇ ਲੱਗਦੇ। ਤੁਰਨ ਵੇਲੇ ਨਾਨਕੇ ਘਰੋਂ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਸੰਦ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ, ਮਾਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਲੈ ਆਉਣੀਆਂ। ਨਾਨੀ ਵੀ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਤੇ ਮਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸੂਟ, ਖੇਸ, ਸਾਡੇ ਕੱਪੜੇ, ਸ਼ੱਕਰ, ਤੇਲ, ਚੌਲ, ਜੋ ਵੀ ਸਰਦਾ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸਭ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਿੰਦੀ। ਨਾਨਾ ਵਿੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦਾ। ਸਾਰੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਤਕ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਬੱਸ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਮੁੜਦੇ। ਘਰ ਮੁੜ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਜੀਅ ਨਾ ਲੱਗਦਾ, ਨਾਨਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਮਹੀਨਾ-ਮਹੀਨਾ ਨਾਨਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾ ਮੁੱਕਦੀਆਂ।

ਅਗਲੀ ਵੇਰ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਵਿਉਂਤਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗਦੇ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਫੇਰਾ ਪਾ ਕੇ ਰੱਜ ਆ ਜਾਂਦਾ, ਮਾਣ ਵਧ ਜਾਂਦਾ। ਹੁਣ ਦੀ ਨੱਠ ਭੱਜ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਦਾ ਉਹ ਸੁਆਦ ਤੇ ਉਡੀਕਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਫ਼ਿਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਮਰੇ ਛੋਟੇ ਤੇ ਤੰਗ ਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਨਾਨਕੇ ਦਾ ਆਨੰਦ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਉਹ ਬਚਪਨ ਦੀ ਅਮੀਰੀ, ਖੁੱਲ੍ਹ, ਸਾਂਝ ਤੇ ਮਿੱਠੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹੂਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

-ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ

ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਜਿਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਤਸਵੀਰ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਜਲੰਧਰ

ਲੇਖਕ:ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ
9041925181

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਕਲਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। 16 ਮਈ 1948 ਨੂੰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਇਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਖਰੀ ਥਾਂ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚਾਰ ਜਿਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗਦਾ ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਹ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਵੀ ਬਣੇ।ਇਹ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ਼ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਇਸਨੇ ਕਈ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਲਾਲ ਚੰਦ ਯਮਲਾ ਜੱਟ, ਬੀਬੀ ਨੂਰਾਂ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ, ਅਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਬਾਵਾ ਵਰਗੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੰਚ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦਾਇਰਾ ਮਿਲਿਆ।ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਜਲੰਧਰ ਦਾ @ਦਿਹਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ@ ਲੋਕ ਕਲਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਕ ਅੰਗ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਠੰਡੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਚਾਚਾ ਕੁੰਮੇਦਾਨ ਵਰਗੇ ਪਾਤਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਰੰਗਤ ਨੂੰ ਸੌਂਧੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਲੈ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ @ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ@ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾਦਾਇਕ ਰਿਹਾ, ਜੋ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਘਰੇਲੂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ।ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਾਸੇ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ @ਛਾਂਗੂ ਮਾਂਗੂ@ ਨੇ ਵੀ ਬੱਚਿਆ ਦੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤੇ। ਫਰਮਾਇਸ਼ੀ ਗੀਤਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਬਣ ਗਏ, ਜਿਥੇ ਹਰ ਚਿੱਠੀ ਇੱਕ ਮਨਭੌਂਦੇ ਗੀਤ ਦੀ ਫ਼ਰਮਾਇਸ਼ ਕਰਦੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਮੈਡਮ ਸੁਖਜੀਤ ਦੇ ਲਾਈਵ ਫ਼ਰਮਾਇਸ਼ੀ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਬਣ ਗਏ।

ਕੋਈ ਦੱਸ ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ @ਚ ਹੀ ਮੁਲਖ਼ ਦਾ ਹਾਲ ਬਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ। ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਸਾਬ ਵਲੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਅਸਲ ਖ਼ਬਰਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਅਦਾਏਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜੋਕੇ ਮੀਡੀਆ ਜਗਤ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ 15 ਮਈ 2023 ਤੋਂ ਇਹ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮੀਰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੰਜੋਏ ਬੈਠੇ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਸਿਹਤ, ਔਰਤਾਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ÷ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ÷ ਵੀ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ @ਚ, ਵੀ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਜਲੰਧਰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਕਦਮ ਨਾਲ ਕਦਮ ਮਿਲਾਕੇ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਐਫ.ਐਮ. ਰੇਡੀਓ ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਜਲੰਧਰ 76 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਖਾਸੀਅਤ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 274

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

18 OCT TO 24 OCT , 2024

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 274

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

18 OCT TO 24 OCT , 2024

ਮਰਦ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਇੱਕ ਔਰਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਰਿਸਰਚ

ਤਾਰਾ ਕੌਸਲ ਨੇ ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਸੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਿਪਰੈਸਨ ਅਤੇ ਬੇਹੋਸੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਕਈ ਦਿਨ ਸਿਰਫ ਹੰਝੂ ਵਹਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਾਮ, ਦੇਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਨੋਇਡਾ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਬੈੱਡਰੂਮ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰਾ ਸਾਥੀ ਸਾਹਿਲ, ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸਸਿ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।" "ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਮੈਂ ਠੀਕ ਹਾਂ ਉਹ ਦਰਵਾਜੇ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਅੰਦਰ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਰੋਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।" "ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਥੈਰੇਪੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।"

ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਸੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤਾਰਾ ਜਿਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਦਮਾ ਸਹਿਣ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ 16 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਸੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, "ਮੇਰਾ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਮਾਲੀ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁੰਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਹੜ੍ਹ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਾਈਆਂ ਬੰਦਸਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਰਗਾ ਸੀ। ਉਸ ਪਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਤਾਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਹਾਰੀ ਗਈ ਜਿਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਨਤਕ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸੇ 'ਤੇ ਬੋਲਣਾ, ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖਣਾ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਘਟਨਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਯਾਦਾਂ ਹਨ।" "ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਪਤਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿੱਸਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਸਦੇ ਗੋਲ ਕੁੰਡਲਾਂ ਵਾਲੇ ਵਾਲ ਯਾਦ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਨੀਲੇ ਕੱਪੜਿਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਖੂਨ ਵੀ।"

ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੇ ਜਿਨਸੀ ਸੋਸਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗੇ। ਉਹ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, "ਮੇਰੀ ਕਿਤਾਬ 'ਵਾਏ ਮੈਨ ਰੇਪ (ਮਰਦ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ)' ਅਸਲੋਂ ਲੰਬੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪੇਸੇਵਰ ਸਫਰ ਦੀ ਚਰਮਸੀਮਾ ਹੈ।"

"ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਸਦਮੇ ਦੇ ਭਾਵ ਨਾਲ ਆਈ।"

'ਅਣਲੱਭੇ' ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 2012 ਤੋਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇੱਕ 23 ਸਾਲਾ ਮੈਡੀਕਲ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਸਾਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਨਾ ਝੱਲਦਿਆਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਚ 2020 ਵਿੱਚ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਵੱਧਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੈਸਨਲ ਕ੍ਰਾਈਮ ਰਿਕਾਰਡਜ ਬਿਊਰੋ ਮੁਤਾਬਕ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ 33,977 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਹਰ 15 ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੁਹਿੰਮਕਰਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਸਲ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਤਾਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਲਿਾਫ ਨਾ ਕਦੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਹੋਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੋਸ ਕਦੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਉਹ ਪੂਰੇ ਦੇਸ 'ਚ ਅਜਿਹੇ ਨੌਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਇਲਜਾਮ ਲੱਗੇ ਸਨ, ਚਾਹੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਦੀ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ, "ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਂਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ। ਮੈਂ ਰੁਹਪੋਸ ਸੀ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਨਾਮ, ਵੱਖਰੀ ਈਮੇਲ ਅਤੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਆਈਡੀ ਨਾਲ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਟੈਟੂ ਲਕੋਏ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਰਵਾਇਤੀ ਕੁੜਤੇ ਅਤੇ ਜੀਨ ਹੀ ਪਹਿਨਣ। ਤਾਰਾ ਨੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਨੁਵਾਦਕ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਾਸੀ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇੱਕ ਫਲਿਮ ਲਈ ਆਮ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਜੀਂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਮੈਂ 250 ਪ੍ਰਸਨ ਪੁੱਛੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖੀਆ ਉਹ ਇਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਹੋਈ ਸੀ।"

'ਸਹਿਮਤੀ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਦੀ ਘਾਟ'

ਤਾਰਾ ਸੋਚਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਹਰ ਵੇਲੇ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪੈਪਰ ਸਪ੍ਰੇਅ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੌਖਿਆਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਾ ਥਾਂ (ਲਾਈਵ ਲੋਕੇਸਨ) ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਟਸਐਪ ਸਹਿਯੋਗੀ ਗਰੁੱਪ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਾਜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਰਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਸਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਛੂਹਣਾ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਉਹ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ, ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਸਿਆਲੀ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜਦੀਕ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਾ ਇਹ ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦਾ

ਵੱਧ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਸੀਰੀਅਲ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ)। ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਕਿਾਰ ਸਨ।" "ਪਰ ਸਲਾਖਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਜਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵੀ ਦੂਰ, ਉਹ ਇਥੇ ਸੀ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ...ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਉਤੇਜਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪਛਤਾਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

ਅਜਿਹੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਸੱਚੀ ਅਸਰ ਪਾਇਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, "ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰ ਕੇ ਆਈ, ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਥੇ ਲਗਾਤਾਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਦਮੇ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਥੇਰੇਪੀ ਰਾਹੀਂ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ।"

"ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜਆਿਦਾ ਡਿਪਰੈਸਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪਿਆ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਵੀ ਸਨ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸੁੱਤਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਦੰਦੀ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰੇ।"

ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਆਖੀਰ ਤੱਕ ਤਾਰਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਪੱਸਟ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਵਾਂਗ ਦੇਖਣਾ

ਜਦੋਂ ਤਾਰਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਸੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਲਿੰਗਕ ਹਿੰਸਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਆਦਮੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਜਰੀਏ ਹੀ ਮਿਲੇ ਸਨ।"

"ਬਾਕੀ ਦੇ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸਕਿਲ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ, ਸਥਾਨਕ ਮੀਡੀਆ, ਗੈਰ-ਲਾਭਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਸੂਸੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ।"

ਬਹੁਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊਜ ਦੌਰਾਨ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫਰਿ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਲਾਤਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸਟੀ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਦੋਸੀ ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸੁਚੇਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਮੇਰੇ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

"ਲੋਕ ਟਾਪੂਆਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਘੋਖ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਸੀਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸੇਫੀਲਡ ਹੈਲਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਲੈਕਚਰਾਰ ਡਾ. ਮਧੂਮਿਤਾ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸੀ ਪਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਫਰ 2012 ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਲਦ ਹੀ ਸੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, "ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਖਸਸ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਸਮੂਹਿਕ ਗੁੱਸਾ ਸੀ।"

"ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਇੰਨੇ ਦੁਖੀ ਹੋਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਹੋਰਾਂ' ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ - ਉਹ

ਸਨ।"

ਇੱਕ ਖੋਜਕਰਤਾ ਵਜੋਂ, ਉਹ ਇਸ ਵਿਆਪਕ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਧੇਰੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਤੇ ਜੁਲਮ ਵਾਲਾ ਰਵੱਈਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ, "ਪਰ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਇੰਨੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ?"

'ਕੋਈ ਵੀ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ'

ਡਾ. ਮਧੁਮਿਤਾ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋ ਇੱਕ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋਸੀਆਂ ਦਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਭੱਜ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਦਾ ਸਫਾਈ ਕਰਮੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ।"

"ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।"

ਪਰ ਉਹ ਬਲਾਤਕਾਰ ਪੀੜਤ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਬੱਚੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਬੱਚੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਮਧੂਮਿਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬੱਚੀ ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਗਿਆ।" "ਇੱਕ ਮਾਂ ਸੀ ਜੋ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਆਸ ਲਗਾਏ ਬਗੈਰ, ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਗਈ ਅਤੇ ਜੁਲਮ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੀ ਕਾਗਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ।"

ਡਾ. ਮਧੂਮਿਤਾ ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰਵੱਈਆ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਸੋਚ ਖਾਸ ਜਿਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਜੁਲਮ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਖਰੇਵਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੱਕਦਾਰੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਆਮ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜੋ ਅੱਗੋਂ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਵਿਸੇਸ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਵੱਲ ਇਸਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜਮ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵੀ ਤਾਰਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇੱਕ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਛਾਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੁਕੇ ਅਣਜਾਣਾ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।" "ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਕਿ ਉਹ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।" ਪਿਛਲੇ ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਜੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੌਮੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 95 ਫੀਸਦ ਤੱਕ ਦੱਸੀ ਹੈ। ਕਾਰਕੁਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਇਦ ਇਹ ਜੁਲਮ ਘੱਟ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 39ਏ ਦੇ ਐਗਜੀਕਿਊਟਿਵ ਨਿਰਦੇਸਕ ਅਨੂਪ ਸੁਰੇਂਦਰਾਨਾਥ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ, "ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਘੱਟ ਦਰਜ ਹੋਣਾ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਪੀੜਤ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੁਲਮ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ।" ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ, ਸਿਰਫ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਰਹਿਮ ਜਾਂ ਦਿਲ ਕੰਬਾਊ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਕੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜਾ ਇਸ ਦਾ ਜੁਆਬ ਹੈ?

ਭਾਰਤ ਇੱਕਲਾ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹੱਦੋ ਵੱਧ ਹਨ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਘੱਟ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ 'ਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੌਤਿਕ ਬਿਸਵਾਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ, " ਭਾਰਤ 'ਚ ਤਾਕਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਕਤੀਹੀਣ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵੱਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦਾ ਰੁਝਾਣ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।" "ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਆਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਮਨਾਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਿਆਸੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੂਰੇ ਕਾਰੇ ਦੀ ਜੀਂਮਿਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।" 2012 ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹੋਰ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਚ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਤਾਰਾ ਅਤੇ ਡਾ. ਮਧੂਮਿਤਾ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜਾ ਮਸਲੇ ਦਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਾ. ਮਧੂਮਿਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, " ਮੈਂ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ 'ਚ ਵਿਸਵਾਸ ਰੱਖਦੀ ਹਾਂ।" "ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸਮਾਜਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵੱਲ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ 'ਚ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇੱਕ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।" ਤਾਰਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ 'ਚ ਸਰਗਰਮ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਰਗਰਮ ਤੱਥ ਮਰਦ ਹਨ। "ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਭ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਸਾਇਦ ਬਚਪਨ 'ਚ ਹੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਢੁੱਕਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੇ।" ਤਾਰਾ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਕ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਕੂਲ 'ਚ ਸੈਕਸ ਸਬੰਧੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਹਿਨ 'ਚ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਕਸ ਵਰਕਰਾਂ, ਅਸਲੀਲ ਫਲਿਮਾਂ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣੀਆਂ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਈ ਖੁਦ ਵੀ ਬਚਪਨ 'ਚ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਕਿਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਨਜਦੀਕ ਤੋਂ ਹਿੰਸਾ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖੀ ਸੀ।" ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਘਰ 'ਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮਰਦ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।" ਖੋਜ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦ ਤਾਕਤ ਦੇ ਪੂਰਨ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾਲ ਪਲਦੇ ਹਨ।

ਕੀ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਅਨਾਜ ਫਾਲਤੂ ਹੈ ?

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਟਨ ਅਨਾਜ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅੰਬਰ ਹੇਠ ਪਿਆ ਸੜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਕਰੋੜਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਜਵੀਂ ਰੋਟੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੱਧੇ ਬੱਚੇ ਘੱਟ ਭਾਰ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਖੁਰਾਕ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਨਾਜ ਫਾਲਤੂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ? ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੰਸੀ ਲਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਲੂਣ-ਤੇਲ ਵੇਚਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਇੰਨਾ ਹੀ ਪੈਸਾ ਅਨਾਜ ਵੇਚ ਕੇ ਕਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੁੱਲ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਟਨ ਗਲ-ਸੜ ਕੇ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਅਨਾਜ ਵੀ ਬਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਵੈਸੇ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ ਫਾਲਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਗ਼ਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਇੰਨਾ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰੱਜ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾ ਸਕਣ। ਉਂਜ ਜੇਕਰ 'ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਭੋਜਨ ਵਾਲਾ' ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਹੋ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਸਤਾ ਭੋਜਨ ਦੇਣਾ ਕਠਿਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ।

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ ਅਨਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ ਫਾਲਤੂ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਹੀ ਪੈਣਗੇ। ਹੁਣ ਵੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਖੁਰਾਕ ਦਾਲਾਂ ਅਤੇ ਤੇਲ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਹਿੱਸਾ ਬਾਹਰੋਂ ਮੰਗਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਕਬਾ ਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੇਵਲ ਅਨਾਜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੋਜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਲਈ ਸਸਤੇ ਆਟੇ-ਦਾਲ ਦੀਆਂ ਜੋ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਦਲਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਭੋਜਨ ਕੇਵਲ ਕਣਕ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਲਾਂ, ਤੇਲ, ਦੁੱਧ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਦੋਂ ਤਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੱਧੇ ਬੱਚੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਕਣਕ-ਝੋਨੇ ਦੇ ਫ਼ਸਲ ਚੱਕਰ ਨਾਲ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸਗੋਂ ਡੇਅਰੀ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਕੁਰੀਅਨ ਵਰਗੀਸ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੱਚ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ। 'ਅਮੂਲ' ਦਾ ਨਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਗ਼ਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗ਼ਰੀਬੀ ਨਾਲ ਜੂਝਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਰੀਬੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੋੜ ਸੁਚੱਜੇ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਂਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਭੁੱਖਮਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਝਾੜ ਅਨਾਜੀ ਫ਼ਸਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵੀ ਘੱਟ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਰੁੱਪ ਵੀ ਬਣਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਰਲ ਕੇ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕੇ।ਉਪਜ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੇਵਲ ਦੋ ਹੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਕੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਉਪਜ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਕੇ। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਹੀ ਹੇਠ ਰਕਬਾ ਵੱਧ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਜੰਗਲ ਹੇਠ ਲੋੜ ਨਾਲੋਂ ਰਕਬਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਜੰਗਲ ਹੇਠ ਰਕਬਾ ਨਾਮਾਤਰ ਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜਲੀ ਉਪਜਾਊ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੈਂਕੜੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਵੱਡੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵੀ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਹੜੱਪ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਪਜਾਊ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਨਵੀਆਂ ਕਲੋਨੀਆਂ ਨਾ ਕੱਟੀਆਂ ਜਾਣ। ਨਵੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸੋਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਬੰਜਰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਉਪਜ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਵੀ ਦੋ ਹੀ ਢੰਗ ਹਨ, ਵੱਧ ਝਾੜ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਲਈ ਤਿੰਨੇ ਪੱਖ ਇਕੱਠੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਿੰਚਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਾਹੀ ਹੇਠ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵੱਧ ਝਾੜ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਣਕ ਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਆ ਗਈਆਂ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਮਤਕਾਰੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਵਾਹੀ ਹੇਠ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੰਚਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਖੇਤੀ ਖੋਜ ਦੀ ਆਈ ਖੜੋਤ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਵੱਲ ਉੱਨਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿੰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਅਨਾਜ ਨੀਲੇ ਅੰਬਰ ਹੇਠ ਪਿਆ ਸੜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉੱਨੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਰੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਗੁਦਾਮ (ਸਾਈਲੋ) ਉਸਾਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਖਰਾਬੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਲੁੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਬੇਈਮਾਨੀ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ। ਇਸ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਥੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਕੁਝ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਪਸੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਇਸੇ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦਾ ਪਦਾਰਥੀਕਰਨ ਕਰੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਮਾਟਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਖਾਨਾ ਲਗਾਇਆ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਏ ਪਰ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚਾਅ ਮੱਠਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਾਰਖਾਨਾ ਤਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਪੈਪਸੀ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸਟੋਰ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਮਸਾਂ ਇੱਕ ਫ਼ੀਸਦੀ ਉਪਜ ਨੂੰ ਹੀ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾ ਕੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਮਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਪਵੇਗਾ।ਜਿਹੜੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਰ ਵੀ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਟੋਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵਸੋਂ ਦਾ ਮਸਾਂ 20 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਤਾਂ ਰੇਹੜੀ ਜਾਂ ਨੁੱਕੜ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਨਿੱਤ ਤਾਜ਼ੀ ਸਬਜ਼ੀ ਹੀ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ। ਗ਼ਰੀਬ ਦਿਹਾੜੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਰੋਜ਼ ਆਪ ਦਾਲ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ ਉਠ ਉਹ ਡੰਗ ਦੀ ਚਾਹ-ਪੱਤੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਸਟੋਰ ਤਾਂ ਕਈ ਬੰਦ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਰੇਹੜੀ ਵਾਲਾ ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਭੋਜਨ ਵਸੋਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਅਵੇਸਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲ ਖੇਤੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹੁਣ ਵੀ ਸਾਰਥਿਕ ਹਨ, ਹੋਰ ਸਭ ਕੁਝ ਉਡੀਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਖੇਤੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਖੁਦ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਚੋਰਾਂ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੁੱਟ ਖੋਹ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸੌਖਾ ਤਰੀਕਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੇ ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ ਅਣਭੋਲ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਤੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਲਾ ਪਦਾਰਥ ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਜਾਂ ਬਿਸਕੁਟ ਖਵਾ ਕੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਾਇਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਹਿਰ ਐਨਾ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਸੁੱਤਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਭੁੱਖ ਪਿਆਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮਜੀਠਾ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦਾ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਸੀ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹ ਪਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਝਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਭੁੱਖ ਪਿਆਸ ਕਾਰਨ ਮਰਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਗਲੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਨਾ ਉੱਤਰੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਭੁੱਖ ਪਿਆਸ ਕਾਰਨ ਕਿਵੇਂ ਮਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਤਫਤੀਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸਾਫ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਗਿਰੋਹ ਪਕੜਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਗਿਰੋਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦਰਜ਼ਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟਰੱਕ ਲੁੱਟ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਤੇ ਛੇ ਸੱਤ ਬੰਦੇ ਮਾਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਖੂਬਸੂਰਤ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਗਿਰੋਹ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਜੋ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤੇ ਖਾਣੇ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੇ ਲੁੱਟ ਪੁੱਟ ਕੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਸ਼ਿਕ ਸਾਹਿਬ ਬੇਹੋਸ਼ ਜਾਂ ਮਰੇ ਹੋਏ ਲੱਭਦੇ ਹਨ ਤੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਤੂਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਮੇਰੇ ਗੰਨਮੈਨ ਟੋਨੀ (ਨਾਮ ਬਦਲਿਆ ਹੋਇਆ) ਨਾਲ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਜੁਲਾਈ 2003 ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਕੂਟਰ ਨੂੰ ਹੱਥ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਿਆਣੀ ਉਮਰ ਦੀ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਤੇ ਜਵਾਨ ਸੀ। ਸੁੰਦਰ ਔਰਤ ਵੇਖ ਕੇ ਟੋਨੀ ਦੀਆਂ ਲਾਲਾਂ ਵਗਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਤੇ ਸਕੂਟਰ ਥਾਏਂ ਹੀ ਗੱਡਿਆ ਗਿਆ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ ਨੇ ਟੋਨੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਧਰ ਚੱਲੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਉ। ਟੋਨੀ ਨੇ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਵੇਰਕੇ ਵੱਲ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਫਟਾਫਟ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰ ਦਿੱਤੀ।

ਹਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਵਹਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਔਰਤ ਮੇਰੀ ਸੁੰਦਰਤਾ 'ਤੇ ਮਰ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ੇਬ ਨਾਲ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟੋਨੀ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਅੱਟੀ ਸੱਟੀ ਲਾ ਲਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਜਿਹੇ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਘੰਟੇ ਲਈ ਕਮਰਾ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਵੜਿਆ। ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੇਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੋਨੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਰਮੀ ਬਹੁਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕ ਪੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਟੋਨੀ ਨੇ ਫਟਾਫਟ ਤਿੰਨ ਬੋਤਲਾਂ ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾ ਲਈਆਂ। ਜਦੋਂ ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕ ਆਇਆ ਤਾਂ ਟੋਨੀ ਕਮੀਜ਼ ਬਾਹਰ ਟੰਗ ਕੇ ਫਰੈੱਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿੱਚ ਜਾ ਵੜਿਆ ਕਿ ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਪੀਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਚਾਨਕ ਉਸ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਤਨਖਾਹ ਤਾਂ ਕਮੀਜ਼ ਦੀ ਜ਼ੇਬ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਕਿਤੇ ਪੈਸੇ ਹੀ ਨਾ ਕੱਢ ਲੈਣ। ਉਹ ਹੱਥ ਮੂੰਹ ਧੋਤੇ ਬਗੈਰ ਹੀ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕ ਦੀ ਬੋਤਲ ਵਿੱਚ ਚੂਰਨ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਪਾਊਡਰ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰ ਸੀ, ਮਿਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਟੋਨੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਝੂਠੀ ਮੂਠੀ ਚੂਰਨ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਐਕਟਿੰਗ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਟੋਨੀ ਦੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਾਲਾ ਲੂਣ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕ ਦਾ ਸਵਾਦ ਬਹੁਤ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਟੋਨੀ ਕਮੀਜ਼ ਚੁੱਕ ਕੇ ਫਿਰ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿੱਚ ਜਾ ਵੜਿਆ ਤੇ ਕਾਮ ਵਾਸ਼ਨਾ ਨਾਲ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਸਾਥ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਬਾਥਰੂਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਅਜੇ ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕ ਦਾ ਇੱਕ ਘੁੱਟ ਹੀ ਭਰਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਟੋਨੀ ਉੱਠ ਕੇ ਏ.ਸੀ. ਬਾਰੇ ਕਹਿਣ ਲਈ ਰਿਸੈੱਪਸ਼ਨ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਕਿ ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕ ਪੀ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਈਂ, ਪਰ ਟੋਨੀ ਨਾ ਰੁਕਿਆ। ਜ਼ਹਿਰ ਐਨਾ ਤੇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਘੁੱਟ ਪੀਣ ਨਾਲ ਹੀ ਟੋਨੀ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਹਿੱਲ ਗਿਆ ਤੇ ਰਿਸੈੱਪਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੱਕ ਉਹ ਇਹ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ ਤੇ ਇਥੇ ਕੀ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਡਿੱਗਦਾ ਢਹਿੰਦਾ ਜਾ ਕੇ ਸੰਗਮ ਸਿਨੇਮੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਲੰਮਾ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਪਾਗਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਚੰਗੀ ਕਿਮਸਤ ਨੂੰ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ ਟਰੈਫਿਕ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਟੋਨੀ ਨਸ਼ੇ ਪੱਤੇ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਸਿਪਾਹੀ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਨੇ ਭੰਗ ਵਗੈਰਾ ਜਿਆਦਾ ਖਾ ਲਈ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਛੱਡ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਟੋਨੀ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਾਕੀ ਗੰਨਮੈਨਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਭੰਗ ਪੀ ਕੇ ਘਰ ਹੀ ਪਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਫਤੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਅਸਲੀ ਗੱਲ ਪਤਾ ਲੱਗੀ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕੰਬ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੋਤਲ ਪੀ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਬਣਦਾ? ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਭੋਗ 'ਤੇ ਵੀ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਭੈੜੀ ਮੌਤੇ ਮਰਿਆ ਹੈ।

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕਮਾਂਡੈਂਟ
ਪੰਡੋਰੀ ਸਿੱਧਵਾਂ 9501100062

ਬਦਲਦੇ ਚਿਹਰੇ !!

"ਵੇ ਕਾਕੇ ਏਧਰ ਆ, ਤੂੰ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਏ ਨਾਂ, ਸਾਡੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਬਣਾ ਦੇ, ਲੈ ਲਵੀਂ ਜਿਹੜੇ 20-50 ਲੈਣੇ ਨੇ"। ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਲ੍ਹਾ ਝੋਲਾ ਟੰਗੀਂ ਜਾਂਦੇ ਨੂੰ, ਗੇਟ ਚੋਂ ਹੂਬਹੂ 'ਨਿਰਮਲ ਰਿਸ਼ੀ' ਦੇ 'ਨਿੱਕਾ ਜੈਲਦਾਰ' ਆਲੀ 'ਦਾਦੀ' ਵਰਗੀ ਅਸਲੀ 'ਦਾਦੀ' ਨੇ ਮਰਦਾਨਾ ਆਵਾਜ਼ ਚ ਲਗਭਗ ਹੁਕਮ ਈ ਸੁਣਾਇਆ। ਮੈਂ ਐਕਟਿਵਾ ਰੋਕ ਅੰਦਰ ਵੜਿਆ, ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ,"ਕਿੱਥੇ ਮਰਗੀ ਏਂ, ਲੈ ਆ ਕੁਰਸੀ ਹੋਰ ਚੁਲ੍ਹੇ ਕੋਲ੍ਹ ਈ ਆ ਜਾਵੇ ਅਗਲਾ,,," । ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ, ਅਸਲ ਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਮੈਨੂੰ ਸੀ ਕਿ ਖੜਜਾ ਇੱਥੇ ਈ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਬੀਬੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰੇਸ਼ਮ ਆ ਗਿਆ, "ਹੋਰ ਜੀ ਮਾਸਟਰ ਜੀ! ਆਓ-ਆਓ ਬਾਹਰ ਕਿਉਂ ਖੜ੍ਹੇ ਜੇ, ਤੁਸੀਂ ਬੈਠੋ, ਵੋਟ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਇਓ, ਮਾਫ ਕਰਨਾ, ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਚੱਲਿਆਂ, ਪਟਵਾਰੀ ਆ ਰਿਹਾ ਏ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਕਰਨ" । ਮਾਤਾ ਸਮਝ ਗਈ, ਕਮੇਟੀਆਂ ਕੱਠੀ ਕਰਨ ਆਲੇ ਏਜੰਟਾ ਤੇ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣ ਆਲਿਆਂ ਚ ਫਰਕ ਏ। ਲੀਡਰਾਂ ਵਾਂਗ ਤੁਰੰਤ ਪਲਟਦਿਆਂ ਮਾਤਾ ਨੇਂ ਆਡਰ ਕੀਤੇ,"ਵੇ ਕੁੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਹ ਤਾਂ ਧਰੋ, ਆ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਕਿਹੜਾ ਰੋਜ-ਰੋਜ ਘਰੇ ਆਉਂਦੇ ਨੇਂ, ਆਜਾ-ਆਜਾ ਪੁੱਤਰ" । ਮੈਂ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਲੱਗਾ। "ਪੁੱਤ, ਆ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਏ, 16ਮੀ ਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਏ, ਅਔਰ ਵੱਡੇ ਕਾਲਜ ਚ, ਛੋਟੀ ਸਿਮਰਨ ਹੁਣ 13ਮੀ ਚ ਏ, ਜੈ ਵੱਢੀ ਦਾ ਲੋਕਡੋਨ ਡੂਢ ਸਾਲ ਲੱਗਾ ਰਿਯਾ, ਪਰ ਕੰ,,,ਰਾਂ ਨੇ ਫੀਸ ਚੋਂ ਠਿਆਨੀ ਨੀਂ ਛੱਡੀ, ਬਾਕੀ ਸਾਡੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਚੋਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਬੜੀ ਏ, ਘਰਦਾ ਵੀ ਸਾਰਾ ਈ ਕੰਮ ਜਾਣਦੀ ਏ" । ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਪੀ ਗਲਾਸ ਥੱਲੇ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਜਰੂਰੀ ਕਾਗਜਾਂ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾਏ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਚਾਹ ਤੇ ਬਿਸਕੁਟ ਆ ਗਏ ।

ਮੈਂ ਦੋ ਚੁਸਕੀਆਂ ਈ ਲਈਆਂ ਸੀ ਕਿ,"ਪੁੱਤ, ਤਨਖਾਹ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਏ, ਤੇਰੀ ? ਅੱਜਕਲ ਮਾਸਟਰ ਕਿਹੜੇ ਇਕੋ ਤਰਾਂ ਦੇ ਨੇਂ, ਤੂੰ ਪੱਕਾ ਏ ਜਾਂ ਟੈਂਕੀ ਵਾਲਾ ਈ ਏਂ" ? ਮਾਤਾ ਨੇਂ ਪੁੱਛਿਆ। "ਜੀ, ਮੈਂ ਸੀ ਤਾਂ ਟੈਂਕੀ ਆਲ੍ਹਾ ਈ ਪਰ ਹੁਣ ਪੱਕਾ ਆਂ" । ਅੱਖਾਂ ਚ ਚਮਕ ਨਾਲ, ਮਾਤਾ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ,"ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਜਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਚੋਂ ਆਉਂਦੇ ਜੇ ਨਾਂ" ? ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਤਾ 12 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਚੱਲੇ ਕਾਰਤੂਸਾਂ ਨੂੰ ਫ੍ਰੈਸ਼ ਬੰਬ ਸਮਝਣ ਦੀ ਭੁੱਲ ਕਰ ਰਹੀ ਏ, ਪਰ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਮਾਤਾ ਦਾ ਇਕ ਰੂਪ ਹੋਰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਚਾਹ ਦਾ ਖਾਲੀ ਕੱਪ ਥੱਲੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ,"ਜੀ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ,,,,,,, ਆਂ" ।

"ਜਦੋਂ ਫਾਰਮ ਭਰੇ, ਗਏ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਖੜੀਆਂ ਕੀ, ਨੱਚੂੰ-ਨੱਚੂੰ ਕਰਦੀਆਂ ਜੇ, ਚੱਲੋ ਅੰਦਰ" । ਮਾਤਾ ਦਾ ਤਿਓਰਾ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਝਿੜਕਾਂ ਪੋਤੀਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਅਸ਼ੋਕ ਸੋਨੀ, ਕਾਲਮ ਨਵੀਸ
ਖੂਈ ਖੇੜਾ 9872705078

ਹੈਲੋ ਹੈਲੋ ਤੁਸੀਂ ਕੌਣ ਬੋਲਦੇ ਹੋ.....

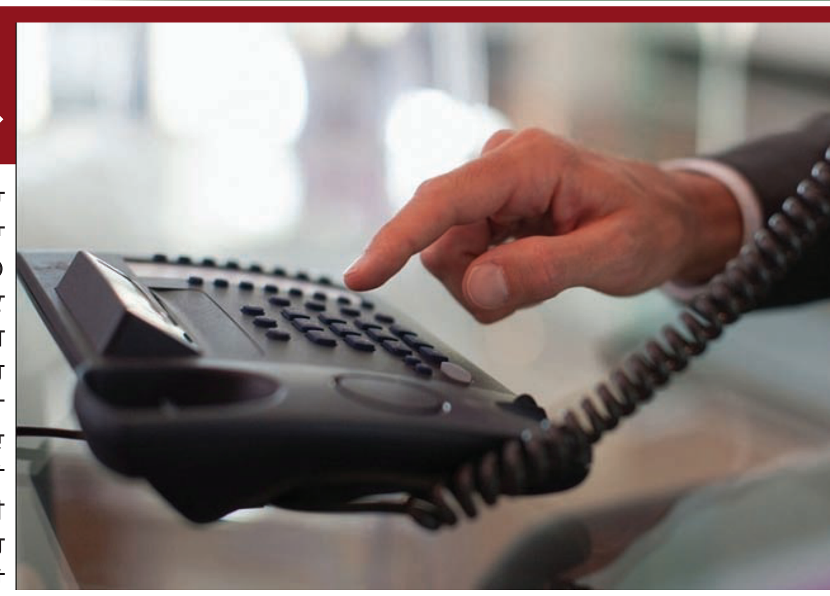

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰੰਧਾਵਾ ਸਿੰਘ
ਪਟਿਆਲਾ 9417131332

ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ 25 -30 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਫੋਨ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਟੇਟਸ ਸਿੰਬਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਲਗਾਉਣਾ ਬੜਾ ਹੀ ਔਖਾ ਕੰਮ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇਤਾ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਲਗਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ, ਫੇਰ ਜਾ ਕੇ ਕਿਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਤਾਰਾਂ ਪਾਉਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸੀ ਤੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਉਹਨੇ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਲੱਗਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਨਵਾਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਲੱਗਦਾ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਚਾਅ ਜਿਹਾ ਹੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ । ਟੈਲੀਫੋਨ ਘਰ ਦੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲ਼ੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਸਿੱਧੀ ਟੈਲੀਫੋਨ ਤੇ ਪਵੇ ,ਟੈਲੀਫੋਨ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪੱਟਾ ਮਿਸਤਰੀ ਤੋਂ ਬਣਾ ਕੇ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਟੇ ਦੇ ਥੱਲੇ ਕੋਈ ਕਰੋਸ਼ੀਏ ਨਾਲ਼ ਬੁਣਿਆਂ ਹੋਇਆ ਰੁਮਾਲ ਜਾਂ ਹੱਥ ਨਾਲ ਕੱਢਿਆ ਹੋਇਆ ਕੋਈ ਸੋਹਣਾ ਜਿਹਾ ਕੱਪੜਾ ਵਿਛਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ । ਟੈਲੀਫੋਨ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਹਣੇ ਕੱਪੜੇ ਨਾਲ਼ ਢੱਕ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਮਿੱਟੀ ਘੱਟਾ ਨਾ ਪਵੇ ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਟੈਲੀਫੋਨ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਆਦਮੀ ਗੱਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ੋ ਗੱਲਾਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਕਰੇ । ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਜਦੋਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜਦੀ ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਤੱਕ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਟੈਲੀਫੋਨ ਮੈਂ ਚੁੱਕਾ, ਘਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੈਂਬਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਲੀਕਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਫੋਨ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁਲਾਉਂਣੀ ਹੈ , ਫੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤੁਸੀਂ ਕੌਣ ਬੋਲਦੇ ਹੋ, ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣੇ ਦਾ ਫੋਨ ਜੇਕਰ ਆਵੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਕਨਫਰਮ ਹੋਣ ਤੇ ਹੀ ਆਪਣਾ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣਾ ਹੈ । ਬਜ਼ੁਰਗ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੇਰਵੇ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ।

ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਫਕਰ ਨਾਲ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਘਰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਵਿਆਹ ਲਈ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਘਰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਲੱਗਿਆ ਕਰਕੇ ਕੁੜੀ ਜਾ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲ਼ੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਵੇਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਘਰੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਜਾਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ।ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਆਂਢੀ ਜਾਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਆਪਣਾ ਵਿਜ਼ਟਿੰਗ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਡ ਛਪਾਉਣ ਵੇਲੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਪੀਪੀ ਲਿਖਵਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ , ਪੀ ਪੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਪੜੋਸੀ ਦਾ ਫੋਨ, ਤਕਰੀਬਨ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੋਨ ਲੱਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦਾ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਮਿੱਤਰਾਂ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦਾ ਫੋਨ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਫੋਨ ਰਾਤ ਦੇ 9 ਵਜੇ,10 ਵਜੇ ,11 ਵਜੇ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜ਼ਰੂਰ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ਼ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਜਾਣਾ ਵੀ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ। ਜੇਕਰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੇ ਬਿੱਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੇ ਬਿੱਲ ਗੱਲ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅਨੁਸਾਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਿੱਲ ਘੱਟ ਆਉਂਦਾ ਸੀ । ਜਿਹੜੇ ਉਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਦੇ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਂਦੇ ਸਨ । ਕਈ ਵਾਰ ਘਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬਿੱਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਤਾਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੂੰ ਜਿੰਦਰੇ ਲਗਾਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ,ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੱਕੜ ਦਾ ਜਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਬਕਸਾ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਫੋਨ ਰੱਖ ਕੇ ਜਿੰਦਰਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਟੈਲੀਫੋਨ ਰਿਸੀਵਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਫੋਨ ਡਾਇਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਨੰਬਰ ਡਾਇਲ ਤੇ ਜਿੰਦਰਾ ਲੱਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਕੁਝ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰ ਫੋਨ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਕੱਟ ਮਾਰ ਕੇ ਰਿਸੀਵਰ ਲਗਾ ਕੇ ਚੋਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ,ਜਿਸ ਨਾਲ ਟੈਲੀਫੋਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਐਕਸਚੇਂਜ ਤੋਂ ਫੋਨ ਦੀ ਸਾਰੀ ਡਿਟੇਲ ਕਢਵਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਿਸ ਕਿਸ ਨੰਬਰ ਤੇ ਕਦੋਂ ਕਦੋਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ਼ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਕਲੇਸ਼ ਵੀ ਛਿੜ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ।ਜਿਸਦੀ ਚਾਬੀ ਘਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗੁਆਂਢੀ ਘਰ ਫੋਨ ਕਰਨ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪੈਂਡਾਂ ਛੁਡਵਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਚਾਬੀ ਫਲਾਣੇ ਕੋਲ਼ ਹੈ ।ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨੂੰ ਚਾਬੀ ਦੇਣੀ ਵੀ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਵੇਖ ਕੇ ਅੱਕ ਕੇ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਬਸ ਕਰ ਭਾਈ ਬਹੁਤ ਲੰਬੀ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈ ਬਿੱਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਵੇਗਾ। ,ਜਿਸ ਨਾਲ਼ ਟੈਲੀਫੋਨ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਛੇਤੀ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੱਟ ਦਿੰਦਾ ਸੀ । ਸੈੱਲਫੋਨ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਅਲੋਪ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ , ਬੇਚਾਰਾ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੋਅ ਪੀਸ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ @ਚ ਜਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਇਆ। ਅੱਜਕੱਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੈਲਫੋਨ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ਼ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪੱਖ ਹਨ ਉੱਥੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪੱਖ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸੁਣਨਾ ਬਿਲਕੁੱਲ ਫਰੀ ਵਾਂਗ ਹਨ ਬੰਦਾ ਘੰਟਿਆਂ ਬਧੀ ਇਸ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ਼ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਖੋ ਗਈਆਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਖੋ ਗਈਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ 0164-271204 ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਹੈ, ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ ਯਾਦ ਹੈ ......

ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ’ਚ ਮਿਲਾਵਟ ਦੀ ਖੇਡ

ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਮੌਸਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪੋ.:.ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ *ਤੇ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ੋਰ.:.ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਤਿਆਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ. ਤਿਉਹਾਰਾਂ *ਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪੋ.:.ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਮੁਤਾਬਕ ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ, ਗਹਿਣੇ, ਮਿਠਾਈਆਂ ਅਤੇ ਫਲ.:.ਫਰੂਟ ਖਰੀਦ ਦਾ ਹੈ. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਾਸੇ ਠੱਠੇ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਤਿਓਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਹੈ. ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ *ਚ ਦਸ਼ਹਿਰੇ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਦਿਵਾਲੀ ਤੱਕ ਲਗਪਗ ਇਕ ਦਰਜ਼ਨ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਤਿਓਹਾਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ. ਸਾਰੇ ਤਿਓਹਾਰ ਸਾਡੀ ਲੋਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ *ਚ ਰਚੇ .:.ਵਸੇ ਹਨ. ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਗੀਤ.:.ਸੰਗੀਤ, ਨੱਚਣ.:.ਗਾਉਣ ਅਤੇ ਖਾਣ .:.ਪੀਣ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਤਿਓਹਾਰ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਾਂ.

ਤਿਓਹਾਰਾ ਦੇ ਮੌਸਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੋਨੇ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਰਸੋਈ ਤੱਕ ਮਿਲਾਵਟਖੋਰ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. ਹਰ ਚੀਜ ਵਿਚ ਮਿਲਾਵਟ ਜਿਵੇਂ ਆਮ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ. ਮਿਠਾਈ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਿਓਹਾਰ ਅਧੂਰਾ ਹੈ. ਤਿਓਹਾਰ ਆਵੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਮਿਠਾਈ ਨਾ ਖਾਈਏ ਇਹ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ. ਮਿਠਾਈ ਤਿਓਹਾਰਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੂੱਗਣਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ. ਮਿਲਾਵਟਖੋਰ ਵੀ ਇਸੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ *ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ .ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆ ਦੁਕਾਨਾਂ ਰੰਗ.:.ਬਿਰੰਗੀਆ ਮਿਠਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਜ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਿਠਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚੇ .:.ਪਰਖੇ ਖਰੀਦ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ. ਮਿਲਾਵਟਖੋਰ ਜਿਆਦਾ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਚੱਕਰ *ਚ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਮਿਲਾਵਟੀ ਸਮਾਨ ਵੇਚਦੇ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ .ਮਿਲਾਵਟਖੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮ.:.ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵੀ ਡਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਖਾਸਕਰ ਖਾਣ.:.ਪੀਣ ਦੀਆ ਵਸਤਾਂ *ਚ ਅਸ਼ੁੱਧ, ਸਸਤੀਆ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਉਣ ਨੂੰ ਮਿਲਾਵਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਅੱਜ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਹਰ ਪਾਸੇ ਮਿਲਾਵਟ ਹੀ ਮਿਲਾਵਟ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ. ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਸੋਨੇ ਤੱਕ ਮਿਲਾਵਟ ਦੇ ਬਜਾਰ ਨੇ ਸਾਡੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੀ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ ਦੁੱਧ *ਚ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਘਿਓ *ਚ ਵਨਸਪਤੀ (ਡਾਲਡਾ) ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਘਰ .:.ਘਰ ਵਿਚ ਲਗਪਗ ਹਰੇਕ ਚੀਜ਼ *ਚ ਮਿਲਾਵਟ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ.

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
ਮੇਨ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਰੋਡ ,ਬਠਿੰਡਾ

ਮਿਲਾਵਟ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੁਦਰਤੀ ਤੱਤਾਂ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥਾ *ਚ ਬਾਹਰੀ, ਬਣੌਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਾੜੀਆਂ ਚੀਜਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਤੋਂ ਹੈ. ਮੁਨਾਫ਼ਾਖੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਰਾਤੋਰਾਤ ਅਮੀਰ ਬਣਨ ਦੇ ਸੁਫ਼ਨੇ ਦੇਖਦੇ ਹਨ. ਆਪਣੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੁਫ਼ਨੇ ਸੱਚ ਕਰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਮਿਲਾਵਟ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ.ਸਸਤੀਆ ਅਤੇ ਘਟੀਆ ਚੀਜਾਂ ਨਾਲ ਅਸਲ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਸਮਾਨ *ਚ ਮਿਲਾਵਟ ਕਰਕੇ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ *ਤੇ ਵੇਚਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਵੀ ਖਿਲਵਾੜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਮਿਲਾਵਟੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਹਜਾਰਾਂ ਲੋਕ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਕੇ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨ ਗਵਾ ਬਹਿੰਦੇ ਹਨ.

ਮਿਲਾਵਟ ਦਾ ਧੰਧਾ ਹਰ ਪਾਸੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਮਿਲਾਵਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਨਾਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੱਕ ਨੇ ਮਿਲਾਵਟ ਦੇ ਬਜ਼ਾਰ *ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ. ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਖਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆ ਚੀਜਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਾਵਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ. ਦੁੱਧ, ਸੁੱਕੇ ਮੇਵੇ, ਘਿਓ, ਹਲਦੀ, ਲਾਲ ਮਿਰਚ, ਧਨੀਆਂ, ਫਲ.:.ਸਬਜੀਆਂ ਸਭ ਮਿਲਾਵਟ ਦੀ ਚਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ. ਅੱਜ ਖਾਣ.:.ਪੀਣ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜਾਂ *ਚ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਵਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ. ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਚੀਜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਮਿਲਾਵਟ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ. ਬਜਾਰ *ਚ ਪਪੀਤਾ, ਅੰਬ, ਕੇਲਾ, ਸੇਬ ਅਤੇ ਅਨਾਰ ਜਿਹੇ ਫਲਾਂ ਨੂੰ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਕਾਰਬਾਈਡ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਮਾਹਿਰਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਜਿਹੇ ਫਲ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹਨ. ਫਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਹਿਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪੈਰਾਫੀਨ ਵੈਕਸ(ਮੋਮ) ਵੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ.ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਲਾ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਕੈਂਸਰ ਅਤੇ ਡਾਇਰੀਏ ਜਿਹੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ.ਡੇਅਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ.:.ਖਾਸਕਰ ਕੱਚੀਆਂ ਸਬਜੀਆਂ *ਚ ਆੱਕਸਿਟੋਸਿਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ *ਚ ਮਿਲਾਵਟ ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਕ ਗੰਭੀਰੀ ਜੁਰਮ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ.ਮਿਲਾਵਟ ਸਾਬਤ ਹੋਣ *ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 272 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ. ਪਰ ਬਹੁਤ ਘਟ ਮਾਮਲਿਆਂ *ਚ ਸਜਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ. ਮਿਲਵਾਟੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਪੇਟ ਦੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਕੈਂਸਰ ਤੱਕ ਦੇ ਰੋਗ ਵੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਝੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ. ਮਿਲਾਵਟ ਸਿੱਧ ਹੋਣ *ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਛੋਟੇ.:.ਮੋਟੋ ਮਿਲਾਵਟਖੋਰਾਂ ਦੀ ਧਰ .:.ਪਕੜ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਜਰੂਰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆ ਹਨ ਪਰ ਮਿਲਾਵਟ ਦਾ ਥੋਕ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ.

ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਸਕੂਨ

ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਮੋਗਾ
Gurjeetkaurwriter@gmail.com

ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬਾਰਸ਼ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਰਦੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਵੇਲਾ ਅਤੇ ਠੰਢੀ-ਠੰਢੀ ਹਵਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਠੰਢਕ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੀ ।ਮੈਂ ਘਰ ਲਈ ਸਬਜ਼ੀ ਭਾਜੀ ਲੈਣ ਲਈ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲੀ ।ਅਜੇ ਕੁਝ ਹੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਗਈ ਤਾਂ ਸਬਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਰੇਹੜੀਆਂ ਮੇਰੇ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪਈਆਂ। ਮੈਂ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਤਾਂ ਇਕ ਰੇਹੜੀ ਤੇ ਰੁਕੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪੈਂਤੀ ਕੁ ਸਾਲ ਦੀ ਔਰਤ ਸਬਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਰੇਟ ਘੱਟ ਕਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹਿਸਦੀ ਹੋਈ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਗਈ। ਰੇਹੜੀ ਵਾਲੇ ਨੇ “ਚਲੋ ਲੈ ਜਾਓ“ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ‘ਚ ਦੁਬਾਰਾ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਮਸਤ ਜਿਹੀ ਚਾਲ ਚਲਦਿਆਂ ਖਿੜੇ ਚਿਹਰੇ ਨਾਲ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਕੋਲ ਰੇਹੜੀ ਆ ਗਈ। ਰੇਹੜੀ ਤੇ ਕਈ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਦਸ ਕੁ ਰੁਪੈ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੂਲੀਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਤੱਕ ਕੇ ਬੋਲਣ ਲੱਗੀ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕੋਈ ਸਬਜ਼ੀ ਹੈਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ...। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬਜੀਆਂ ਤਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ ਰੇਹੜੀ ਤੇ ਪਰ ਮਹਿੰਗੀਆਂ। ਅੱਸੀ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਮਟਰ, ਸੱਠ ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਗੋਭੀ ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ ... ਉਹਦੀ ਜੇਬ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਰਹੀ।ਸ਼ਾਇਦ ਏਨੀਆਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਸਬਜੀਆਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਪਰ ਆਪਣੀ ਇਸ ਬੇਵਸੀ ਨੂੰ ਦਰ ਕਿਨਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਤੱਕਦਿਆਂ ਉਹ ਫਿਰ ਬੋਲੀ “ਠੰਢ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਐ ਜੀ.... ਅੱਜ ਤਾਂ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢ ਵੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ.... ਹੁਣ ਜਾਂਦੀ ਹੋਈ ਬੂਟ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਓਗੀਂ.. ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਜੀ ਘਰੇ ਵਿਹਲੇ ਬੈਠੇ ਰਹੀਦਾ ਸੀ। ਘਰੇ ਵਿਹਲੇ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ।ਨਾ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਪੈਸਿਆਂ ਬਗ਼ੈਰ। ਹੁਣ ਕੰਮ ਤੇ ਲੱਗ ਗਈ ਸਵੇਰੇ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਘਰ ਜਾਈਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੈਡਮ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਜੀ ਠੰਢ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਝੱਟ ਪੈਸੇ ਕੱਢ ਕੇ ਫੜਾ ਤੇ ..ਕਹਿੰਦੀ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਬੂਟ ਲੈ ਜੀਂ। ਮੈਨੂੰ ਬਗੈਰ ਜਾਣਦਿਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਇਕੋ ਸਾਹੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕਰ ਗਈ।“ਹੂੰ“ ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵੱਲ ਤੱਕਦੀ ਰਹੀ। ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹਾ ਸੂਟ, ਸਾਂਵਲਾ ਰੰਗ, ਫਟੀਆਂ ਅੱਡੀਆਂ ਤੇ ਪੈਰਾਂ ‘ਚ ਚੱਪਲ, ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ।“ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਕੋਈ ਡਰ ਨਹੀਂ“ ਮੈਂ ਫੇਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਉਹ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ । ਇੰਜ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ।ਮਨ ਦਾ ਖੜਿਾਅ ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਚਾਲ ‘ਤੇ ਝਲਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਨੂੰ ਬਗੈਰ ਜਾਣਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਮਨ ਦੇ ਵਲਵਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ।ਮਿਹਨਤ ਰੰਗ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਾਜੂਦ ਨੂੰ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਰੂਪਮਾਨ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਮਿਹਨਤ ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਹੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਬਖ਼ਸ਼ਦੀ ਹੈ।

ਪੰਚਾਇਤਾਂ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਕੱਚ-ਸੱਚ

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਇਕਾਈ ਪੰਚਾਇਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਚਾਂ ਤੇ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਜਿਸ ਦੀ ਚੋਣ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਜਾਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਸੰਭਵ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਰਵਰਜਨਿਕ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਡੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ, ਜਾਤੀਆਂ, ਪਿਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ 50% ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਫ਼ਲਸਰੂਪ ਔਰਤਾਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਵਜੋਂ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਨਜ਼ਰ ਤਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੀ ਫਾਇਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੰਚਾਇਤ ਪੱਧਰ @ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ, ਚੋਣਾਂ ਲੜਨਾ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨਾ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਪਾਰਟੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣਾ, ਪਾਰਟੀ ਅਹੁਦੇ ਸੰਭਾਲਣਾ, ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣਾ, ਰਾਜ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ ਤੇ ਸਾਂਝੀ-ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸਮੂਹ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬਰਾਬਰ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਣ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਦਸੰਬਰ 2013, ਮਈ 2015, ਅਗਸਤ 2022, ਸੰਤਬਰ 2024 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖ਼ਾਸਕਰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਔਰਤਾਂ ਦੀ 50% ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਪੰਚਾਂ ਤੇ ਸਰਪੰਚਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜਾਦਗੀਆਂ ਦਾਖ਼ਲ ਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਿੱਤਣ ਉਪਰੰਤ ਪੰਚਾਇਤਾਂ @ਚ ਪੰਚਾਂ-ਸਰਪੰਚਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ @ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀ, ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਰ ਮਰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ

ਲੇਖਕ: ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰੌਦ
ਸੰਪਰਕ: 9417971451

ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ @ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮਰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ 2024 ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਪੀਲ ਪੱਤਰ ਭਾਵ ਪੋਸਟਰ ਜੋ ਦੀਵਾਰਾਂ @ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਪੱਤਰਾਂ @ਤੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਮ ਹੀ ਛੋਟੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਔਰਤ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮਰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਫ਼ੋਟੋ ਤੇ ਨਾਮ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਡੀ ਕਰਕੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਔਰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ..? ਕੀ ਉਹ ਪੰਚ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਜ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖੁਦ ਆਪ ਕਰੇਗੀ..? ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ..! ਬਲਕਿ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮਰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀਆਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਲਵੇਗਾ।ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਆਮ ਲੋਕ ਵੀ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਆਮ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪੰਚ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਤੇ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ @ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਪੁਸ਼ਤੈਨੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ @ਤੇ ਵੀ ਗਲਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਦੂਸਰਾ ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਵਜੋਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ @ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਚੋਣ ਲੜਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਰਸੂਖਦਾਰ ਆਪਣੀ ਰਬੜ ਦੀ ਮੋਹਰ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕ ਵੋਟਰ ਵਜੋਂ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ @ਚ ਪੰਚ ਲਈ ਵਾਰਡ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਲਈ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੋਟਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਵਾਉਣ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪ ਖ਼ੁਦ ਕਰੋਗੇ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮਰਦ ਕਰੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਖਿੱਤੇ, ਕੌਮ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰਤਾ ਹਿੱਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਸੋ ਆਓ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਪਾਲਣ ਕਰੀਏ ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਧਣ-ਫੁੱਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੀਏ।

ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ @ਤੇ ਏਅਰ ਕੁਆਲਿਟੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੀਏਕਿਊਐਮ) ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨਾ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ @ਸੀਏਕਿਊਐਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।@ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫਟਕਾਰ ਲਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੇ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸੀਏਕਿਊਐਮ ਦੀ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਦਾਰੇ ਨੂੰ ਤਾੜਨਾ ਕਰਨੀ ਪਈ ਸੀ! ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਰਾਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਕੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਅਜੇ ਵੀ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਰਵਾਇਤ @ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕੁਝ ਕੁਪ੍ਰਬੰਧਨ ਹੈ. ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੇ ਕੁੱਲ 75 ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ।ਹਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 15 ਤੋਂ 25 ਸਤੰਬਰ ਦਰਮਿਆਨ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਤੋਂ ਗਿਆਰਾਂ ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਸੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੇ 13 ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਵੱਧ ਕੇ 70 ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅੱਠ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 93 ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਕਰਨਾਲ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਅਤੇ ਯਮੁਨਾਨਗਰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ 70 ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ 31 ਕੇਸ ਪਾਏ ਗਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 93 ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 58 ਕੇਸ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿੱਚ ਹਨ।ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਾੜਨ ਕਾਰਨ ਵਿਗੜ ਰਹੇ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸਮੁੱਚੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ @ਤੇ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਦੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ @ਚ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। 24 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸੂਚਕ ਅੰਕ 203 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਫਟਕਾਰ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।ਅਤੇ ਕੁਝ ਗੁੰਮ ਹੈ. ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐੱਮਐੱਸਪੀ) ਦਾ ਲਾਭ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਫਾਰ ਰਿਸਰਚ ਆਨ ਐਗਰੋ-ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਐਂਡ ਮਾਡਲਿੰਗ ਫਰਾਮ ਸਪੇਸ (ਕ੍ਰੀਮ) ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਸਾਲ 15 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ @ਗੂਗਲ ਲੋਕੇਸ਼ਨ@ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਐਨਜੀਟੀ) ਨੇ ਦੋ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ @ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ 2500 ਰੁਪਏ, ਦੋ ਤੋਂ ਪੰਜ ਏਕੜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਲਈ 5,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਪੰਜ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਲਈ 15,000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਦੋਹਰੀ ਵਾਰ ਸਾੜਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਕਟਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਬਾਈਨ ਹਾਰਵੈਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ 'ਸਟਰਾਅ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ' (ਐਸਐਮਐਸ) ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਸਐਮਐਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਬਾਈਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੰਡਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸੂਖਮ ਜੀਵ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਟਨ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ 5.5 ਕਿਲੋ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ, 2.3 ਕਿਲੋ ਫਾਸਫੋਰਸ, 25 ਕਿਲੋ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ, 1.2 ਕਿਲੋ ਸਲਫਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਯੋਗੀ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਫੂਡ ਪਾਲਿਸੀ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 2 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣਇਸ ਕਰਕੇ @ਐਕਿਊਟ ਰੈਸਪੀਰੇਟਰੀ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ@ (ਏ.ਆਰ.ਆਈ.) ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ ਸਾਢੇ ਛੇ ਸਾਲ ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ। ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਨਾਲ ਕਾਰਬਨ ਮੋਨੋਆਕਸਾਈਡ, ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ,

ਵਿਜੈ ਗਰਗ
ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ

ਮੀਥੇਨ, ਪੌਲੀਸਾਈਕਲਿਕ ਐਰੋਮੈਟਿਕ ਹਾਈਡਰੋਕਾਰਬਨ ਵਰਗੀਆਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਫੈਲਣ ਨਾਲ @ਸਮੋਗ@ ਦੀ ਮੋਟੀ ਪਰਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬ੍ਰੌਨਕਾਈਟਸ, ਨਰਵਸ ਅਤੇ ਕਾਰਡੀਓਵੈਸਕੁਲਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਵਧਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ @ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਬੀਜਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਫ਼ਸਲ ਲਈ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਸੜਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ 30 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਲੱਖ ਟਨ ਝੋਨਾ ਵਿਕ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਮਿਆਦ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਪੀ.ਆਰ. 126, ਪੀ.ਬੀ. 1509 ਆਦਿ।ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। @ਹੈਪੀ ਸੀਡਰ@ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਦਾ ਬੰਡਲ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਾਲੀ ਦੇ ਬੰਡਲ ਨੂੰ ਮਲਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਪੈਲੇਟਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ' ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਸੁਕਾ ਕੇ ਪਰਾਲੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਲੇ ਵਿੱਚ ਰਲਾ ਕੇ ਥਰਮਲ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਲੇ ਦੀ ਬਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਕਾਰਬਨ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। @ਗੌਥਨ@ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਹੈਏ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਏਕੜ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਦਾਨ ਕੀਤੀ ਪਰਾਲੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੋਬਰ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪਾਚਕ ਮਿਲਾ ਕੇ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ @ਕੰਪ੍ਰੈਸਡ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ@ (ਸੀਬੀਜੀਪੀ) ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪੂਸਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨੇ @ਬਾਇਓ ਵੇਸਟ ਡੀਕੰਪੋਜ਼ਰ@ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪਰਾਲੀ ਜਲਦੀ ਗਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ @ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਕੀ ਹੈ ?

ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ
ਵਿਲੱਖਣ ਤਰਕ-ਅਧਾਰਿਤ, ਅਗਾਧੀ, ਅਗੰਮੀ, ਬ੍ਰਹਿਮੰਡਕ, ਦੋਸ਼-ਰਹਿਤ,
ਸਮਾਜਿਕ, ਅਗਾਧੀਆਂ, ਉਪਾਧੀਆਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ, ਜਨ-ਮਾਨਸ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ
ਕਰ
ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਹੈ,
ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਿਸ਼ਾ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ,
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮਤਿ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਸਰਵ-ਉੱਚ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ,
ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਨੂੰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ
ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਮੱਤ (ਸਿਧਾਂਤ) ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ
ਹੈ !

ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਜੋ ਅਗੰਮੀ ਵਲਵਲਿਆਂ ਤੋਂ ਮਨ ਅੰਦਰ ਧੁਰ-ਅੰਦਰਲੇ ਪਏ ਖਿਲਾਅ ਨੂੰ
ਜਨਮਾਂ-ਜਨਮਾਂਤਰਾਂ ਦੀ ਜੰਮੀ ਕਾਈ ਨੂੰ ਤਾਰਕਿਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇ
ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸਾਫ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਊਰਜਾ, ਮਤਵਾਲਾਪਨ, ਰਜ਼ਾ-
ਰਹਿਤ, ਰਜ਼-ਅੰਦਰ, ਆਤਮ-ਦੁਆਰ ਦੀ ਸੋਝੀ ਵਾਲਾ ਤੇ ਨਿਰੋਲ, ਅੰਹ-
ਮੁਕਤ, ਨਿਹ-ਕਲੰਕ, ਪਵਿੱਤਰ ਗਿਆਨ ਦਾ ਚਸ਼ਮਾ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲਾਉਣਾ
ਗੁਰਮਤਿ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਇਲਾਹੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ
ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨਾ ਹੀ ਮਨੋਰਥ ਹੈ ॥
ਹੁਣ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਬਦ ਆਂਉਂਦਾ ਹੈ ਮਨ
ਤੇ ਦੂਜਾ ਹੈ ਵਿਗਿਆਨ ਸੁਮੇਲ ਹੈ ਮਨ ਦੀ ਸਾਇੰਸ ਦਾ,
ਮਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਇਸਨੂੰ
ਸਾਇੰਸ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਪਿਆ, ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਇਸਤੇ ਲਿਖੀਆਂ
ਗਈਆਂ ਪਰ ਪੜ ਇਸਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ,
ਸਾਡੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਧਿਆਨ ਹੀ ਮਨ-ਸਾਧਨਾ ਤੇ ਲੱਗਾ

ਮਨ ਤੂੰ ਜੋਤ ਸਰੂਪ ਹੈਂ ਆਪਣਾ ਬਿਰਦ ਪਛਾਣ ॥

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਨ ਨੂੰ ਹੀ ਜੋਤ ਦਾ ਸਰੂਪ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ਇਸਨੂੰ ਹੀ ਤਾਕੀਦ
ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਰੀ ਜੋਤ ਨੂਰ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਭਰੀ ਹੈ, ਲੋੜ ਹੈ ਤੈਨੂੰ ਪਛਾਨਣ
ਦੀ, ਮਨ ਸਾਧ ਲਿਆ ਤਾਂ ਜੱਗ ਸਾਧ ਲਿਆ,

ਮਨ ਜੀਤੈ ਜੱਗ ਜੀਤ

ਮਨ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੀ ਸਰਵੋਤਮ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ
ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੋਣ ਨਾਲ ਰੂਹ ਦੇ ਰਸਤੇ ਰੁਸ਼ਨਾ ਜਾਣਗੇ
, ਜੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕੂੜ ਭਰਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਏਸ ਰਸਤੇ
ਚੱਲਣਾ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ,

ਮਨ ਮੰਦਿਰ ਤਨ ਵੇਸ ਕਲੰਦਰ, ਘੱਟ ਹੀ ਤੀਰਿਥ ਨਾਹ੍ਵਾ ॥
ਏਕ ਸਬਿਦ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਸਿਤ ਹੈ, ਬਹੁਰ ਜਨਮ ਨਾ ਆਵਾ ॥

ਮਨ ਇੱਕ ਮੰਦਿਰ ਦੀ ਤਰਾਂ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮੂਰਤ ਸੁਭਾਇਮਾਨ
ਕਰਨੀ ਹੈ, ਤਨ ਤਾਂ ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਦੀ ਨਿਆਂਈਂ ਹੈ, ਜੋ ਮਨ ਹੁਕਮ ਕਰਦਾ ਓਹੀ
ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ, ਮਨ ਅੰਦਰ ਵਾਸ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪੀ ਗਿਆਨ ਦਾ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ, ਜੇ
ਜਨਮਾਂ ਜਨਮਾਂਤਰਾਂ ਦੇ ਚਕੱਰ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪਾਉਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ॥
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਪ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨ ॥ ਮਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ
ਹੈ ॥
ਓਹੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਹੈ,
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ ॥

ਮਾਸਟਰ ਜੀ

ਔਖੇ-ਸੌਖੇ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ।ਫਿਰ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਹਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਆਲ ਕਿਰਤੀ ਕਾਲਜ ਪਾਤੜਾਂ ਵਿਖੇ ਬੀ.ਏ. ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਸਾਡੀ ਪੀੜ੍ਹੀ @ਚ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾ ਮੁੰਡਾ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਮੈਂ ਬੀ. ਏ. ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕਰ ਲਈ। ਹੁਣ ਮਨ ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਪੱਕੀ ਹੈ। ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪੇਪਰ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ ਮਹਿਲਾਂ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਐਡ. ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਮਾਸਟਰ ਕੋਰਸ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕਰ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਇੱਕ ਬਲਾ ਨਾਲ ਪੰਗਾ ਪਿਆ ਜਿਹਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟੈੱਟ। ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਟੈੱਟ ਪਾਸ ਕਰੋ ਜੇ ਮਾਸਟਰ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਟੈੱਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਚਾਰ ਵਾਰ ਅਸਫ਼ਲ ਰਿਹਾ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਪਬਲਿਕ ਕਾਲਜ ਸਮਾਣਾ ਤੋਂ ਐਮ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਟੈੱਟ, ਸੀ. ਟੈੱਟ ਅਤੇ ਯੂ ਜੀ ਸੀ ਨੈੱਟ ਨੇ ਦਮ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਟੈਸਟ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਿਹਾ।ਫਿਰ ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਕੇ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਵਿਖੇ ਐਮ.ਫਿਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਦਾਖਲਾ ਪੇਪਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਦਾਖਲਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਮੈਂ ਭਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦਾ। ਮਨ ਤੇ ਕਈ ਦਿਨ ਬੜਾ ਬੋਝ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ? ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਐਮ.ਫਿਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਤੀਜੀ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਮੈਸਜ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਤੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਦੋ ਪੁਆਇੰਟ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਦਾਖਲਾ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੰਝੂ ਵਹਾਉਂਦਾ ਤੇ ਮੂੰਹ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅੱਡੇ ਕੋਲ ਪੁੱਜਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ,÷ ਕਿੱਥੇ ਆ ਯਰ ਕਲੇਰ ਤੈਨੂੰ ਅਸੀਂ ਏਥੇ ਲੱਭੀ ਜਾਂਦੇ ਆ, ਜਲਦੀ ਆ ਤੇਰਾ ਦਾਖਲਾ ਕਰੀਏ।÷ ਮੈਂ ਬੱਸ ਏਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ,÷ਆ ਗਿਆ ਜੀ ਬੱਸ ਹੁਣੇ ਦੋ ਮਿੰਟਾਂ @ਚ।÷ ਮੈਂ ਦੌੜ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਜੀ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਚੈੱਕ ਕੀਤੇ। ਫਿਰ ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਲੇਰ ਤੇਰਾ ਦਾਖਲਾ ਤਾਂ ਹੋ ਰਿਹੈ, ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਨੇ ਐੱਮ.ਐਡ. ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ, ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਐਮ.ਫਿਲ. ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।÷ ÷ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਸਰ ਜੀ÷ ਮੈਂ ਕਿਹਾ। ਮੈਂ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨ ਨਾਲ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਦੂਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੰਗੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਹਰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਹੋਰ ਵੀ ਚੇਟਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਲੈਕਚਰ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਕਈ-ਕਈ ਘੰਟੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਐਮ. ਫਿਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪੱਕੇ ਪੇਪਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਹੋਸਟਲ ਛੱਡ ਕੇ ਘਰ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਘਰ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਥੀਸਿਸ ਲਿਖ ਲਵਾਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸੀ। ਘਰ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਮੈਂ ਥੀਸਿਸ ਤੇ ਨੈੱਟ, ਟੈੱਟ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਘਰ ਬਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹੁੱਲੇ ਦੀਆਂ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ,÷ ਕੀ ਗੱਲ ਘਰੇ ਹੀ ਵਿਹਲਾ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ,ਮਿਲੀ ਨੀ ਨੌਕਰੀ ? ਕੋਈ ਕੰਮ ਧੰਦਾ ਸਿੱਖ ਲੈ, ਹੁਣ ਨੀ ਮਿਲਦੀ ਨੌਕਰੀ ਨੂਕਰੀ।÷ ਪਰ ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਾਥ ਸੀ।

ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਨੈੱਟ ਦਾ ਪੇਪਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋ ਹੀ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਐਮ. ਫਿਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਬੜੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ ਕਿ ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲੱਗਾਂਗੇ। ਫਿਰ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟੈੱਟ ਵੀ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵਧੀਆ। ਉਸੇ ਸਾਲ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਟੈੱਟ ਦਾ ਪੇਪਰ

ਮਾਸਟਰ ਹੰਸ ਕਲੇਰ
98789 46038

ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਟੈੱਟ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਟੈੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਸੀ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿੱਥੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲੱਭ ਕੇ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਸੀ।ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਟੀ.ਵੀ ਤੇ ਖ਼ਬਰ ਆਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟੈੱਟ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਘਰ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠੇ ਟੀ.ਵੀ. ਦੇਖ ਰਹੇ ਸੀ। ਖ਼ਬਰ ਦੇਖ ਕੇ ਭਰਜਾਈ ਕਹਿੰਦੀ,÷ਅਬਦਾ ਨਤੀਜਾ ਚੈੱਕ ਕਰਲੈ।÷ ਮੈਂ ਕਿਹਾ,÷ ਕਾਹਨੂੰ ਕਰਲੋ ਚੈੱਕ ਭਾਬੀ ਨਤੀਜਾ ਪਤਾ ਤਾਂ ਹੈਗਾ ਫੇਲ੍ਹ ਆਂ, ਨਾਲ਼ੇ ਹੁਣ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਚਿੰਤਾ ਰਹੂਗੀ, ਤੜਕੇ ਚੈੱਕ ਕਰ ਲੈਣਾ ਮੈਂ ਆਪੇ।÷ ਤੜਕੇ ਚਾਹ ਪੀਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਟੈੱਟ ਦਾ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਲੱਭਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਾਈਟ ਤੇ ਚੈੱਕ ਕਰਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਅੱਚਵੀ ਲੱਗ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਮੈਂ ਬੱਸ ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਚੈਨ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉੱਤਰਕੁੰਜੀ ਨਾਲ ਪੇਪਰ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਕਰਿਆ ਤਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਨੈੱਟ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਗਲਤ ਕਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਨੈੱਟ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਚੁੱਕੀਆਂ ਤੇ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪਤੇ ਤੇ ਗਲਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਤਰ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਾ ਆਇਆ। ਹੁਣ ਮਨ ਥੋੜਾ ਹਲਕਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਆਪਣਾ ਕੁੱਝ ਹੋ

ਸਕਦੈ। ਇੱਕ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਵਟਸਐਪ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟੈੱਟ ਦਾ ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਵੱਧ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਤੀਜਾ ਆਵੇਗਾ। ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਨਤੀਜਾ ਆਇਆ ਤੇ ਮੇਰਾ ਵੀ ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਵੱਧ ਗਿਆ। ਅਖੀਰ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਟੈੱਟ ਪਾਸ ਕਰ ਲਿਆ। ਯੂ ਜੀ ਸੀ ਨੈੱਟ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਮੈਨੂੰ ਟੈੱਟ ਪਾਸ ਦੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਟੈੱਟ ਪਾਸ ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੈਂ ਫੁੱਲੇ ਨਹੀਂ ਸਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 6060 ਅਧਿਆਪਕ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਪਾਤੜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੈਫੇ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਫਾਰਮ ਦੇ ਆਇਆ ਕਿ ਮੇਰਾ ਅਧਿਆਪਕ ਭਰਤੀ ਦਾ ਫਾਰਮ ਭਰ ਦੇਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਾਰੇ ਫਾਰਮ ਉਸੇ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਭਰਵਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਲੈਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕਦੇ ਆਥਣੇ ਕਦੇ ਸਵੇਰੇ ਲੈ ਜਾਵੀਂ, ਮੈਨੂੰ ਟਾਲ-ਮਟੋਲ ਹੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਅਧਿਆਪਕ ਭਰਤੀ ਦੀ ਆਨਲਾਈਨ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਮਿਤੀ ਵੀ ਲੰਘ ਗਈ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਕੈਫੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਜਾ ਪ੍ਰਿੰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਅਧਿਆਪਕ ਭਰਤੀ ਦੇ ਐਡਮਿਟ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰ ਮੇਰਾ ਐਡਮਿਟ ਕਾਰਡ ਨਾ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀ ਕਰੀਏ? ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਮੋਹਾਲੀ ਬੋਰਡ ਚਲਾ ਗਿਆ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਰਜੀ ਲਿਖਵਾ ਲਈ ਕਿ ਤੇਰਾ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ ਪਰ ਮੇਰਾ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਮੋਹਤਵਰ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਲਿਜਾ ਕੇ ਗੱਡੀ ਰਾਹੀਂ ਮੋਹਾਲੀ ਬੋਰਡ ਪਹੁੰਚੇ। ਉੱਥੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਫੇਰ ਵੀ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਤੇਰਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਫਾਰਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਨਿਰਾਸ ਕਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਮੈਂ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ ਇਹੀ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਪਿਛਲੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ।ਅੱਗੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਚਿੰਤਾ ਵੱਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਬੋਲਣ-ਚੱਲਣ ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨੂੰ ਮਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬੱਸ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇੱਕ ਹੀ ਗੱਲ ਅੰਦਰ ਘੁੰਮ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਿਹਨਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਮੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂਗਾ? ਨੌਕਰੀ ਹੱਥੋਂ ਨਿੱਕਲ ਗਈ। ਕੋਠੇ ਤੇ ਪਏ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਂਦੀ।ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਉਨੀਂਦਰੇਪਨ ਕਾਰਣ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸੁੱਜ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਨਾ ਨੀਂਦ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਕੋਠੇ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਉਤਰਿਆ ਤਾਂ ਥੱਲੇ ਮੰਜੇ ਤੇ ਬੈਠੇ ਮੇਰੇ ਭਰਾ-ਭਰਜਾਈ ਚਾਹ ਪੀ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੰਜੇ ਦੀਆਂ ਪੈਂਦਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਬੈਠ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਰਲ-ਪਰਲ ਹੰਝੂ ਵਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਮਨ ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਧਰਵਾਸ ਮਿਲਿਆ। ਮੇਰੇ ਭਰਜਾਈ ਦਿੜ੍ਹਬੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਦਸ ਕੁ ਵਜੇ ਭਰਜਾਈ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ। ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਉੱਥੇ ਭਰਜਾਈ ਤੇ ਉਸਦਾ ਸਟਾਫ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਭਰਜਾਈ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਵਾਰੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਸਾਰੇ ਸਟਾਫ ਨੇ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਔਕੜਾਂ ਭਰੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਜਾਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਡੇਢ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੇ ਮੇਰੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹੌਸਲੇ ਦੇ ਖੰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਘਰ ਆ ਕੇ ਜੋ ਹੋਇਆ ਸਭ ਭੁੱਲ ਭੁਲਾ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਤਾਬ ਚੁੱਕੀ। ਕੁੱਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨੇ ਮੇਰੀ ਯੂ ਜੀ ਸੀ ਨੈੱਟ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਜੇ ਆਰ ਐੱਫ ਲਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਖੁਸ਼ੀ ਬਖਸ਼ੀ। ਮਨ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਉਬਾਲੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਕੁੱਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਪੀਐਚ ਡੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਫੈਲੋਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਪੀਐਚ ਡੀ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਤਕਰੀਬਨ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 3582 ਅਧਿਆਪਕ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੈਫੇ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਬਹਿ ਕੇ ਆਪਣਾ ਫਾਰਮ ਭਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਕੇ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ ਰਹਿ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਪੇਪਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਮੇਰੀ ਪੂਰੀ ਸੀ। ਐਡਮਿਟ ਕਾਰਡ ਆ ਗਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪੇਪਰ ਦੇ ਆਏ। ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਨਤੀਜਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਡੇਢ ਸੌ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੌ ਤਰਤਾਲੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਹੋਇਆ ਸਭ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰਾ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ।ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਮੇਰੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸ. ਸ. ਸ. ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਹੋ ਗਈ। ਜਿੱਥੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੁਆਇੰਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਸ. ਸ. ਸ. ਸ. ਲਾਡਬੰਨਜਾਰਾ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਅਫਸੋਸ (ਕਹਾਣੀ)

ਐਮ.ਏ., ਬੀ. ਐਡ. ਆਦਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਨਾਂ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸੇ ਮਿਸਨ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਧੀਆ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦੀ ਉਹ ਇੱਕ ਫਾਰਮ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫਾਰਮ ਭਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਫਾਰਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੌ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਠ ਸੌ ਤੱਕ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਫਾਰਮ ਭਰ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਨਾਂ ਮਿਲੇ, ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਖੈਰ ਮਰਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਕਰਦਾ! ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਫਾਰਮ ਭਰ ਆਈ। ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਡੰਨ ਭਰ ਰਹੀ ਹੋਵਾਂ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਬ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਮਜਾਕ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਥੱਕ ਹਾਰ ਕੇ ਮੈਂ ਘਰ ਬੈਠ ਗਈ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਅਫਸੋਸ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇੰਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਤੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਧੱਕੇ ਖਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਸ! ਨਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਹੀ ਚੰਗਾ ਸੀ।

ਅਖੀਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਫੋਨ ਆਇਆ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸੀ ਹੋਈ।

ਮੈਂ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸੇ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਫੇਰ ਵਧੀਆ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਸਕੂਲ ਪਹੁੰਚੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਰਿਸੈਪਸਨ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਗੌਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਇਸਾਰਾ ਕੀਤਾ।

ਬਹੁਤ ਲੰਬੀ ਉਡੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮੈਡਮ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅੰਦਰ ਬੁਲਾਇਆ। ਮੈਂ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁਲਾਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ। ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਟ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਮੈਨੂੰ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਅੰਗਰੇਜੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਤੇ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀ ਰਹੀ।

ਤੁਸੀਂ ਅੰਗਰੇਜੀ 'ਚ ਜਵਾਬ ਦਿਓ, ਇੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ। ਪਰ ਮੈਡਮ ਜੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸਾ ਹੀ ਪੜਾਉਣ ਲਈ ਆਈ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਸੰਖੇਪ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਅੰਗਰੇਜੀ ਹੀ ਬੋਲਣੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਮੈਡਮ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਹਾ ਤੇ ਹੱਥ ਦੇ ਇਸਾਰੇ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਦਰਵਾਜਾ ਦਿਖਾਇਆ।

ਮੈਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹਾਂ ਨਾਂ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜਾਂ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ। ਮੈਂ ਇਸ ਵਾਰ ਅੰਗਰੇਜੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਤੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਅਫਸੋਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪਰਾਇਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜੀ ਦਾ ਤਾਜ ਸਿਰ ਤੇ ਚੁੱਕੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਜਰੂਰੀ ਨਾਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਮੱਤ ਬਖਸੇ! ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ।

ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਧੀਮਾਨ,
ਸੰ:9464633059

ਹਾਏ ! ਮਹਿੰਗਾਈ

ਭਾਰਤ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ।ਫਿਰ ਇਹ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸਵ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚਪੇਟ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਖੱਬੀ ਖਾਨ ਕੁਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸਾਂ ਦੀ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਕੰਮਕਾਜ ਠੱਪ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ।ਜੇ ਥੋੜੇ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕਾਜ ਚਲੇ ਵੀ ਹਨ, ਉਥੇ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸੋ ਰੁਪਏ ਦਿਹਾੜੀ ਬੜੀ ਮੁਸੱਕਤ ਨਾਲ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਫੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਆਸਮਾਨ ਛੂਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਜਾਰੀ ਆਂਕੜਿਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਅਧਾਰਿਤ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ 1.48 ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜੀਰੋ ਫੀਸਦੀ ਸੀ। ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਆਲੂ ਚਾਲੀ- ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਵਿਕਿਆ। ਪਿਆਜ ਤਾਂ ਹਮੇਸਾ ਹੀ ਹੰਝੂ ਕਢਵਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਰੀ ਸਬਜੀ ਤੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਟਿਕਦਾ। ਫਲ ਫਰੂਟਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਨਾ ਕਰੋ ।ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਦੀ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧੀਆਂ ।ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜਲ ਦਾ ਤਾਂ ਪੁੱਛੋ ਹੀ ਨਾ ।ਤਕਰੀਬਨ 20 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਮਤਾਂ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ।100 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੈਟਰੋਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ।ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਨਾਲੋਂ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹਨ ।ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਕਮੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।ਇੱਕ ਆਮ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਢਾਈ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਬਜੀ ਰੋਜਾਨਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ।ਜੇ ਗਰੀਬ ਸਬਜੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਤੇ ਪੂਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਖਰਚ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਤਾਂ ਘਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਖਰਚੇ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰੇ ਹੋਣਗੇ ।ਰੋਟੀ ,ਕੱਪੜਾ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਜਰੂਰਤਾਂ ਹਨ ।ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜੀਂਮਿਵਾਰੀ ਵੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ।ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਖਰਚ ਤੇ ਰਾਸਨ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰੋਂ ਦੇ ਤੇਲ,ਰਾਜਮਾ, ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਖਾਣ ਪੀਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਭ ਦਾ ਹੀ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ।ਬਦਕਿਸਮਤ ਜੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰੀ ਆ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਫੀਸ ਕੌਣ ਭਰੇਗਾ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਿਚ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕਿਥੋਂ ਆਵੇਗਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਫੀਸ ਵੀ ਭਰਨੀ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।ਸਰਕਾਰ ਦਾਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜੀ-ਰੋਟੀ ਤੇ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਬਜੀਆਂ ਤੇ ਦਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਚੂਨ ਮਹਿੰਗਾਈ ਪਿਛਲੇ 6 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੋਂ ਕੁਝ ਨਿਜਾਤ ਮਿਲ ਸਕੇ।

ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਮੋਹਾਲੀ

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 273

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

11 OCT TO 17 OCT , 2024

ਪ੍ਰੀਤ ਫੁਲਵਾੜੀ

'ਸਰਮਸਾਰ ਹਾਂ ਮੈਂ.....

ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ,
ਜੇ ਮੈਂ ਗੁਲਾਮ ਹੁੰਦਾ,
ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ ਦਾ...!
ਘੱਟੋ ਘੱਟ,
ਮੈਨੂੰ ਦੁੱਖ ਨਾ ਹੁੰਦਾ,
ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ ਵਿੱਚ,
ਆਪਣੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਹਾਂ...!
ਮੈਨੂੰ ਸਰਮ ਨਾ ਆਉਂਦੀ,
ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੇਸ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ, ਜੋ,
ਅੱਜ ਲੋਭੀ ਬਣੇ ਬੈਠੇ ਨੇ,
ਉਹਨਾਂ ਦਾ,
ਕੁਰਸੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਮੋਹ,
ਖਿੱਲੀ ਉਡਾ ਰਿਹਾ,
ਮੇਰੇ ਦੇਸ ਦੇ ਸਹੀਦਾਂ ਦੀ...!
ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਗਈ,
ਓਹਨਾਂ ਸਹੀਦਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ,
ਜੋ ਜਵਾਨੀ ਪਹਿਰੇ,
ਮੌਤ ਨਾਲ ਇਸਕ ਕਰ,
ਵਫਾਦਾਰ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਪ੍ਰਤੀ...!
ਹਿੱਕ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਂਦੇ,
ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਰੱਸੇ ਚੁੰਮਦੇ,
ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣਮੁੱਲੀ ਚਮਕ,
ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਨੂੰ ਆਜਾਦ ਦੇਖਣ ਦਾ ਸੁਫਨਾ,
ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਲੈਕੇ,
ਖੁਸੀ ਖੁਸੀ ਸੌਂ ਗਏ,
ਧਰਤ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ...!
ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਔਕੜਾਂ ਪਿੱਛੋਂ,
15 ਅਗਸਤ ਦਾ ਦਿਨ,
ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ,
ਕੁੱਝ ਪਲਾਂ ਦੀਆਂ ,
ਉਧਾਰੀਆਂ ਖੁਸੀਆਂ ਬਦਲੇ,
ਆਪਣਿਆ ਦੇ ਹੱਥੋਂ,
ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਸਜਾ ਸੁਣਾ ਗਿਆ...!
ਸਰਮਸਾਰ ਹਾਂ ਮੈਂ,
ਕਿ,
ਆਜਾਦੀ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ,
ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਧੰਦਾ,
ਬੜੇ ਜੋਰਾਂ ਤੇ ਹੈ...!
ਸਰਮਸਾਰ ਹਾਂ ਮੈਂ, ਕਿ,
ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ ਵਿੱਚ,
ਆਪਣੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ,
ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਲਈ,
ਆਜਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਮੈਂ...!
ਇਸ ਲਈ,
ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ,
ਜੇ ਮੈਂ ਗੁਲਾਮ ਹੁੰਦਾ,
ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ ਦਾ,
ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਮੈਨੂੰ ਸਰਮ ਨਾ ਆਉਂਦੀ,
ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ ਵਿੱਚ,
ਆਪਣੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਹਾਂ...!

'ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਤੰਬੂਵਾਲਾ'

ਕਾਲਾ ਕਾਂ

ਇੱਕ ਦਿਨ ਪੰਛੀ ਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ,
ਕੋਲ ਕਾਂ ਦੇ ਆਏ।
ਸਾਡੇ ਬੋਟ ਕਿਉਂ ਨੋਚਦਾ,
ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਸੁਣਾਏ।
ਕਾਂ ਕਾਂ ਕਰਕੇ ਰੋਲਾ ਪਾਉਨੈਂ,
ਭੋਲ਼ਿਆ ਤਾਈਂ ਡਰਾਵੇਂ।
ਅਸੀਂ ਜਾਈਏ ਚੋਗ ਚੁਗਣ ਲਈ,
ਤੂੰ ਬੱਚੇ ਖਾ ਜਾਵੇਂ।
ਰੰਗ ਦਾ ਕਾਲਾ ਮਨ ਦਾ ਕਾਲਾ,
ਚਿੱਟਾ ਨਾ ਕੁਝ ਤੇਰਾ,
ਸਭ ਤੋਂ ਚਲਾਕ ਸਿਆਣਾਂ ਬਣਦੈਂ,
ਕੀ ਇੱਜਤ ਟੁੱਕ ਟੇਰਾ।
ਆਲ੍ਹਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਂਡੇ ਪੀਵੇਂ,
ਟਿਕਣ ਮੂਲ ਨਾ ਦੇਸਾਂ,
ਕੋਇਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰੁਲਦੀ ਫਿਰਦੀ,
ਫਿਰਦੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ।
ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਪੰਛੀਆਂ,
ਬਹੁ ਕੁਝ ਆਖ ਸੁਣਾਇਆ,
ਪੱਤੋ, ਕਾਂ ਬੇਸਰਮ ਹੋਗਿਆ,
ਜਾ ਪਹਾੜੀ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ
ਪਿੰਡ ਪੱਤੋ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ
94658-21417

ਗਜਲ

ਲਹਿਰਾਂ ਲੈਣ ਹੁਲਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਟੁਟਦੇ ਜਾਣ ਕਿਨਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਭੁੱਲ ਭੁਲੇਖੇ ਹੱਥ ਨਾ ਕਿਧਰੇ ਲਾ ਬੈਠੀਂ,
ਕੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਐਵੇਂ ਡੂੰਘੇ ਪਾਣੀ ਹੁਣ ਨਾ ਤਰਿਆ ਕਰ,
ਦਿੰਦਾ ਕੌਣ ਸਹਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਕਾਲੀ ਚੁੰਨੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਡਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਸੂਰਜ ਚੰਨ ਸਿਤਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਏਨੀਂ ਜਾਂ ?ਦ ਨਾ ਕਰ ਇੰਝ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਨਈਂ,
ਪੱਥਰ ਕੌਣ ਨਿਤਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਰੰਗ ਨਿਰਾਲੇ ਨੇ,
ਸੱਪਣੀ ਕੁੰਜ ਉਤਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਖੁਸਬੂਆਂ ਦੀ ਆਫਤ ਆਵਣ ਵਾਲੀ ਏ,
ਮੌਸਮ ਜੁਲਫ ਸੰਵਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਪੋਟੇ ਜਖਮੀ ਹੋ ਜਾਵਣਗੇ ਵੇਖ ਲਵੀਂ,
ਤੋੜੀਂ ਫੁੱਲ ਪਿਆਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਨੀਝ ਲਗਾਕੇ ਝਾਕ ਨਾ ਐਵੇਂ ਵਰਮੀ ਵਿਚ,
ਸੱਪਣੀ ਦੇ ਫੁੰਕਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੀ ਬਰਫ ਚ ਧੋਖੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ,
ਪਰਬਤ ਦੇਣ ਨਜਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਗਜਲ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸਭ ਕੁੱਝ ਹੀ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੇ ਨੇ,
ਬਾਲਮ, ਦੇ ਵਣਜਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।

ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ
919815625409

ਇੱਕ ਲੱਤ

ਤੇਰੀ ਮਾਰੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਲੱਤ
ਮੇਰੀ ਟਿਕਾਣੇ ਲਾ ਗਈ ਮੱਤ
ਜੇ ਤੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਗੱਲੀ ਬਾਤੀ
ਮੈਨੂੰ ਪੈ ਜਾਣੀ ਸੀ ਮਾੜੀ ਅੱਤ
ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ
ਕਿ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਮਾਰੀ ਏ ਮੇਰੇ ਲੱਤ
ਮੈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਣਜਾਣ ਸੀ
ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ
ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਕੀ ਹੈ
ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਤੂੰ ਹੰਢਿਆ
ਵਰਤਿਆ ਸੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ
ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਪਤਾ ਪਿਆ ਲਗਦਾ ਏ
ਕਿ ਮੈ ਤਾਂ ਰੁੱਲ ਜਾਣਾ ਸੀ
ਜੇ ਨਾ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਮਾਰਦਾ ਲੱਤ
ਅੱਜ ਤੋਂ ਬੜੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ
ਜਸਵਿੰਦਰਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤੇਰੀ
ਨਿਚੋੜ ਦੇਣੀ ਸੀ ਰੱਤ

ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਲੇਰੀਆ ਮਮਦੋਟ
7589155501

ਦੁਨੀਆਂ/ ਕਵਿਤਾ

ਡੁੱਬਦੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੱਸੇ ਦੁਨੀਆਂ,
ਡਿੱਗਦੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਨੱਸੇ ਦੁਨੀਆਂ।
ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਜੇ ਹੋਵਣ ਖੁਸ਼ੀਆਂ,
ਉਸ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਖੱਸੇ ਦੁਨੀਆਂ।
ਕੋਲ ਹੋਵੇ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਧਨ,
ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਧਨਹੀਣ ਦੱਸੇ ਦੁਨੀਆਂ।
ਕੋਈ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਾ ਲੰਘੇ,
ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਪ ਬਣ ਡੱਸੇ ਦੁਨੀਆਂ।
ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੈ ਰਹਿੰਦੀ,
ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਦੱਸੇ ਦੁਨੀਆਂ।
ਠੀਕ ਰਾਹ ਤੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ,
ਪਾਗਲ ਕਹਿ ਕੇ ਹੱਸੇ ਦੁਨੀਆਂ।
ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ @ਚ ਹੋਵੇ ਡਾਂਗ,
ਉਸ ਤੋਂ ਡਰ ਕੇ ਨੱਸੇ ਦੁਨੀਆਂ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਅੰਗਦ ਸਿੰਘ ਐੱਮ ਐੱਲ ਏ ਹਾਊਸ
ਕੈਨਾਲ ਰੋਡ
ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ-144514
ਫੋਨ 9915803554

ਸੋਚ ਲੈ ਬੰਦਿਆ ਆਪੇ

ਸੋਚ ਲੈ ਬੰਦਿਆ ਆਪੇ
ਮੈਂ ਮੋੜ ਵਾਲਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ,
ਇੱਥੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਲਾਇਆ ਸੀ।
ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ
ਪੈਸਾ ਬਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਇਆ ਸੀ।
ਇਕ ਸਾਲ ਮੈਂ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ
ਸਾਫ ਰਸਤਾ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ।
ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਨਾਲ ਮਰਨ ਤੋਂ
ਮੈਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਸੀ
ਫੇਰ ਇਕ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ
ਟਰਾਲੀ ਦਾ ਕਿਨਾਰਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ।
ਮੈਂ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਬਚਾ ਨਾ ਸਕਿਆ
ਧਰਤੀ ਤੇ ਆ ਡਿੱਗਿਆ ਸੀ।
ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਚੁੱਕਿਆ
ਮੇਰੇ ਉੱਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰੀ ਵਾਹਨ ਗਏ।
ਬਰੀਕ, ਬਰੀਕ ਹੋ ਕੇ
ਮੇਰੇ ਟੁਕੜੇ ਮਿੱਟੀ @ਚ ਹੀ ਰਲ ਗਏ।
ਕਿਸੇ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ
ਜੱਗ @ਚ ਜੇ ਇਹ ਹਾਲ ਹੋਵੇ।
ਬੁਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਊ
ਸੋਚ ਲੈ ਬੰਦਿਆ ਆਪੇ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਫੋਨ 9915803554

ਤੂੰ ਨਾ ਭੁੱਲਦੀ

ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਬਾਤਾਂ ਪਾਵਾਂ
ਜਾਗ ਜਾਗ ਕੇ ਰਾਤ ਲੰਘਾਵਾਂ
ਉੱਠਦਾ ਬਹਿੰਦਾ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਧਿਆਵਾਂ
ਤਸਵੀਰ ਤੇਰੀ ਮੈਂ ਦਿਲ ਨਾਲ ਲਾਵਾਂ
ਝੂਠੀ ਸੌਂਹ ਤੇਰੀ ਮੈਂ ਕਦੇ ਨਾਂ ਖਾਵਾਂ
ਤੂੰ ਤਾਂ ਗੈਰਾਂ ਸੰਗ ਤੁਰ ਗਈ ਲੈ ਕੇ ਲਾਵਾਂ
ਤੂੰ ਨਾ ਭੁੱਲਦੀ ਜਿੰਦੇ ਮੈਂ ਕਿੰਝ ਭੁਲਾਵਾਂ
ਨਾ ਤੂੰ ਦਿਲ ਚ ਵਿਸਰੇ ਦਿਲ ਦੇਵੇ ਦੁਆਵਾਂ
ਤੂੰ ਭੁੱਲ ਗਈ ਮੈਂ ਤਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਤੋੜ ਪੁਗਾਵਾ
ਖੁਦ ਰੋ ਕੇ ਅੜੀਏ ਨੀ ਮੈਂ ਜੱਗ ਹਸਾਵਾਂ
ਤੇਰੇ ਨੈਣਾਂ ਵਰਗੇ ਨੈਣ ਮੈਂ ਕਿਥੋਂ ਲੱਭ ਲਿਆਵਾਂ
ਸੁਫ਼ਨੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਸੰਧੂਆਂ ਕਿੰਝ ਹਟਾਵਾਂ
ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਬਾਤਾਂ ਪਾਵਾਂ
ਜਾਗ ਜਾਗ ਕੇ ਰਾਤ ਲੰਘਾਵਾਂ
ਉੱਠਦਾ ਬਹਿੰਦਾ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਧਿਆਵਾਂ॥

ਬਲਤੇਜ ਸੰਧੂ 9465818158

ਦਿੱਲੀ,ਲਾਹੌਰ

ਅੱਜ ਢਾਹ ਦਿਓ ਕੰਧਾਂ ਕੂੜ ਦੀਆਂ,
ਮੇਟ ਦਿਓ ਲਕੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਕਰੋ ਨੇੜ ਪੰਜੇ ਨਨਕਾਣੇ ਨੂੰ,
ਦੂਰ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਹੁਣ ਵਿੱਛੜੇ ਭਾਈ ਮੇਲ ਦਿਓ,
ਦੇਵੋ ਜੋੜ ਤਕਦੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਕਈ ਜੋਗ ਟਿੱਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਜਾਵਣ,
ਵਰ ਲੈਣ ਰਾਂਝੇ ਹੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਮਿਲ ਲੈਣ ਗੱਲ ਲੱਗ ਕਈ,
ਆਪਣੇ ਵਿਛੜੇ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਕੱਟ ਦੇਵੋ ਤਾਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਨੂੰ,
ਪੈਰੀਂ ਪਈਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਅੱਜ ਦਿੱਲੀ ਲਾਹੌਰ ਮਿਲਾ ਦੇਵੋ,
ਹੈ ਅਰਜ ਸਾਡੀ ਵਜੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਅੱਜ ਧਰਤੀ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰਦੀ,
ਤੱਕ ਬੈਠੇ ਮੀਰ ਸ਼ਮੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਕੋਈ ਅੱਲ੍ਹਾ ਕਹੇ ਕੋਈ ਰਾਮ ਕਹੇ,
ਗੁਰੂ ਕਹੇ ਕੋਈ ਪੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਜਖਮ ਅੱਲੇ ਢੱਕ ਲੈਣ ਦਿਓ,
ਅਰਾਮ ਆਵੇ ਦਿੱਤੇ ਚੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਪੱਤੋ, ਮਾਂ ਧਰਤੀ ਹਾਉਂਕੇ ਭਰਦੀ ਏ,
ਤੱਕ ਇੱਜਤ ਹੋਈ ਲੀਰਾਂ ਨੂੰ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ
ਪਿੰਡ ਪੱਤੋ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ
94658-21417

ਛੱਲਾ ਮੁੜਕੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ

ਜਦੋਂ ਦਾ ਪੈਰ ਪ੍ਰਦੇਸ ਚ, ਪਾਇਆਂ
ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਰ ਦੂਰੀਆਂ ਨੇ
ਕੀ ਕਰੀਏ ਪਈਆ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਨੇ।

ਕੁੱਝ ਹਲਾਤ ਮਾੜੇ ਕਰੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ
ਦੇਸ ਮੇਰੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾ ਨੇ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੱਟਦੇ ਘੂਰੀਆਂ ਨੇ
ਕੀ ਕਰੀਏ ਪਈਆ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਨੇ।

ਕੁੱਝ ਆਪੇ ਆਪਾਂ ਖਰਚ ਵਧਾਏ ਨੇ
ਮੋਬਾਈਲ ਜਦੋਂ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਨੇ
ਪੈਂਦੀਆਂ ਦੇਸ ਰਹਿ ਕੇ ਨਾ ਪੂਰੀਆਂ ਨੇ
ਕੀ ਕਰੀਏ ਪਈਆ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਨੇ।

ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਡਗੀ ਲਾਲੀ ਏ
ਏਥੇ ਔਖੀ ਕਮਾਈ ਬਾਹਲੀ ਏ
ਸੁਖਚੈਨ,ਘਰੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਉੱਠਦੀਆਂ ਲੂਰੀਆ ਨੇ
ਕੀ ਕਰੀਏ ਪਈਆ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਨੇ।

ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ,ਠੱਠੀ ਭਾਈ,
0097152763924

ਮੈਂ ਭੀ ਮਿੱਟੀ ਤੂੰ ਭੀ ਮਿੱਟੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਹੀ ਘੜਾ ਬਣਾਇਆ

ਮਿੱਟੀ ਪੁੱਛਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਦਸ ਕਿਮੇ ਹੱਥ ਘੜੇ ਨੂੰ ਲਾਇਆ
ਵੇਖੋ ਕਿਮੇ ਝੂਠੀ ਸ਼ਾਨ ਝੂਠੀ ਅਣਖ ਦੀ ਖਾਤਿਰ ਮਿੱਟੀ ਨੇ
ਅਛੂਤ ਦਸਕੇ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਖ਼ਾਤਿਰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਈਆ ।।
ਮਿੱਟੀ ਕਹਿੰਦੀ ਦਫ਼ਨ ਹੋਕੇ ਮਿੱਟੀ ਚ ਮਿੱਟੀ ਬਣ ਜਾਣਾ ਏ
ਜਿਸ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਕਲ ਹੱਲ ਜੋਤਕੇ ਤੂੰ ਅੰਨ ਉਗਾਣਾ ਏ
ਫੇਰ ਕਿਥੇ ਗਯਾ ਤੇਰਾ ਘਮੰਡ ਉੱਚ ਨੀਚ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦਾ
ਯੇ ਅੰਨ ਮੇਰੇ ਜਿਸਮ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਚੋਂ ਉਗਿਆ ਹੀ ਖਾਣਾ ਏ ।।
ਇਹ ਮੇਰੇ ਜਿਸਮ ਨੂੰ ਛੂਕੇ ਜੋ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੀ ਏ
ਤੂੰ ਅਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਕਯੋਂ ਸਮਝ ਨ ਤੈਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਏ
ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਹੀ ਛੱਡ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਏ ਹਵਾ ਭੀ ਅਛੂਤ ਹੈ
ਜੋ ਮੇਰੇ ਸਾਹਾਂ ਚੋ ਨਿੱਕਲਕੇ ਤੇਰੇ ਸਾਹਾਂ ਚ ਸਮੋਉਂਦੀ ਏ ।।
ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਜਿਸਮ ਦੀ ਪਾਣੀ ਚ ਘੁੱਲ ਜਾਏਗੀ
ਕਿਮੇਂ ਕਰੇਂਗਾ ਵੱਖ ਪਾਣੀ ਚੋਂ ਜੋ ਪਾਣੀ ਹੀ ਬਣ ਜਾਏਗੀ
ਤੈਨੂੰ ਬੂ ਪਾਣੀ ਚੋਂ ਆਊਗੀ ਜਦ ਘੁਟ ਭਰੇਂਗਾ ਪਾਣੀ ਦਾ
ਫੇਰ ਦੱਸ ਕਿਮੇ ਪਿਏਂਗਾ ਪਾਣੀ ਤੇਰੀ ਜਾਤਿ ਕਿੱਥੇ ਜਾਏਗੀ ।।
ਖੂਹ ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਪੰਡਿਤ ਭੋਗ ਸ਼ਰਾਧ ਹੈ
ਦਲਿਤ ਦਾ ਪਰਸ਼ਾਵਾਂ ਭੀ ਅਛੂਤ ਤੇ ਗੌ ਮੂਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਹੈ
ਪਾਣੀ ਪਿੱਛੇ ਜਾਨ ਕੱਡ ਲਈ ਇਹ ਕੈਸਾ ਸੱਭਿਆ ਸਮਾਜ ਹੈ
ਅਮਿਤ ਹਰ ਘਰ ਲਹਿਰਾ ਤਿਰੰਗਾ ਬੇਸ਼ਕ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾ
ਪਰ ਏ ਦੱਸ ਕਿ ਬਹਮ ਹੈ ਤੇਰਾ ਯਾ ਸੱਚੀ ਤੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ ।।

ਅਮਿਤ ਰੱਤਾ
ਅੰਬ ਉਨਾ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਗਜਲ

ਛੰਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬਣਨ ਪਕੌੜੇ ਨਹਿਰ ਕਿਨਾਰਾ ਚੇਤੇ ਆ।
ਲਾਲ ਅੰਗੂਰੀ ਗੱਪਾਂ ਛੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜਾਰਾ ਚੇਤੇ ਆ।
ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਕੱਚੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਮਸਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਾ,
ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇਂ ਸਾਈਕਲ ਦਾ ਉਹ ਨਾਲ ਸਹਾਰਾ ਚੇਤੇ ਆ।
ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦੀ ਅੱਗ ਉੱਤੇ ਫੁਲਕਾ ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਜਦ ਸੇਕ ਦਵੇ,
ਮੱਖਣ ਟੋਟਾ ਸਾਗ ਸਰੋਂ ਦਾ ਨਾਲ ਗੁਜਾਰਾ ਚੇਤੇ ਆ।
ਉਸ ਨੂੰ ਤਕ ਕੇ ਅਜ ਵੀ ਮੇਰਾ ਬਚਪਨ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ,
ਨੁੱਕਰ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਮ ਢਲੇ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦਾ ਤਾਰਾ ਚੇਤੇ ਆ।
ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਉਹ ਚੌਰਾਹੇ ਦੀ ਨੁੱਕਰ ਤੇ,
ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਚੋਂ ਮੁਸਕਾਅ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਲਾਇਆ ਲਾਰਾ ਚੇਤੇ ਆ।
ਬਾਪੂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੱਠੇ ਪਾਉਣੇ ਨਾਲ ਰੇਡੀਓ ਸੁਣਨਾ,
ਡੰਗਰਾਂ ਵਾਲਾ, ਤੂੜੀ ਵਾਲਾ, ਕੱਚਾ ਢਾਰਾ ਚੇਤੇ ਆ।
ਹਰੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਨਾਲ ਅਚਾਰ ਲਸੂੜਾ,ਢੇਉ, ਗਾਜਰ ਦਾ,
ਭੂਕਾਂ ਵਾਲਾ ਪਿਆਜ ਸਵਾਦੀ ਦਾਰੂ,ਖਾਰਾ ਚੇਤੇ ਆ।
ਕਿਥੋਂ ਲਭਣੀ ਜੁੰਡਲੀ ਐਸੀ ਰੱਬ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿਆਰੀ,
ਭੋਲਾ,ਤੇਜਾ,ਮੇਦਨ, ਆਸਿਮ,ਪੰਕਜ ਪਿਆਰਾ ਚੇਤੇ ਆ।
ਜੁਲਫਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਨਥਣੀ ਵਾਲਾ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖੜਾ ਨਜਰ ਪਵੇ,
ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਜਗਮਗ ਜਗਦਾ ਇੱਕ ਚੁਬਾਰਾ ਚੇਤੇ ਆ।
ਢਿੱਡੀਂ ਪੀੜਾਂ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਐਸੀ ਯੁਕਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੀ,
ਚਾਚੇ ਵਾਲੀ ਹਾਸ ਠਿਠੋਲੀ ਵਿੱਚ ਫੁਵਾਰਾ ਚੇਤੇ ਆ।
ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ ਸਾਰਾ ਅੰਬਰ ਗਹਿਰਾਈ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਰਿਹਾ,
ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਝੀਲ ਚ ਤਰਦਾ ਤਾਰਾ ਤਾਰਾ ਚੇਤੇ ਆ।
ਬੀਤੇ ਵਕਤਾਂ ਵਾਲਾ ਉਹ ਯੁੱਗ ਸੋਨ ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੰਗਾਂ ਦਾ,
ਗਜਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਅਜ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ,ਬਾਲਮ ਯਾਰਾਂ ਚੇਤੇ ਆ।

ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ
919815625409

ਕਮਜ਼ੋਰ ਉਹ ਨਹੀਂ
ਜੋ ਲੜ ਰਹੇ ਨੇ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ
ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ
ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ
ਕੋਈ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।
ਕਮਜ਼ੋਰ ਉਹ ਨਹੀਂ
ਜੋ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕੱਚੇ ਕੋਠਿਆਂ 'ਚ
ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਨਹੀਂ
ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਲਈ ਦੋ ਵੇਲੇ ਦੀ ਰੋਟੀ
ਤੇ ਤਨ ਢਕਣ ਲਈ ਕਪੜਾ।
ਕਮਜ਼ੋਰ ਤਾਂ ਉਹ ਹਨ
ਜੋ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ
"ਸਾਡੇ ਲੇਖਾਂ 'ਚ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ
ਕੱਚੇ ਕੋਠਿਆਂ 'ਚ ਰਹਿਣਾ,
ਢਿੱਡੋਂ ਭੁੱਖੇ ਰਹਿਣਾ
ਤੇ ਤਨਾਂ ਤੋਂ ਨੰਗੇ ਰਹਿਣਾ।"

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਸਲੋਹ ਰੋਡ
ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ-9915803554

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 274

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

18 OCT TO 24 OCT , 2024